

Ἡ ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΕΙΣ ΙΘΑΚΗΝ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ.

2820
1916
Παραφρασθεῖσα ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας
τοῦ Ὀμήρου

ὑπὸ

Δ. Ε. ΛΙΒΑΝΟΥ.

Ἐκδόται ὑπὸ

ΠΑΝΑΘΗ. Γ. ΠΕΝΕΣΗ.

Ὅς ὄδον γλῶκιον ἤς πατρίδος οἷδ' ἐκλήων
Γίγνεται, εἴπερ καὶ τις ἀπόπροθι πτόνα οἶκον
Γαίῃ ἐν ἀλλεδικῇ ναιεὶ ἀπένευε τολήων.
Ὀδύσ. 1. στίχ. 34.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ «ΕΜΠΟΡΙΟΥ»

Ι. ΜΟΥΣΚΟΥ.

1870.

ΤΟΙΣ
ΦΙΛΟΓΕΝΕΣΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙΣ
ΗΘΟΠΟΙΟΙΣ

ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΗΜΩΝ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΤΟ
ΠΟΝΗΜΑ ΤΟ ΔΕ

ἀνατίθηναι

Ο ΓΡΑΨΑΣ.

NOT

PHOTOGRAPHY AND PICTURES

PHOTOGRAPHY

NOT

PHOTOGRAPHY AND PICTURES

NOT

PHOTOGRAPHY AND PICTURES

PHOTOGRAPHY

PHOTOGRAPHY

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Η ῥοπή πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν παντὸς Ἑλλήνου, καὶ ἡ τάσις αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀπομιμῆσθαι τὰ τῶν ἄλλων, ἀπὸ πολ-
λοῦ ἤδη χρόνου ὑπὸ διαφόρων λόγων παρετηρήθη, χω-
ρὶς ὅμως καὶ νὰ θεραπευθῇ. Πόσον δὲ πᾶς Ἕλληνα ἑλλεί-
πεται ἐτι τῆς ἠθικῆς μορφώσεως ἐκείνης τῆς ἀγνῆς καὶ ἀ-
φελούς, τῆς καταδεικνύουσας τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἑλλήνου ἐν
τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, καταφαίνεται εἰς δύο τινὰ· εἰς τὴν
ἐσωτερικὴν καχεξίαν τὴν προερχομένην ὑπὸ τῆς ἀγνοίας τῆς
ἀληθοῦς ἐλευθερίας, καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐκπληξιν, ἣν ἐ-
καστος ὑφίσταται ἅμα ὁπουδήποτε ἐξωθεν τῆς πατρίδος του
ἀποδημήσῃ· διότι εὐθὺς ἀπομιμούμενος ξένα ἤθη, καὶ ἔθιμα
ἀφίσταται ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ὑπάρξεώς του καὶ ἀποχωρίζε-
ται, ὅσον εἰπεῖν, ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ κορμοῦ. Τοῦτου ἕνεκα εἶ-
δομεν καὶ βλέπομεν πολλοὺς, ὅχι μόνον ἑαυτοὺς ἀδικοῦντας
ἐκ τοῦ τοιούτου διαλογισμοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τέχνα αὐ-
τῶν ἀλλοίαν τινὰ ἀνατροφὴν διδόντας, ἀποψυχραίνουσιν ἐτι
μᾶλλον τὸν ἐθνικὸν ζῆλον, ὅστις διὰ τῆς μετ' ἐπιμελείας,
σπουδῆς τῆς ἑαυτῶν γλώσσης, τῆς ἑαυτῶν ἱστορίας, καὶ τῶν
ἐθίμων ἀναζωπυροῦται, τηρεῖται, καὶ ἀκμάζει. Ἀλλὰ πρὸς
τοῦτο δὲν πταίει τὸ ἔθνος, ἀλλ' οἱ λόγιοι, καὶ κυρίως οἱ διέπον-
τες αὐτὸ, οἵτινες καὶ κατὰ ἄλλα τὸ ἐνέδχαλλον εἰς πλείστους
κατὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς ἀπελευθερώσεώς του κινδύνους, ἐτι
δὲ καὶ ἀπεμάρανον, καὶ τοὶ ὀργῶσαν πρὸς αὕξησιν, τὴν ἐθνικὴν
αὐτοῦ ἐνέργειαν, δι' ἐνεργειῶν αἵτινες ἀναχαιτίζουσιν τὴν ἐμ-
φυτον, ἀποκωλύουσι τὴν αὕξησιν αὐτοῦ. Καὶ οὔτε ἡβουλήθησαν
μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, νὰ ἐννοήσωσι τὸ σφαλερὸν τῶν ἐνερ-
γειῶν τῶν, ἀλλὰ πρὸς τὰς μικροφιλοτιμίας καὶ πρὸς τὰς ἀν-

τακδικήσεις ἀσχολούμενοι, ἀφίνουσι τὸ πηδάλιον εἰς τὴν διάκρη-
σιν τῶν κινδύνων.

Ἐνῷ δὲ οἱ λόγιοι παντὺς ἔθνους φιλοτιμοῦνται ἕκαστος νὰ
συγγράψῃ τι ἐν τῇ ἐθνικῇ αὐτοῦ γλώσσῃ, οἱ πλεῖστοι τῶν
ἡμετέρων, ἀπεναντίας καταναλίσκουσι τὰς πολυτίμους ἡμέρας
τῶν εἰς μεταφράσεις ξένων συγγραμμάτων, δι' ὧν εἰσάγονται
εἰς τὸ ἔθνος, ἥθη καὶ ἔθιμα, καὶ φράσεις, ἄγνωστα αὐτῷ, ἐνῷ
τοῦτο ἔχει μᾶλλον ἀνάγκην τῆς μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως
τῶν ἑαυτοῦ ἡθῶν καὶ ἐθίμων, καὶ τῆς προόδου τῆς γλώσ-
σης του. Καὶ ἀληθές μὲν ὅτι τὴν κατάστασιν ταύτην πολλοὶ
ἤδη τῶν ἡμετέρων λογίων συνησθάνθησαν, ὀλίγιστοι ὅμως
ἐπειράθησαν νὰ θεραπεύσωσιν αὐτήν· ἀλλὰ καὶ οὗτοι, ὅτε εἶδον
τὰ βιβλιοπωλεῖα πεπληρωμένα μυθιστορημάτων, καὶ τὴν ἐ-
θνικὴν ταύτην λύμην ἐν αὐταῖς ταῖς βιβλιοθήκαις· τότε συνη-
σθάνθησαν τὸ θάρος τῶν παραπόνων τῆς κοινωνίας, μεθ' ἧς εἰς
ἄμεσον συνάφειαν ἔρχονται, καὶ ἐνόησαν ὅτι ἀδύνατον ἰὰ
ἡθικοποιηθῇ τὸ ἔθνος, ἄνευ καὶ τῆς θελήσεως τῶν διεπόντων
τὰ πράγματα αὐτοῦ.

Ἐκ πείρας δὲ γινώσκομεν ὅτι, ἀληθῆς παιδεία δὲν εἶναι ἡ
γνώσις πολλῶν, ἀλλ' ἡ γνώσις τοῦ καλοῦ. Ἡ δὲ γνώσις τοῦ
καλοῦ, βεβαίως, δὲν εὐρίσκεται κατὰλλήλως ἐν τῇ θεωρίᾳ,
ἐὰν δὲν συντελέσῃ πρὸς τοῦτο καὶ προπαρασκευὴ τις καὶ διά-
θεσις ἐκ τῆς πράξεως ὁρμωμένη. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀντὶ τῆς
ἀναγνώσεως συγγραμμάτων, διδασκόντων τὴν γνώσιν τοῦ καλοῦ,
αἱ μεταφράσεις καὶ τὰ μυθιστορήματα κατέκλεισαν τὰς βιβλιο-
θήκας τῶν νέων, οἵτινες ἐὰν μὴ ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἐδιδά-
σκοντο, θὰ ἐνόμιζον ἴσως ἔτι, ὅτι εἶναι Ἱκπόται, ἢ Βαρόνες,
ἢ Κόμητες.

Τὸ αὐτὸ παρατηρήθη καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ. Πλεῖσταί ἀφορμαὶ
παρίστανται, καὶ ἀνεξάντλητος ὕλη εἰς τὸν θέλοντα νὰ συγγρά-

ψη τι ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἥθους. Ἄλλ' ὅμως εἰσερχόμενός τις ἐν αὐτῷ, οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ τὴν ἀπομίμησιν βλέπει, καὶ τὴν ἀπομίμησιν ἐκείνην ἣτις θλάβῃ, ἀντὶ ὠφελείας προξενεῖ· διότι καὶ τοῦ θεάτρου ὁ σκοπὸς εἶναι ἠθικὸς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πᾶσα ἡλικία ἀποφέρει ὄφελος ἐν αὐτῇ ἀπερχομένη· ἡ δὲ καθόλου κοινωνία καρποῦται τὰ καλὰ παραδείγματα ἐν τῇ ὑποκεκρυμμένη πράξει. Ἄλλ' ὅμως ὀλίγιστοι τῶν ἡμετέρων λογίων, παρέφρασαν ἢ ἔγραψάν τι, δυνάμενον νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν λαὸν τὰς ἀθανάτους ἐκείνας διδασκαλίας τῆς φιλοπατρίας, τῆς ἐγκρατείας, τῆς λευότητος, τῆς ἀνδρείας, καὶ τῆς ἐν γένει ἀρετῆς.

Ἀπὸ φιλοτιμίας λοιπὸν ὀρμώμενος καθ' ὅσον μάλιστα καὶ ἐνταῦθα ἔσχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἴδωμεν, ἅπαξ ἡ δὲ, Ἑλληνικὴν δραματικὴν ἐταιρίαν, ἣτις πλὴν τινῶν ἑλληνικῶν δραμάτων τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος, τὰ πλεῖστα παρέστησαν ἀπομιμήματα μεταφρασθέντα, καὶ ἀκατάληπτα· ῥίπτω τὸν ὁβολόν μου, ὃν ἠδονήθημι νὰ ἀποταμιεύσω· πεποιοῦν ὅτι οἱ ἀναγινώσκοντες, θέλουσι φανῇ μετριοπαθεῖς, ἀναλογιζόμενοι ὅτι, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων ἀσχολιῶν μου, κατέγεινα καὶ εἰς ἄλλότριον τοῦ καθήκοντός μου ἔργον, ὅπερ ἐναπόκειται εἰς μόνους τοὺς λογίους.

Ὁ δὲ ὁβολός μου εἶναι ἡ μεταποίησις τῶν δύο ἀριστουργημάτων τοῦ θείου Ὁμήρου, Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας· εἰς δύο τραγωδίας, ἐν πεζῷ λόγῳ τῆς καθομιλουμένης, ἐκλέξας τὰ οὐσιωδέστερα αὐτῶν μέρη, καὶ ἐπόμενος τῇ ἀλληλουχίᾳ κατὰ τὴν σειρὰν τῶν σκηνῶν τοῦ ποιητοῦ μετ' ἐλαχίστων μεταβολῶν, καὶ περιτέμνων κατὰ πολὺ τὰς ἐκτενεῖς διηγήσεις. Ἐπώνομασα δὲ τὴν μὲν τῶν τραγωδιῶν ΜΗΝΙΝ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ, τὴν δὲ ΕΠΑΝΟΔΟΝ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΕΙΣ ΙΘΑΚΗΝ, τὰς κυρίως ὑποθέσεις τῶν ποιημάτων λαβὼν ὑπ' ὄψιν.

Ο Όμηρος δὲ, ὁ ὕπατος τῶν ποιητῶν, οὐ τινος τὰ ἀθάναια ποιήματα, καὶ τὰ ἀρχαῖα σοφὰ ἔθνη μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀνεγίνωσκον, καὶ οὕτε τὰ νεώτερα ὑπολήπτονται μικρότερον, διὰ τῶν ποιημάτων του τούτων ἐγκατέλειπεν τοῖς ἐπιγινόμενοις τὴν ἐντελεστέραν καὶ ὑψηλοτέραν ἐξιστόρησιν τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῇ ἀρχαίας ἐκείνης ἐποχῆς. Οὗτος τὴν μὲν Ἰλιάδα ἔγραψεν ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναπαύεται τὸ ὁρμητικὸν τῆς νεότητος, πανταχοῦ παριστατόμενον, διὰ τῆς διηγήσεως ζωηρῶν συζητήσεων, ἐρίδων, μαχῶν, καὶ φόνων· τὴν δὲ Ὀδύσειαν κατὰ τὸ γῆρας, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐρίσκεται ἐν παντὶ στολῆς, τὸ ὄριμον τῶν γνώσεων, καὶ τὸ πολυπείρον τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας. Ἐν τῷ πρώτῳ ἐξιστοροῦνται, ἡ γενναιότης, ἡ φιλοτιμία, τὸ σέβας πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, τὸ φιλόπατρι εἰσέτης, ἡ γυναικεῖα σωφροσύνη, ἡ συζυγικὴ πίστις, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς γονεῖς, καὶ τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς σέβας.

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι, ἐκ τῆς μεταποιήσεως, τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα ἀπώλεσαν τὸ κάλλος καὶ τὸ ὕψος τῆς ποιήσεως αὐτῶν, καὶ ἐφάνησαν γυμνά· ἀλλ' ὅμως εἰς πάντοτε ἠθικά καὶ ὠφέλιμα διὰ τοὺς μὴ εἰδότας αὐτά· οἱ δὲ λόγιοι οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχουσι νὰ ὠρεληθῶσι ἐκ τούτων. Ἰσως δὲ καὶ τὸ ἔργον ἔχει καὶ πολλὰς ἐλλείψεις περὶ τὰ σκηναῖα, αἱ δύνανται εὐκόλως νὰ ἀνεύρωσιν, εἰ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνχνολούμενοι, ἀλλ' ἡ ἐλλείψις αὕτη διορθοῦται, ἢν, εἰσαγγέλλοντων ἐν τῷ θεάτρῳ, οἱ ὑποκριταὶ διαθέσωσιν ἐπισταμένως καὶ μετὰ φιλοτιμίας τὰ μέρη αὐτῶν.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν τραγωδιῶν τούτων, καὶ ἡ ἐν τῷ θεάτρῳ διδασκαλίαν, ἠθικώταται καὶ διδακτικώταται οὗσαι, ἐλπίζω, ὅτι θέλουσι εὐχαριστήσῃ τὰ μέγιστα τοὺς ἀναγνώτας.

Ο γράψας.

ὑπόθεσις τῆς Τραγωδίας.

Ὁ Ὀδυσσεὺς βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης συνεξέστράτευσε μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τρωάδος, ὁδηγῶν ἐπὶ δώδεκα πλοίων τοὺς Σαμῖους, (Κεφαλλήνας) Ἰθακησίους, Ζακυνθίους, Λευκαδίους, τοὺς ἀπέναντι Ἀκαρνάνας, καὶ μέρος Ἑπειρωτῶν. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως ταύτης, διαρκεσάσης δώδεκα ἔτη, διεκρίθη μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς ὁ εὐφυστέρος ὁ πανουργότερος, καὶ ὁ μᾶλλον πολυμήχανος· διότι ἐπὶ τέλους, ἢ παρ' αὐτοῦ ἐπινόησις τοῦ Δουρίου ἵππου ἐπέφερε τὴν ἄλωσιν καὶ καταστροφὴν τῆς Τρωάδος. Μετὰ τὴν ἄλωσιν δὲ ἀνεχώρησας καὶ οὗτος, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, περιεπλανήθη ἐπὶ ἑτερα δέκα ἔτη εἰς διαφόρους τόπους, καὶ ἔθνη ἄγνωστα, ἕνεκα τῶν ἐναντίων ἀνέμων, καὶ τῆς τότε ἀπειρίας τῆς θαλασσοπλοΐας. Τὰ δὲ αἰτία ταῦτα οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον πάντοτε εἰς τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν, καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ τὴ σέβας, ὅπερ ἐκεῖνοι εἶχον πρὸς τοὺς θεοὺς των· ὁ δὲ θεὸς Ὀμηρος μὲ ὑψηλοτάτην καὶ θαυμαστὴν φαντασίαν ταῦτα περιγράφει, ὡς ἑξῆς.

Πρῶτον μὲν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν ἐκ τῆς Τρωάδος μετὰ τῶν ἐταίρων του ἀφίκετό ἐπὶ τῆς Θρακικῆς παραλίας, ὅπου κατέστρεψαν καὶ ἐλαφρυραγώγησαν τὴν Ἰσμαρον (Μαρώνειαν) πόλιν τῶν Κικώνων· ἀκολουθῶς ὁμοῦς ἀποκρουσθέντες ἀπεδιώχθησαν ἐκεῖθεν μετὰ μεγάλης ζημίας, ὑπὸ τῶν γειτόνων τῶν Κικώνων. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποπλεύσαντες ὠθοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ ῥίπτονται εἰς τὴν γῆν τῶν Λωτοφάγων, (τόπος τῆς Λυσίας) ὅθεν μετὰ μεγίστης δυσκολίας ὁ Ὀδυσσεὺς σῦρει τοὺς ἐταίρους του, ἡδυνθέντας ἐκ τῆς τροφῆς τοῦ λωτοῦ, (εἶδος γλυκυτάτης

τροφῆς δένδρου τοῦ τόπου ἐκείνου,) ἀφίκοντο εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, (ἐπὶ τῆς Σικελίας) ὅπου ὁ Πολύφημος Κύκλωψ κατέφαγεν τέσσαρας τῶν ἐταίρων· τοῦτον δὲ ὁ Ὀδυσσεύς μεθύσας ἀπετύφλωσεν, καὶ οὕτω διέφυγον καὶ αὐτοὶ τὸν κίνδυνον. Ἐκεῖθεν φθάνουν εἰς τὴν γῆν τοῦ Αἰόλου, θεοῦ τῶν ἀνέμων, (ἐν τῇ Σικελίᾳ) ὅστις οἶδε εἰς αὐτὸν, δεσμίους ἐντὸς ἀσκῶν, τοὺς ἐναντίους ἀνέμους, ἐκτὸς τοῦ Ζεφύρου, ὃν ἄφησεν ἐλεύθερον ὅπως τοὺς βοηθήσῃ κατὰ τὸ ταξειδίδόν των. Οἱ ἐταῖροι ὅμως, ἐκ περιεργίας, ὑπνοῦντος τοῦ Ὀδυσσέως, ἔλυσαν τοὺς ἀσκούς· οἱ δὲ ἄνεμοι ἐξελθόντες ὀρμητικοὶ ἐπανάφερον αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ Αἰόλου, ὅστις ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν των τοὺς ἀπέπεμψεν. Ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν ρίπνυνται εἰς τὴν γῆν τῶν Λειστρυγόνων (τόπος τῆς Ἰταλίας κατὰ τινας, ἢ τῆς Σικελίας κατ' ἄλλους.) Ὅπου οἱ ἀνθρωποφάγοι οὗτοι, κατέφαγον τοὺς ἐταίρους, ἐκτὸς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου του, οἵτινες διασωθέντες ἀναχωροῦν ἐκεῖθεν καὶ φθάνουν εἰς τὴν Αἰοίην νῆσον τῆς θεᾶς Κίρκης. ἡ δὲ θεὰ αὕτη μεταμορφώνει τοὺς ἐξελθόντας ἐταίρους του εἰς χοίρους. Μόνος ὁ Εὐρύλοχος σωθεὶς ἀγγέλλει εἰς αὐτὸν τὸ πάθημα· οὗτος δὲ διὰ τοῦ φυτοῦ λεγομένου Μῶλυ, κατάρθρωσεν, αὐτὸς μὲν οὐδὲν νὰ πάθῃ ἐκ τῆς μαγείας ἅμα ἐπελθὼν, τοὺς δὲ ἐταίρους του νὰ σώσῃ, ἀναγκάσας τὴν Κίρκην νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν προτέραν μορφήν των. Διαμείναντες δὲ ἐκεῖ ἐπὶ ἓν ἔτος διευθύνονται ἀκολούθως, κατ' ὁδηγίαν τῆς Κίρκης, εἰς τὴν γῆν τῶν Κίρμεριων, πρὸς τὰ ἄκρα τοῦ Ὠκεανοῦ, (ὅπου οἱ ἀρχαῖοι ὑπέθετον τὰ ἄκρα τῆς γῆς καὶ τὰς πύλας τοῦ Ἄδου,) ἵνα συμβουλευθῶσι τὴν ψυχὴν τοῦ Μάντειος Τειρεσίου περὶ τῆς εἰς τὴν πατρίδα των ἐπανόδου. Ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεύς ἀναγνωρισθεὶς καὶ συνομιλήσας μὲ πολλὰς ψυχὰς γνωστῶν θανόντων λαμβάνει τὰς περὶ τοῦ μέλλοντός του προφητείας παρὰ τοῦ Τειρεσίου, καὶ ἀναχωρῶν

ἐπανερχεται μετὰ τῶν ἐταίρων του πάλιν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης. Αὕτη δὲ τοὺς ἀποκαλύπτει τὸ μέσον νὰ διαφύγῃσι τὸν κίνδυνον τῶν Σειρινῶν. (Θεῶν κατοικουσῶν πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Ἰταλίας καὶ προσελκυστῶν τοὺς διαπλέοντας διὰ τῆς θελητικῆς μελωδίας των.) Ἐτι δὲ καὶ τῆς Σκύλλης καὶ Χαρίβδως. Ἦσαν δὲ αὗται, δύο σκόπελοι ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τῆς Σικελίας, ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἑτέρου· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνὸς τούτων κατ΄ῶκει ἡ Σκύλλα, τέρας, ἔχων πόδας μὲν δώδεκα κεφαλὰς δὲ θαλασσίων κυνῶν ἑξ, καὶ ἀποπερατούμενον εἰς οὐρανὸν ἰχθύος, συμφυῇ οὖσαν τῇ πέτρῃ. (α΄.) Ἡ δὲ Χάριβδος ἦτο χάσμα ἀπορρόφοῦν τὸ ὕδωρ μετὰ τῶν πλησιαζόντων πλοίων, καὶ ἐξαίμῳ πάλιν αὐτὸ μετὰ μεγίστης ὀρμῆς. (β΄.) Διχυρόντες λοιπὸν καὶ τοὺς κινδύνους τούτους, μετὰ τὴν ἀπώλειαν ἑξ ἐταίρων ἀρπασθέντων κατὰ τὴν διάβασίν των ὑπὸ τῆς Σκύλλης, φθάνουν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Ἥλιου, (πλησίον τῆς Ἰταλίας) ὅπου οἱ ἐταῖροι ἀπόντος τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὸ ἐσπωτερικόν, φονεύουν καὶ τρώγουν τοὺς βόας τοῦ Ἥλιου, ἐναντίον τῆς παραγγελίας τοῦ Τειρεσίου· διὰ τὴν ὁποίαν παρανομίαν των τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὅστις μετὰ τὴν ἐκείθεν ἀναχώρησίν των κεραυνοβολεῖ, καὶ χάνονται ἅπαντες ἐν τῇ θαλάσῃ, διασωθέντος μόνον τοῦ Ὀδυσσεύς, ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ τοῦ πλοίου, εἰς τὴν νῆσον τῆς Θεᾶς Καλυψοῦς, μετὰ ἐννεαήμερον περιπλάνησιν ἐν τῇ θαλάσῃ. Ἡ Θεὰ Καλυψὼ κρατεῖ εἰς τὴν νῆσόν της, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, τὸν Ὀδυσσεύα ἐναντίον τῆς θελήσεώς του. Τέλος δὲ ἀφίνε' αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ, προτροπῇ τοῦ Διὸς, παρακληθέντος ὑπὸ

(α΄.) Κατὰ πιθανὸν λόγον, κατὰ Παλαίφρατον, φαίνεται νὰ ἦτο αὕτη ληστρικὴ Τυρρηνικὴ ναῦς.

(β΄,) Παλιόροια μετὰ δίνης, ὡς λέγει Ὁ Εὐστάθιος καὶ ἐπιμαρτυρεῖ ὁ Θουκυδίδης εἰς βιβ. δ. κεφ. 21.

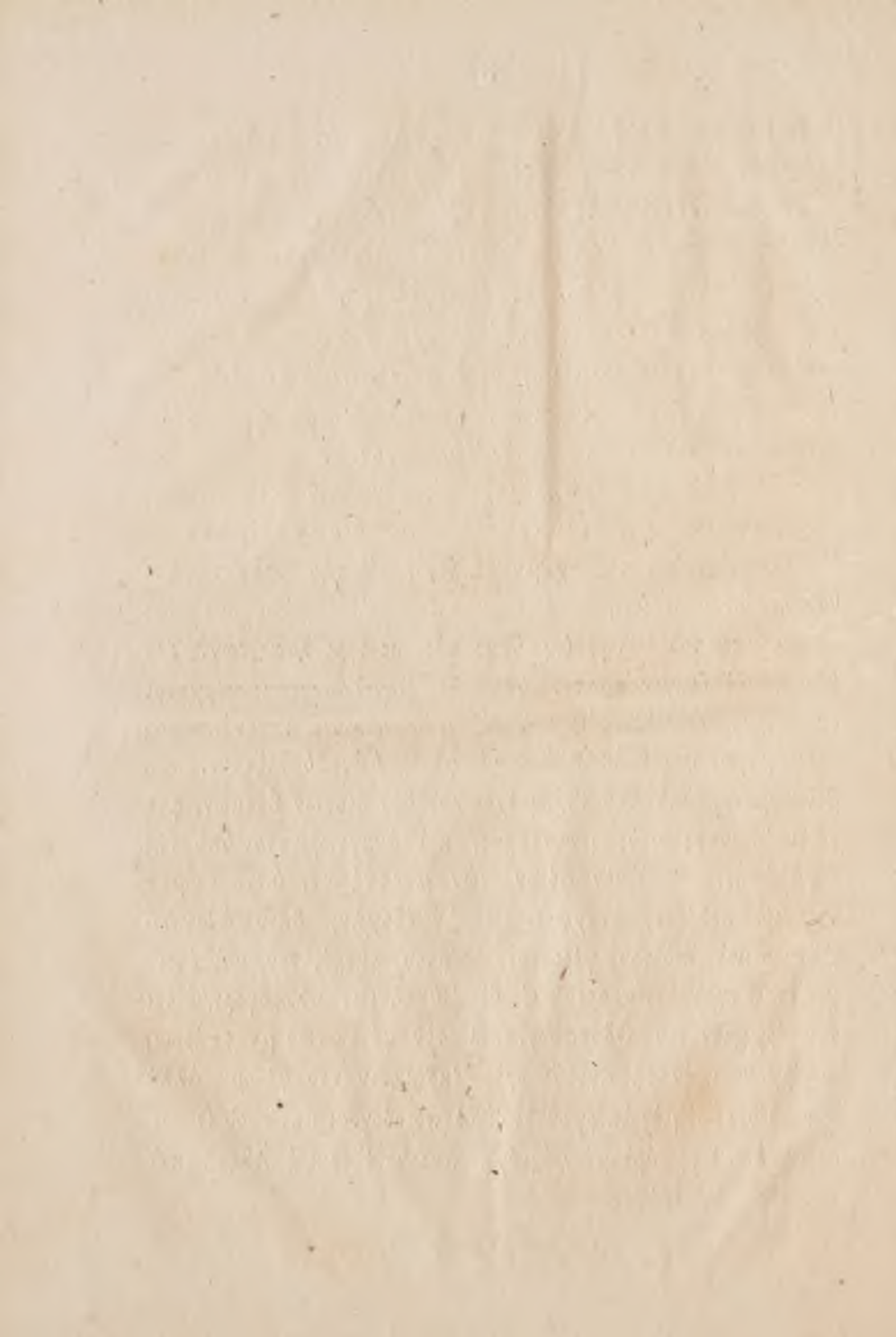
τῆς Ἀθηνᾶς, ἣτις ἡγνώνει τὸν Ὀδυσσεύα. Ἀναχωρήσας ἐκείθεν με πλοῖον ὅπερ ὁ ἴδιος κατεσκεύασεν, ναυαγεῖ, κατασυντριβέντος τοῦ πλοίου του ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, ὠργισμένου ὄντος κατ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκτύφλωσιν τοῦ υἱοῦ του Πολυμήμου, καὶ διασώζεται νηχόμενος ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς νήσου τῶν Φαιάκων (Κερκύρας). Ἐκεῖ ἀπαντᾷ τὴν Ναυσικλῆν, θυγατέρα τοῦ Ἀλκινόου βασιλέως τῶν Φαιάκων, ἣτις τὸν καθοδηγῇ πρὸς τὸν πατέρα της· οὗτος δὲ μετὰ πολλῶν δώρων ἀποστέλλει αὐτὸν εἰς Ἰθάκην, ὅπου οἱ νῆυται Φαίακες ἀποβιβάσαντες αὐτὸν κοιμώμενον, τὸν ἐγκατέλειψαν μετὰ τῶν δώρων ἐπὶ τῆς παραλίας.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ τῆς δεκάετους περιπλανήσεως τοῦ Ὀδυσσεύος συμβεβηκότα, ἅτινα ὁ Ὅμηρος, ἀφελῶς διηγούμενος, καταθέλγει τοὺς ἀναγνώστας, ἀναμειγνύων καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις, τὴν πρόνοιαν τῶν θεῶν. Τὰ δὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεύος εἰς Ἰθάκην, ἅτινα συνήρμωσα εἰς τραγωδίαν ἐκ πέντε πράξεων, εἰσὶ τ' ἀκόλουθα.

Ἀφῡπνισθεὶς ὁ Ὀδυσσεύς ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ἰθάκης ὅπου τὸν ἐγκατέλειπον οἱ Φαίακες, καὶ ἀναγνωρῆσας τὴν πατρίδα του μεταβαίνει ἄγνωστος εἰς τὴν μάνδραν τοῦ χειροβοσκοῦ του Εὐμαίου, μεταβληθεὶς εἰς γέροντα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ μετασχηματισθεὶς εἰς ἐπίκτην κατὰ συμβούλῃν αὐτῆς. Παρὰ τοῦ Εὐμαίου λαμβάνει πληροφορίας περὶ τῶν διατρεχόντων ἐν τῷ οἴκῳ του, συγχρόνως δὲ φθάνει ἐκεῖσε καὶ ὁ υἱὸς του Τηλέμαχος, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς περιηγήσεως, ἣν ἔκαμεν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ πατρὸς του, καὶ ἐκεῖ ἀναγνωρίζονται. Μετὰ σύσκεψιν δὲ, ὁ μὲν Τηλέμαχος μεταβαίνει ἐν τῇ πόλει, ὅπου ἡ μήτηρ του Ἠηνελόκη τὸν ὑποδέχεται μετὰ μεγίστης χαρᾶς, οἱ δὲ μνηστῆρες τῆς μητρὸς του καταβορυβοῦνται, μὴ γνωρίζοντες πῶς αὐτὸς διέφυγεν τῆς

ἐπιβουλῆς των· διότι οὗτοι πρὸ τριῶν ἐτῶν πιστεύσαντες πλέον ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάθη περιπλανώμενος, καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐκλεχθῇ εἰς αὐτῶν, σύζυγος τῆς Πηνελόπης, συνηθροίζοντο βιαίως ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ὀδυσσεύος· καὶ ἀνακαλύψαντες τὴν ἀπόφασιν τῆς Πηνελόπης, ἥτις διὰ τοῦ δόλου τοῦ περιφρήμου ἱστοῦ τοὺς ἐξηπάτα ἐξαγροαζομένη τὸν κακρὸν, κατέφθειρον τὸν οἶκον. Ὅπως δὲ θιάσουν τὴν Πηνελόπην εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ γίνωσι καὶ κύριοι τῆς παρουσίας τοῦ Ὀδυσσεύος ἐπιβουλεύονται καὶ τὸν Τηλέμαχον.

Ἀφικθέντος τοῦ Τηλέμαχου εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του, ὁδηγεῖται μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ βοσκῆς Εὐμαίου καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ὑπὸ τὸ σχῆμα ἐπαίτου, εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, ὅπου οἱ μνηστήρες εὐωχοῦντο, καὶ ὑποφέρει κατὰ τὰς προφητείας τοῦ Τειρεσίου ὅλας τὰς περιφρονήσεις των. Τεθέντος δὲ διαγωνίσματος ὑπὸ τῆς Πηνελόπης, περιέρχεται εἰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσεύος τὸ τόξον, δι' οὗ φονεύει τὸν πρῶτον τῶν μνηστήρων· ἀκολούθως δὲ φανερωθεὶς, ὀπλίζεται, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου καὶ δύο πιστῶν βοσκῶν, φονεύει ἅπαντας τοὺς μνηστήρας, καὶ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς Πηνελόπης. Μετὰ τὸν φόνον τῶν μνηστήρων, ὑποπευδόμενος τοὺς πολίτας, ἀναχωρεῖ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου ἀναγνωρίζεται καὶ ὑπὸ τοῦ γέροντος Λαέρτου πατρὸς του, καὶ ἐταιμάζεται πρὸς ἀντίστασιν· οἱ δὲ Ἰθακήσιοι, πληροφορηθέντες τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ὀδυσσεύος, καὶ τὸν φόνον τῶν μνηστήρων, συνέρχονται ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ φόνου· ἀλλὰ διαιρεθέντες οἱ μὲν ἀπέρχονται οἱ δὲ πορεύονται κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύος· ἐν δὲ τῇ ἀρᾷχμένῃ μάχῃ παρουσιάζεται ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἐπιφέρει τὴν εἰρήνην.

**ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΟΛΥΣΣΕΩΣ
ΕΙΣ ΙΘΑΚΗΝ.**

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης.

ΠΗΛΕΙΔΟΥ, σύζυγος αὐτοῦ.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ υἱὸς αὐτῶν.

ΑΘΗΝΑ.

ΕΥΜΑΙΟΣ.

ΜΕΛΑΝΘΕΥΣ, βουκόι τοῦ Ὀδυσσεύος.

ΦΙΛΟΤΙΟΣ.

ΕΥΡΥΜΑΧΟΣ.

ΑΜΦΙΝΟΜΟΣ.

ΑΝΤΙΝΟΟΣ.

ΚΤΗΣΙΒΟΟΣ, Μνηστῆρες τῆς Πηνελόπεια.

ΑΓΕΛΑΟΣ.

ΛΕΙΟΔΗΣ.

ΘΕΟΚΛΗΜΕΝΟΣ, μάντης.

ΦΕΙΜΙΟΣ, δαιμόν.

ΜΕΔΩΝ, κύριος.

ΙΡΟΣ, ἐπαίτης.

ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ, τροφὸς τοῦ Ὀδυσσεύος.

ΜΕΛΑΝΘΩ, ὑπηρέτρια.

ΛΑΕΡΤΗΣ, πατὴρ τοῦ Ὀδυσσεύος.

ΔΟΔΙΟΣ καὶ οἱ υἱοί του, θεράποντες αὐτοῦ.

ΕΥΗΕΙΩΗΣ.

ΑΛΗΘΟΡΙΟΣ, ἄρχοντες Ἰθακήσιοι.

Διάφοροι βουκοί, μνηστῆρες, ὑπηρέτρια,
καὶ Ἰθακήσιοι.

Ἡ σκηνὴ ἐν τῇ νήσῳ Ἰθάκῃ.

II ΕΠΗΝΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ

ΕΙΣ ΙΘΑΚΗΝ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Κατὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Ἰθάκης φαίνεται σπήλαιον καὶ πλησίον αὐτοῦ δένδρον ἐλαίης. Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἄμμου ὑπνοῖ ὁ Ὀδυσσεὺς κεκαλυμμένος μετὸν μανθῶαν· πλησίον τοῦ ὑπάρχοντος λείβητες, ὑφίσματα, χρυσός, καὶ ὠρα τῶν Φαιάκων. Ἀρπυιοθεὶς ὀρθοῦται, θεωρεῖ περίξ, καὶ μὴ γινώσκων τὸν τρόπον στενάζει.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ καὶ ΑΘΗΝΑ.

ΟΔΥΣ. Ω! ἀλλοῖμονον εἰς ἐμέ, εἰς ποίων ἄρά γε ἀνθρώπων γῆν ἔφθασα πάλιν; ἀγρίων καὶ ἀδίκων, ἢ φιλοξένων καὶ εὖσεδῶν; Περιπλανώμενος οὕτω ποῦ νὰ φέρω τὰ κειμήλια ταῦτα; Εἴθε νὰ ἔμενον πλησίον τῶν Φαιάκων, καὶ ἐγὼ νὰ κατέφευγον εἰς ἰσχυρόν τινα καὶ φιλόξενον βασιλεία, ὅστις θὰ μ' ἀπέστειλεν εἰς τὴν πατρίδα μου· ἤδη ὅμως οὔτε ἐνταῦθα πρέπει νὰ τ' ἀγῆσω, οὔτε νὰ κρύψω αὐτὰ γινωρίζω. Βάβαί! οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, δὲν ἔσων ἐντελῶς συνετοὶ καὶ δίκαιοι, ῥίψαντές με εἰς ξένην γῆν, ἐνῶ μοὶ ὑπεσχέθησαν νὰ μὲ φέρουν εἰς

τὴν Ἰθάκην. Εἴθε! ὁ προστάτης τῶν ἱκετῶν Ζεὺς νὰ παιδεύτῃ αὐτούς. Ἄλλ' ἄς μετρήσω τὰ κειμήλια, μήπως μ' ἐκράτησαν καλὸν εἰς τὸ πλοῖον. (Μετρά τὰ δῶρα, ἡ δὲ Ἀθηναῖα παρίσταται ὑπὸ τὸ σχῆμα νέου ποιμένος, οὗτος δὲ βλέπων αὐτὸ ν λέγει.) ὦ ἀγαπητέ, ὃν πρῶτον ἀπαντῶ ἐνταῦθα, χαῖρε· μὴ μὲ μεταχειρισθῇς παρκαλῶ ἐχθρικῶς. Σῶσον τὰ κειμήλια ταῦτα καὶ ἐμέ· ἀπευθύνω πρὸς σέ τὰς εὐχάς μου, ὡς πρὸς θεόν, καὶ προσπίπτω εἰς τὰ γόνατά σου· εἰπέ μοι ἀληθῶς, ποῖα εἶναι ἡ γῆ αὕτη, καὶ ποῖοι ἄνθρωποι κατοκοῦν; ἄρά γε νῆσος ἢ ἥπειρος εἶναι;

ΑΘΗΝ. Παράφρων εἶσαι, ὦ ξέने, ἢ μακρόθεν ἤλθες καὶ ἔρωτᾷς διὰ τὴν γῆν ταύτην; Δὲν εἶναι αὕτη χωρὶς ὄνομα, εἶναι γνωστὴ καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ εἰς τὴν Δύσιν· εἶναι μὲν τραχεῖα, οὐχὶ ὁμῶς καὶ καταφρονητέα· διότι παράγει ἄφθονα προϊόντα· ὅθεν ὦ ξέने, καὶ εἰς τὴν μακρὰν τῆς Ἑλλάδος Τρωάδα ἡδύνασο ν' ἀκούσης τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάκης.

ΟΔΥΣΣ. Ἦκουσα τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάκης καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ πελάγους εὐρύχωρον Κρήτην. Ἢδῃ ἤλθον καὶ ὁ ἴδιος, μὲ τὰ πλοῖότη ταῦτα, ἀφήσας ἄλλα τόσα εἰς τὰ τέκνα μου· φεύγω δὲ φονεύσας τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰδομενέως Ὀρσίλοχον, θελήσαντα νὰ μ' ὑπερήσῃ τῶν τῆς Τρωάδος λαφύρων, χάριν τῶν ὁποίων ὑπέφερον πολεμῶν καὶ διαπερῶν τὰ φοδερὰ κύματα τῆς θαλάσσης· διότι χάριν τούτων, καὶ οὐχὶ ὑπακούων εἰς τὸν πατέρα του, ὑπηρέτησα ὡς ἀρχηγός, εἰς τὸν κατὰ τῆς Τρωάδος πόλεμον. Φονεύσας δὲ αὐτὸν, κατέφυγον εἰς τοὺς θαλασσοπόρους Φοίνικας, ὅπως μ' ἀποβιβάσωσιν εἰς τὴν Πύλον, ἢ εἰς τὴν θείαν Ἠλιδα. Καὶ ὁμῶς ἔνεκα τῆς ὁρμῆς τοῦ ἀνέμου ἀκουσίως ἐφθίσαμεν ἐνταῦθα μετὰ κόπον· ὅπου ἐξελθόντες ἐκοιμήθημεν, χωρὶς νὰ δειπνήσωμεν· καὶ ἐνῶ ἐμέ, κεκμηκότα, κατέλαβεν γλυκύς

ὕπνος, ἑκαῖνοι ἐξαγαγόντες πλησίον μου τὰ δῶρα ἀνεχώρησαν.

ΑΘΗΝ. (Μεταμορφωθείσα εἰς γυναῖκα καὶ θωπεύουσα τὸν Ὀδυσσεά λέγει.) Παμπόνηρος θὰ ἦτο, ἔστω καὶ θεός τις, ὅστις θὰ σ' ὑπερέβαινε εἰς τὰς πολυειδεῖς δολιότητας· πανουῶργε, καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου ἔτι εὐρισκόμενος, δὲν παύεις τὰς ἀγαπητάς σου ἀπάτας. Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν ταῦτα, ἀφοῦ ἀμφοτέροι γινώσκουμεν τὰς πανουργίας· διότι σὺ μὲν ἐκ τῶν θνητῶν εἶσαι· ὁ ἄριστος κατὰ τὰς βουλὰς καὶ τοὺς λόγους, ἐγὼ δὲ μεταξὺ ὄλων τῶν θεῶν φημίζομαι διὰ τὴν φρόνησιν καὶ σοφίαν μου· καὶ τοὺς σὺ οὐτὲ ἐγνώρισας τὴν κόρην τοῦ Διὸς Ἀθηναῖν, ἣτις πάντοτε σὲ προστατεύει, καὶ εἰς τοὺς Φαίακας σ' ἔκαμεν ἀγαπητὸν, καὶ ἐνταῦθα ἦλθον ἤδη ἵνα συσχεθῶμεν, ὅπως καὶ τὰ πλοῦτῃ ταῦτα κρύψωμεν, καὶ πρὸς σὲ νὰ εἴπω ὅσα πέπρωται νὰ ὑποφέρεις θάνατα εἰς τὸν οἶκόν σου. Πρέπει νὰ ὑποφέρεις ὅμως τὰ πάντα, χωρὶς εἰς οὐδένα νὰ γίνης γνωστὸς, ὅτι ἔφθασας μετὰ τοσαύτην περιπλάνησιν· πρέπει ἐν σιωπῇ νὰ ὑποφέρεις ὅλας τὰς λύπας, ὑποκύπτων εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ἀνθρώπων.

ΟΔΥΣ. (Ἐκπληττόμενος καὶ μεταβάλλων ὄψιν.) Εἶναι πολὺ δύσκολον, ὦ θεῶ, νὰ σὲ γνωρίσῃ ἄνθρωπος, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ἐξυπνος· διότι ἀναγκάζεται ὑπὸ διαφόρους μορφάς. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ καλῶς γινώσκω, εἶναι ὅτι, ἐν ὅσῳ ἐπολεμοῦμεν οἱ Ἕλληνες τὴν Τρωίδα, μ' ἤσο εὐνοϊκὴ· ἀρ' ὅτου ὅμως ἐξεπορθήσαμεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ ἀνεχωρήσαμεν διὰ τῶν πλοίων, ἅτινα θεός τις φαίνεται, διεσκόρπισεν, δὲν σ' εἶδον πλέον, τοῦλάχιστον πρὶν μ' ἐπεφανεῖς μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῶν Φαίακων, ὅπως ἶδω ὅτι μὲ προστατεύεις· ἀλλὰ πάντοτε περίλυπος περιεπλανώμενη, χωρὶς νὰ γνωρίζω πότε οἱ θεοὶ ἤθελον μ' ἀπαλλάξαι τῶν θασάνων καὶ τῶν δυστυχιῶν. Ἢδη δὲ ἐξορκίζων σε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός σου, σὲ καθικετεύω νὰ μοὶ εἴπῃς, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἐφθασῃ εἰς τὴν Ἰθάκην,

ἀλλ' ὅτι περιφέρομαι εἰς ἄλλην τινὰ γῆν· καὶ νομίζω ὅτι μ' ἔξαιπαῖς. Εἰπέ μοι, ἂν ἄντως ἔφθασα εἰς τὴν φιλιππίνου πατρίδα.

ΑΘΗΝ. Πάντοτε οὕτω σκέπτεσαι· ἐπειδὴ δὲ εἶσαι ἀγχίνους καὶ σώφρων, δὲν θέλω σέ ἐγκαταλείψει ἀπροστάτευτον εἰς τὰς δυστυχίας σου. Πᾶς ἄνθρωπος, περιπλανηθεὶς πολλὰ ἔτη, ὡς σὺ, θὰ ἐπεθύμει, θεβαίως, νὰ ὑπάνη εἰς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ ἴδῃ τὰ τέκνα του καὶ τὴν σύζυγόν του. Σὺ ὅμως θέλεις, οὔτε σὺ νὰ τοὺς γνωρίσης, οὔτε ἐκεῖνοι νὰ μάθουν τὴν ἀρετὴν σου, πρὶν δοκιμάσης τὴν σύζυγόν σου, ἥτις μένει πιστὴ εἰς τὰ δώματά σου· πικρὰ δὲ εἰς αὐτὴν, κλαίουσιν, παρέρχονται αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι. Ἐγνώριζον τὴν ἐπιστροφὴν σου, μετὰ τὴν ἀπώλειαν ὅλων τῶν ἐταίρων σου, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα νὰ ἀντιπράξω εἰς τὸν ἀδελφόν τοῦ πατρός μου Ποσειδῶνα, ὀργισθέντα ἐναντίον σου διὰ τὴν ἐκτύφλωσιν τοῦ ἀγαπητοῦ του υἱοῦ. Ἀλλ' ἰδοὺ, πρόσεξον, θὰ σοὶ δείξω τὸ ἀληθὲς ἔδαφος ἣδη τῆς Ἰθάκης, ὅπως πεισθῆς. (Διαλύει τὸ νέφος, καὶ παρουσιάζεται ἡ ἀληθὴς μορφή τῆς Ἰθάκης.) Ἰδοὺ ὁ λιμὴν τοῦ θαλασσίου γέροντος Φόρκυος. Ἰδοὺ εἰς τὰ ἄκρα τοῦ λιμένος ἡ ἐλαία καὶ τὸ πάντερπνον ἱερὸν τῶν νυμφῶν. Αὐτὸ εἶναι τὸ θολωτὸν σπήλαιον, εἰς ὃ πολλὰς ἐκατόμβας ἐθυσίαζες εἰς τὰς Νύμφας. Ἐκεῖνο εἶναι τὸ κατὰφυγον ὄρος Νήριτον.

ΟΔΥΣΣ. (Ἀναγνωρίζων τὴν πατρίδα του καὶ χαίρων.) Νύμφαι Ναϊάδες, Κόραι τοῦ Διὸς, οὐδέποτε ἐπίστευσαν νὰ σᾶς ξαναἰδῶ· ἀλλ' ἤδη διὰ τὰς ἐγκαρδίου μου εὐχάς, χαίρετε, θέλω σᾶς προσφέρει ὡς ἄλλοτε δῶρα, ἂν ἡ ὁδηγήτρια τῶν λαῶν θυγάτηρ τοῦ Διὸς φανῇ εὐνοὺς πρὸς ἐμέ, διὰ νὰ ζῶ, καὶ ἀναπτύσω τὸν ἀγαπητόν μου υἱόν.

ΑΘΗΝΑ. Θάρρει, καὶ μὴ φρόντιζε περὶ τούτων· ἀλλ' αἶ κρύψωμεν ἐντὸς τοῦ ἄντρου τὰ πλούτη σου, καὶ αἶ συσκεφθῶ-

μεν περὶ τῶν περαιτέρω. (Μεταφέρουν τὰ πλούτη εἰς τὸ ἄν-
τρον, ἐπανερχόμενοι δὲ ὑπὸ τὴν ἐλαίαν λέγει.) Ἐχγόνε τοῦ Διὸς·
οὐκ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, σκέψου πῶς θὰ με-
ταχειρισθῇς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, οἵτινες ἐπὶ τρία ἤδη ἔτη,
κατέχουν τὸ μεγαρόν σου, καὶ ζητοῦν νὰ νυμφευθῶσι τὴν σεβα-
σμίαν σύζυγόν σου, ἥτις κλαίουσα ἐγκαρδίως τὴν ἐπανοδὸν σου,
εἰς ὅλους μὲν δίδει ἐλπίδας καὶ ὑποσχέσεις, ἄλλα ὅμως φρονεῖ.

ΟΔΥΣ. ὦ θεοί! θεθαίως τὴν κακὴν μοῖραν τοῦ υἱοῦ τοῦ
Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος θὰ ἀπῆντων εἰς τὰ μεγάρά μου, ἂν σὺ,
ὦ θεά, δὲν μ' ἐφανέρωνες ἀκριβῶς τὰ καθ' ἕκαστα. Ἄλλ' εὐ-
δόκησον, καὶ ἐπινόησον τὸν τρόπον τῆς ἐκδικήσεως, μένουσα
πλησίον μου πρὸς ἐνθάδ' ὀνυσιν, ὡς ὅτε, εἰς τὴν Τρωάδα κατε-
στρέφομεν τὰ ὑπερήφανα πυργώματα.

ΑΘΗΝΑ. Βεθαίως θὰ σὲ προστατεύω πάντοτε, καὶ τότε
φρονῶ ὅτι ἀρκετοὶ τῶν μνηστῆρων, τῶν φθειρόντων τὴν πε-
ριουσίαν σου, θὰ μιάνωσι μὲ τὸ αἷμά των καὶ τὸν ἐγκέφαλό των
τὸ ἔδαφος. Ἰδοὺ, θέλω σοὶ καταστήσει ἀγνώριστον εἰς ὅλους
τοὺς ἀνθρώπους· θὰ καταξηράνω τὸ σῶμά σου καὶ θὰ ἐξαλείψω
τὰς ξανθὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου, καὶ θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ ῥάκος
προξενοῦν ἀποστροφὴν εἰς τὸν ὀρώντα σε· θ' ἀπονεκρώσω τοὺς
περικαλλεῖς ὀφθαλμούς σου, διὰ νὰ φανῇς ἄσχημος εἰς ὅλους
τοὺς μνηστῆρας καὶ εἰς τὴν σύζυγόν σου, καὶ εἰς τὸν υἱόν
σου. Οὕτως ἔχων, ὕπαγε πρῶτον πρὸς τὸν πιστὸν καὶ ἀφω-
σιωμένον ἐπιστάτην τῶν χοίρων σου, καὶ μένων πλησίον του,
πληροφορήθητι, μέχρις ὅτου ἐγὼ φθάσω εἰς Σπάρτην, καὶ κα-
λέσω τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν Τηλέμαχον, ἀπελθόντα ἐκεῖσε
πρὸς τὸν Μενέλαον, ὅπως πληροφορηθῇ περὶ σοῦ ἂν ὑπάρ-
χῃς ἐν τοῖς ζῶσιν.

ΟΔΥΣ. Διατὶ λοιπὸν δὲν τῷ ἐπληροφόρεις, ἐνῷ ἐγνώρι-
ζες τὰ πάντα; ἢ διὰ νὰ ταλαιπωρῇται καὶ ἐκεῖνος περιπλά-
νωμενος, ἐνῷ ἄλλοι φθείρουν τὴν περιουσίαν του;

ΑΘΗΝΑ. Μὴ ἀνησυχεῖς δι' ἐκεῖνον· ἐγὼ ἢ ἰδίᾳ τὸν συνώδευον, ὅπως δοξασθῇ. Οὐδένα κόπον δοκιμάζει, διαμένει ἡσυχος εἰς τὰ μέγαρά τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως, ἔχων τὰ πάντα ἄφθονα. Τὸν ἐνεδρεύουν μὲν οἱ μνηστῆρες ὅπως τὸν φονεύσουν πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του, φρονῶ ὅμως ὅτι δὲν θὰ κατορθωθῇ τοῦτο. (Ἐγγιζοῦντα αὐτὸν διὰ τῆς ῥάβδου τὸν μεταμορφώνει εἰς γέροντα ἐπαίτην φοροῦντα ῥάκη, καὶ ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Ὁ Ὀδυσσεὺς προχωρῶν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἀπαντᾷ τὸν βοσκὸν τοῦ Εὐμαίου. καθήμενον εἰς τὸν πρόδρομον τῆς μάνδρας, καὶ κκτασχευάζοντα ὑποδήματ. Πλησίον του κεῖνται κύνες, οἵτινες ὁρμοῦν κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ οὓς ἀποδιώκει ὁ Εὐμαίος.

ΕΥΜΑΙΟΣ καὶ ΟΔΥΣΣΕΥΣ

ΕΥΜ. Ὁ γέρων, παρ' ὀλίγον θὰ σὲ κατεσπάραττον οἱ κύνες, πρὸς μεγίστην μου αἰσχύνην, κατόπιν τόσων ἄλλων βασάνων, καὶ στεναγμῶν, οὓς οἱ θεοὶ μ' ἔδωκαν· διότι θρηνῶν τὸν ἰσόθεον κύριόν μου, διάγω στενάζων καὶ ἐργαζόμενος δι' ἄλλους. (Εἰσάγει καὶ καθίζει τὸν Ὀδυσσεά.)

ΟΔΥΣ. Εἴθε ὁ Ζεὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἀθάνατοι θεοὶ, νὰ σοὶ ἀποδώσωσιν, ὦ ξένε, ὅτι μᾶλλον ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου, διὰ τὴν ὁποίαν μ' ἔκαμες ὑποδοχὴν.

ΕΥΜ. Ἐένε, θεωρῶ ἁμάρτημα, καὶ ὑποδεέστερόν σου ξένον, νὰ περιφρονήσω· διότι παρὰ τοῦ Διὸς ἔρχονται ἅπαντες οἱ ξένοι καὶ οἱ πτωχοί· ὅ,τι δίδομεν αὐτοῖς εἶναι ὀλίγον καὶ ἄρεστόν· τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθεια τῶν ὑπηρετῶν φοβουμένων τοὺς νέους κυρίους των. Βεβήκως, τὴν ἐπιστροφὴν ἐκεῖνου, οἱ

θεοὶ ἐδέσμευσαν, ὅστις ἐγκαρδίως μὲ ἡγάπα, καὶ ὅστις πολὺ θὰ μὲ ὠφέλει, ἂν διῆγεν ἐδῶ τὸ γῆράς του· ἀλλ' ἐχάθη· εἴθε οὐτῶ νὰ ἐχάνετο καὶ ἡ γενεὰ τῆς Ἑλένης, ἣτις τοσούτους ἀνθρώπους κατέστρεψεν· διότι ἐκεῖνος, χάριν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐπῆγεν εἰς τὸν κατὰ τῆς Τρωάδος πόλεμον. (Τῷ προσφέρει τροφήν.) Τρῶγε, ὦ ξένε, τὸ εὐρισκόμενον εἰς τοὺς ὑπηρέτας· τὰ ἐκλεκτὰ τρώγουν οἱ μνηστῆρες, ἀσπλάγχως, χωρὶς νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν· οἱ μάκαρες θεοὶ ἀποστρέφονται τὰς ἀδικίας, καὶ τιμοῦν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἀγαθὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων· καὶ αὐτοὶ οἱ πολέμιοι εἰσβάλλοντες εἰς ξένην γῆν, ἀφ' οὗ λαφυραγωγῆσωσιν, ἀπέρχονται, φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν· οὗτοι ὅμως, ἴσως ἤκουσαν χρησμόν θεοῦ τινός, ὅτι ἐκεῖνος ἀπώλεσθη, καὶ διὰ τοῦτο ζητοῦντες νὰ νυμφευθῶσι τὴν σύζυγόν του, ἀμερίμνως, βιαιώς, καὶ χωρὶς τινὰ φειδῶ κατεστθίουσι τὴν περιουσίαν του, ἣτις ὑπάρχει ἀνωτέρα καὶ τῶν ἐν τῇ Ἡπείρῳ, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἰθάκῃ ἡρώων. Ἐκαστος τῶν βοσκῶν φέρει εἰς αὐτοὺς καθ' ἡμέραν τὰ ἐκλεκτότερα σφακτὰ, τοῦτο πράττω καὶ ἐγώ.

ΟΔΥΣ. ὦ φίλε, ποῖος εἶναι ὁ κύριός σου, ὁ τοσοῦτον πλούσιος καὶ ἰσχυρὸς, ὅστις ἐχάθη πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος, εἰπέ μοι, ἴσως ἔτυχα νὰ τὸν γνωρίσω περιπλανώμενος, εἰς τοσούτους τόπους, καὶ σοὶ δώσω εἰδήσιν τινα.

ΕΥΜ. ὦ γέρων, οὐδεὶς περιπλανώμενος ἄνθρωπος, φέρων εἰδήσιν περὶ ἐκείνου, θὰ ἔπειθε τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν υἱόν του· καὶ μάστιγν χάριν περιποιήσεως πλάνητες ἄνθρωποι ψεύδονται. Πᾶς ἐπαίτης φθάνων εἰς τὸν δῆμον τῆς Ἰθάκης πορεύεται πρὸς τὴν δέσποινάν μου, καὶ τῇ δίδει ψευδεῖς εἰδήσεις, αὕτη δὲ ὑποδεχομένη, καὶ περιποιουμένη καλῶς αὐτὸν, τὸν ἐξετάζει λεπτομερῶς, ὀδυρομένη καὶ κλαίουσα, ὥς ἀρμόζει εἰς σύζυγον ἀποθανόντος ἀνδρὸς εἰς τὰ ξένα. Εὐκλόως ὦ ξένε,

καὶ σὺ θὰ ἐπλάττῃς τινὰ μῦθον, ἐνῶ ἐκεῖνον ἴσως μὲχρι τοῦδε κατέφαγον οἱ κύνες καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα· πρὸ πολλοῦ ἔπαυσε τοῦ ζῆν, ἢ ἴσως ἰχθύες τὸν κατέφαγον εἰς τὸ πέλαγος, καὶ τὰ ὅστ'α του κεῖνται ἐπὶ τινος παραλίου σκεπασμένα ὑπὸ τῆς ἄμμου. Οὕτως ἐκεῖνος ἐχόσθη, τοὺς δὲ φίλους του, ἀναμένουν λύπαι, πρὸ πάντων ἐμέ, ὅστις δὲν θὰ εὔρω παρόμοιον κύριον, καὶ ἂν ἐπέστρεφον ἔτι εἰς τοὺς γονεῖς μου, δι' οὓς οὔτε στεναῶ, καὶ τοι ἐπιθυμοῦντας νὰ μὲ ἴδωσιν ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν πατρίδα μου· ἡ λύπη τοῦ Ὀδυσσέως μὲ καταθλίβει. Αὐτὸν, ὦ ξένε, οὔτινος τὸ ὄνομα, καὶ ἀπόντος, δυσκολεύομαι νὰ προφέρω, ὅστις μ' ἠγάπα ὑπερβολικὰ καὶ ἐγκαρδίως ἐφρόντιζε περὶ ἐμοῦ, κύριόν μου ὀνομάζω καὶ μακρὰν ὄντα.

ΟΔΥΣΣ. Ὁ ἀγαπητὲ, ἀφοῦ τοσοῦτον δυσπιστεῖς, σὲ λέγω ἐνόρκως ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέφει, καὶ ἄς ἐτοιμασθῇ ἡ ἀμοιβὴ τῆς καλῆς εἰδήσεως, νὰ μοὶ δοθῇ εἰς τὸν ἐρχομόν του· πρὶν δὲν δέχομαί τι, μολονότι ἔχω ἀνάγκην· οἷότι μ' εἶναι μισητὸς ὁ πλάττων ψεύδῃ ἕνεκα τῆς πενίας του· μάρτυς μοῦ ἔστω, πρὸ πάντων τῶν θεῶν, ὁ Ζεὺς καὶ ἡ φιλόξενος τράπεζα καὶ ἡ ἐστία τοῦ περιφήμου Ὀδυσσέως εἰς ἣν ἤλθον· τῷ ὄντι θὰ πραγματοποιηθῶσιν οἱ λόγοι μου· ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ φθάσῃ ἐντὸς ὀλίγου ἐνταῦθα, καὶ θὰ τιμωρῇ τοὺς ἀτιμάζοντας τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν υἱόν του.

ΕΥΜ. Ὁ γέρων, οὔτε ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω τὴν ἀμοιβήν, οὔτε ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἔλθῃ πλέον εἰς τὴν οἰκίαν του· ἀλλὰ τρῶγε ἡσύχως, καὶ ἄς ἀλλάξωμεν ὁμιλίαν· ἡ ἐνθύμησις τοῦ ἀγαπητοῦ μου κυρίου λυπεῖ τὴν καρδίαν μου, ἄς ἀφήσωμεν τὸν ὄρκον· εἴθε καὶ ἤρχετο ὁ Ὀδυσσεύς, ὡς ἐπιθυμῶ ἐγὼ καὶ ἡ Πηνελόπη, καὶ ὁ γέρων Λαέρτης καὶ ὁ ἰσόθεος Τηλέμαχος, ὅστις αὐξηθῆις παρὰ τῶν θεῶν, ὡς βλαστὸς δένδρου, ἤλπιζα νὰ φαίνεται μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐχί

κατώτερος τοῦ ἀγαπητοῦ μοι πατρὸς του· ὥραϊος κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν μορφὴν. Οὗτος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πύλον ὅπως πληροφορηθῇ περὶ τοῦ πατρὸς του, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐνιδρεύοντες αὐτὸν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἐκ τῆς Ἰθάκης ἡ γενεὰ τοῦ ἱσοῦς Ἀρχισίου. Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον εἶθε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ προστατεύσῃ. Διηγῆσού μοι ἤδη, ὦ γέρον, τὰ ἰδικά σου θάσανα εἰλικρινώς. Τίς εἶσαι; Ποία ἡ πατρίς σου; Τίνες οἱ γονεῖς σου; πῶς δὲ καὶ με ποῖον πλοῖον ἤλθεις εἰς τὴν Ἰθάκην;

ΟΔΥΣ. Θέλω σοὶ διηγῆσθαι ἀκριβῶς, ὅσα ὑπέφερον τῇ βουλήσει τῶν θεῶν καὶ τοι ἡ ἱστορία μου καὶ ἐπὶ ἐν ἔτος δὲν τελειώνει. Κατάγομαι ἐκ τῆς εὐρυχώρου Κρήτης, υἱὸς πλουσίου ἀνθρώπου, ὅστις ἐκτήσατο πολλοὺς υἱοὺς ἐκ νομίου γυναικός, ἐνῷ ἐμέ ἐκ δούλης, ἡγάπα ὅμως καὶ ἐμέ ὡς καὶ τοὺς ἄλλους· οὗτος ἦν ὁ Κάστωρ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰλάκως οὕτινος καυχῶμαι ὅτι εἶμαι υἱός, ὅστις ἐτιμᾶτο ὡς θεοῦ· μετὰ δὲ τοῦ λαοῦ διὰ τὴν εὐτυχίαν μου, διὰ τὰ πλοῦτή του καὶ διὰ τοὺς ἐνδόξους του υἱούς. Ὅτε αὐτὸν ὁ θάνατος ἤραπασεν οἱ μὲν γνήσιοι υἱοί του ἐμοίρασαν τὴν περιουσίαν του πρὸς ἀλλήλους, δόντες καὶ εἰς ἐμέ μικρὸν μερίδιον· ἐγὼ ὅμως ἔνεκα τῶν προτερημάτων μου, ἐνυμφεύθην σύζυγον πλουτίαν. Ὅθεν ἤδη μοι ἐξέλιπε πάντα λύπη. Ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μὲ ἐῴσαν χάριος, ὥστε οὐδέποτε ἡ γενναίη μου καρδίᾳ ἐροβαῖτο τὸν θάνατον εἰς τοὺς πολέμους. Ἐδρίπτόμην εἰς αὐτοὺς πρῶτος πάντων. Τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἀγροῦ καὶ τοῦ οἴκου μου δὲν ἡγάπων, ἀλλὰ τὰ πλοῖα, τοὺς πολέμους, τὰ ὅπλα, ἅτινα μισητὰ μὲν εἰς ἄλλους, εἰς ἐμέ ὅμως ἦσαν ἀγαπητά. Εὐνοέκεις, πρὶν πλεύσωμεν εἰς Τροίαν ἅπαντες οἱ υἱοὶ τῶν Ελλήνων, ὠδήγησα μαχητάς· κατ' ἀλλοδαπῶν, πλουτίσας ἐκ τῶν λαφύρων τὸν οἶκόν μου. Τοῦτο δὲ με ἔκαμε φοδερὸν καὶ σεβαστὸν εἰς τοὺς Κρήτας. Ὅταν ὅμως ὁ θρονόδεσπότης Ζεὺς ἀπερρίσσει τὴν ὀλεθρίαν ἐκ

στρατείαν, τὴν ἀπολέσασαν τὴν ζωὴν πολλῶν ἀνθρώπων, οἱ Κρήτες διέταξαν ἐμὲ καὶ τὸν ἐνδοξόν Ἰδομενέα, νὰ γίνωμεν ἀρχιγὰρ τοῦ κατὰ τῆς Τριφίδος στόλου των, ὅπερ ἐδέχθημεν καὶ ἀπεπλεύσαμεν. Ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐπολεμοῦμεν οἱ Ἕλληνες κρατερῶς, εἰς τὸ δέκατον δὲ ἐκπορθήσαντες τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου ἀνεχωρήσαμεν διὰ τῶν πλοίων εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἀλλ' ἐνῷ τὸν μὲν στόλον τῶν Ἑλλήνων θεὸς τις διεσκέδασεν, εἰς ἐμὲ τὸν δυστυχῇ δεινὰ ἀπεφάτισεν ὁ πάντορος Ζεὺς. Ἐννέα μόνον μῆνας ἔμεινα εὐφραυνόμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, διότι ἐπορμένως ταχιδεύσας μὲ ἀνδρείους τινὰς συντρόφους εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἰς πέντε ἡμέρας φθάσας χωρὶς τινα βλάβην εἰς τὸν καλὸν ἥρῃαν Νεῖλόν, παρήγγειλα τοὺς συντρόφους μου νὰ φρουρῶσι πλησίον τῶν πλοίων. Αὐτοὶ ὁμῶς ἐνθαῖρονθέντες ἐβόησαν εἰς Λεηλασίαν καὶ φόνον· ταχέως δὲ φήμη ἐφθισεν εἰς τὴν πόλιν· ὥστε μὲ τὴν Ἀνατολὴν τῆς Ἡοῦς ἐγέμισεν ἡ πεδίος ἀπὸ πεζοῦς καὶ ἵπποις, καὶ λάμποντα ὅπλα, ἐνῷ ὁ κεραυνοβόλος Ζεὺς ἐνέπνευσεν ὀλεθρίαν φυγὴν εἰς τοὺς συντρόφους μου χωρὶς τινος καὶ ἀντιστάσεως· οὔτινεςκαὶ περικυκλωθέντες πλεῖστοι μὲν ἐφονεύθησαν ἄλλοι δὲ καὶ ἡχμαλωτίσθησαν. Εἰς ἐμὲ δὲ ἐνέπνευσεν ὁ Ζεὺς (καὶ εἴθε νὰ ἀπέθνησκον ἐκεῖ ὅπως ἀπαλλαγθῶ τῶν λοιπῶν δυστυχῶν) νὰ ρίψω τὰ ὅπλα καὶ νὰ πέσω εἰς τὰ γόνατα τοῦ βασιλέως, ὅστις εὐσπλαγχνισθεὶς μὲ ἔφερεν εἰς τὰ ἀνάκτορα προφυλάττων με ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ, διότι ἐφοβεῖτο τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς τοῦ προστάτου τῶν ξένων. Ἐπτά ἔτη ἔμεινα ἐκεῖ, καὶ πολλὰ χρήματα ἐσύναξα. Κατὰ τὸ ὄγδοον δὲ ἔτος, ἄγχιρ Φοῖνιξ ἐσαπατήσας με, μ' ἔφερεν εἰς τὴν Φοινίκην. Ἐκεῖθεν δὲ, ταξειδεύων εὐτος διὰ τὴν Λιβύην, μὲ προσέλαβεν οὗθεν ὡς βοηθόν, πρὸς τὸν σκοπὸν ὁμοῦστοῦ νὰ μὲ πωλήσῃ. Ἀλλ' ἐνῷ εὐρισκόμεθα ἤδη μεταξὺ τῆς Κρήτης, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου κεραυνοβολήσας κατέστρεφεν τὸ πλοῖόν, καὶ ἐκεῖνοι μὲν πετόντες εἰς τὴν

θλίπτον ἀπεπνίγοντο ἀποστερηθέντες τῆς εἰς τὴν πατρίδα-
των ἐπανόδου· εἰς ἡμᾶς δὲ ὁ Ζεὺς ἀφῆκε πρὸς σωτηρίαν-
μου τὸν μέγαν ἱστὸν τοῦ πλοίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου φερό-
μενος ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἐρρίφθη ὑπὸ τῶν ὀλεθρίων ἀνέ-
μων εἰς τὴν γῆν τῶν Θεσπρωτῶν, ὅπου τὴν πρώτην μὲν ἡΰ-
ρεν ἡμίθωνη, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Φεῖδωνος καὶ μὲν ἔφερεν
πρὸς τὸν πατέρα του. Ἰκεῖ ἤκουσα περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτι
ἀπερχόμενον εἰς τὴν πατρίδα του ἐρριλοξήνησεν ὁ Φεῖδων.
Δειξάντες δὲ τὰ πλούτη τοῦ Ὀδυσσέως εἰς ἡμᾶς προτέθειται καὶ ὅτι
ἔκεινος μετέβη εἰς Λαδώνην, διὰ ν' ἀκούσῃ τὸν χρησμὸν τοῦ
Διὸς. Μ' ἐβεβήκωσαν δὲ, δι' ὅρκου, ὅτι καὶ τὸ πλοῖόν εἶναι ἑ-
τοίμον, ὅπως τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐμᾶς δὲ ἐπει-
δὴ προέπεμψεν εἰς τὸν βασιλεῖα Ἀλκסטον, οἱ ναῦται κα-
κῶς δουλειανθέντες (διὰ νὰ γείνω ἔρμικον καὶ ἄλλων βελάνων·)
καὶ μακρυνθέντες τῆς ξηρᾶς, δουλείαν αἶφνης προετοίμαζόν μοι.
Ὅθεν ἀροῦ μ' ἐξίδυσαν τὰ φορέματ' αὐτοῦ, καὶ μ' ἐνέδυσαν τὰ ὅποια
βλέπεις ῥάκη, μ' ἐδέσμευσαν ἐντὶς τοῦ πλοίου. Τὸ ἐσπέρας
δὲ φθίσαντες ἐνταῦθα ἀπέβησαν κατεστυγμένως νὰ δειπνή-
σωσιν· ἔγωγ' ὅμως λυθεὶς τῶν δεσμῶν, τῇ βοήθειᾳ τῶν θεῶν,
ἐξῆλθον κολυμβῶν, καὶ ἐκάρθην εἰς τὸ δάσος. Ἐκεῖνοι δὲ
ἐρευνήσαντες καὶ μὴ εὐρόντες με ἀπέπλευσαν· ἡμᾶς δὲ οἱ θεοὶ
ὠδήγησαν εἰς τὴν ἐσχάτην φρονίμου ἀνθρώπου, διότι, ὥς
φαίνεται ἔγωγ' ἀκόμη ἡμέρας ζωῆς.

ΕΥΜ. Αἶ! Ταλαίπωρε ξένη, σφοδρῶς μὲ συνεκίνησας μὲ τὰ
βέλτανά σου· πλὴν ἄλλ' ὅμως δὲν θά μὲ πείσῃς περὶ τοῦ Ὀδυσσέως.
Τίνος ἔνεκεν ματαίως νὰ ψεύδῃται εἰς τοιαύτην ἡλικίαν; Γινώ-
σκω καλῶς ὅτι ὁ κύριός μου ἐμετήθη παρ' ὅλων τῶν θεῶν κατὰ
τὴν ἐπανόδόν του. Πλὴν διὰ τί δὲν τὸν κατέστρεφον εἰς τὴν Τρω-
άδα, ἢ εἰς τὰς γαῖρας τῶν φίλωντου μετὰ τὸν πόλεμον; Διότι τοῦ-
λάχιστον τὸ Πανελλήμιον τότε ἤθελε τῷ ἀναγείρει τύμβον, θὰ ἔγκαι-

τέλειπε δὲ οὗτος τότε μεγάλην ὁρᾶν, ὡς κληρονομίαν, εἰς τὸν υἱόν του. Τώρα ὁμως αἱ ἄρπυιαι τὸν ἥρπαξαν· ἐγὼ δὲ ἐρριμένος ἐνταῦθα μακράν, εἴ μοι ἠναγκασμένος νὰ μὴ ὑπάρχω εἰς τὴν πόλιν, ἐκτὸς αὖ μὲ παραγγείλῃ ἡ Πηνελόπη, ἥ ὁπόταν ἔλθῃ ἀγγελία τις· καὶ ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐρευνοῦν λεπτομερῶς, ἐγὼ δὲν ἔχω διάθεσιν νὰ ἐξετάσω, ἀρ' ὅτου μὲ ἐξηπάτησεν ἀνὴρ Αἰτωλὸς, ὃν φιλοφρόνως ἐφιλοξένησα, καὶ ὅστις μὲ εἶπεν ὅτι εἶδεν τὸν Ὀδυσσεῖα πλησίον τοῦ Ἰδομενέως εἰς Κρήτην, ἐπισκευάζοντα τὰ πλοῖά του βλαφθέντα ὑπὸ τῆς τρικυμίας, καὶ ὅτι κατὰ τὸ θέρος, ἢ τὸ φθινόπωρον θέλει φθάσει. Καὶ σὺ πολυπαθὴ γέρον ἐρχόμενος παρὰ θεοῦ μὴ μ' ἐξαπατᾷς· διότι δὲν θὰ σέ σεβχοθῶ οὔτε θὰ σέ περιποιηθῶ διὰ τοῦτο, παρὰ φοβούμενος τὸν προστατήν των ξένων Δία, καὶ εὐσπλαγχνιζόμενος καὶ σέ τὸν ἴδιον.

ΟΔΥΣ. Πολὺ ἄπιστος εἶσαι· οὔτε δι' ἔρκου ἡδυνήθη· νὰ σέ πείσω. Ἰδοὺ ὁμως, ὅς συμφωνήσωμεν, καὶ ἔστωσαν μάρτυρες οἱ ἐπουράνιοι θεοί. Ἐὰν μὲν ὁ κύριός σου ἐπιστρέψῃ, νὰ μ' ἐνδύσῃς καὶ μὲ πέμψῃς εἰς Δουλίχιον· τὸναντίον δὲ νὰ δικτάξῃς τοὺς ὑπηρέτας σου νὰ μὲ ρίψουν εἰς τὸν κρημνὸν, ὅπως φρεῖται καὶ ἕτερος πτωχὸς νὰ σ' ἀπατήσῃ.

ΕΥΜ. ὦ ξένα, οὕτω θὰ ἔγκρισον ὑπόληψιν, εἰάν, ἀρ' οὐ σέ ἐφιλοξένησα, σ' ἐρόνευσον· καὶ πῶς τότε προθύμως θ' ἀπέτεινον τὰς εὐχάς μου καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Δία; Ἀλλ' ἤδη εἶναι ὥρα τοῦ δεῖπνου, (πρὸς τοὺς ὑπηρέτας ἐλθόντας) φέρετε τὸν ἄριστον χοῖρον νὰ τὸν θυσιάσω πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου ὅπως εὐφρανθῶμεν καὶ ἡμεῖς, οἵτινες τυραννούμεθα, διὰ νὰ τρώγουν ἄλλοι τοὺς ἰδρωτάς μας· (ἐτοιμάζεται δεῖπνον πρόχειρον ἐκ χοιρέου κρέατος καὶ ἐνῷ προσφέρεται τειμάχιον κρέατος τῷ Ὀδυσσεῖ, ὅστις εὐγνωμωνῶν λέγει.)

ΟΔΥΣ. Εἴθε σὺτως εὐεργετῶν με, ὦ Εὐμία, νὰ γίνης ἀγαπητὸς εἰς τὸν πάνσεπτον Δία, ὡς καὶ εἰς ἐμέ.

ΕΥΜ. Τρῶγε, ταλαίπωρε ξένε, ὁ δὲ παντοῦν ἄναξ θεὸς
θὰ μᾶς δώσῃ δ,τι εὐδοκεῖ.

ΟΔΥΣ. Ἀκούσον, ὦ Εὐμαίε, (κρατῶν συγχρόνως σκύφος πε-
πληρωμένον οἶνου) καὶ σεῖς οἱ λοιποί· θὰ εἴπω καυχώμενος λό-
γον τινὰ παραφερόμενος ὑπὸ τοῦ οἶνου· εἴθε νὰ ἦμην νέος καὶ ἰ-
σχυρὸς, ὥς ὅτε ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος ἐνεδρεύομεν μετὰ τοῦ
Ὀδυσσεύς, καὶ τοῦ Μενελάου. Ὅτε καταληφθέντες ὑπὸ παγε-
τῶδους νυκτὸς, ἐσκεπαζόμεθα ὑπὸ ψυχρᾷ χιόνος, πέριξ δὲ τῶν
ἀσπίδων μας ἐσχηματίζοντο κρύσταλλοι. Ἐνῶ δὲ ἅπαντες ἐκoi-
μῶντο σκεπασμένοι μὲ τὰς χλαμύδας, ἐγὼ λητμονήσας τὴν
ἰδικήν μου παρ' ὀλίγον ἀπέβνησκον ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἃν ὁ πολυμή-
χανος Ὀδυσσεύς δὲν ἔλεγε πρὸς τοὺς λοιπούς. Φίλοι θεῖα ἔμπνευσις
μὲ ἦλθε καθ' ὕπνον ὅτι ἀπεμακρύνθημεν πολὺ τῶν πλοίων· κα-
λὸν εἶναι νὰ πορευθῇ τις καὶ εἴπῃ πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, νὰ πέμ-
ψῃ περισσοτέρους ἐνταῦθα. Ἀμέσως ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδράμονος Θόας,
ρίψας ἐπάνωθ' ἐν τῇ χλαμύδι του, σπεύδει πρὸς τὸν στόλον·
ἐγὼ δὲ ἐσκεπάσθην ἡσύχως μέχρι τῆς πρωίας. Ἐκείνην τὴν
νεότητά καὶ ἰσχὺν ἃν εἶχον ἤδη, θὰ μ' ἐδίδεν ἔσως τις ἐν-
ταῦθα σκέπασμα· ἤδη ὅμως φοροῦντα ἄθλια ῥάκη πάντες μὲ ἔ-
χουν ἀπερρίμμενον.

ΕΥΜ. Ὁ γέρον, ἡ ἐπινόησίς σου εἶναι ἀρίστη, θῆεν δὲν
θὰ στερηθῇς σκεπάσματος, οὔτε ἄλλου τινὸς ἀναγκαιοῦντος
εἰς δυστυχίαν ξένον· καὶ ὁπόταν ἔλθῃ ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀ-
δυσσεύς, αὐτὸς θὰ σὲ ἐνδύσῃ καὶ θὰ σὲ ἀποστείλῃ κατὰ τὴν
ἐπιθυμίαν σου. (τῷ ἐτοιμάζει κλίνην καὶ τῷ δίδει σκέπασμα.)

ΟΔΥΣ. ἐπιθυμῶ τὴν αὐγὴν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν πρὸς
ἐπατεῖαν, διὰ νὰ μὴ σὲ ἐνοχλῶ. Διὸ παρακαλῶ νὰ μὲ συμ-
βουλευσῆτε καὶ μὲ ὁδηγήσῃτε ἐκεῖ· θὰ περιέλθω ἐπατῶν, καὶ
ἔσως φθάνων εἰς τὸ μέγαρον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς, πληροφορή-
σω τὴν σοφὴν Πηνελόπην, καὶ εἰσχωρήσω ἔτι καὶ μετοξὺ

τῶν ὑπερφηγίων μνησθήρων, οὔτινες ἴσως μοι δώσουν ἐκ τῶν μυσίων φαγητῶν, νὰ δειπνήσω. Εὐκόλως θὰ ὑπηρετήσω τὰς θελήσεις των διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἑρμοῦ. Οὐδεὶς μὲ ὑπερτερεῖ εἰς τὰς ἐργασίας, ἅς ἐκτελοῦν οἱ κατώτεροι.

ΕΓΜ. (Στενάζων) Φεῦ! διατὶ σ' ἐπῆλθεν, ὦ ξένε, ἡ ἰδέα αὕτη; Μὰ τὴν ἀλήθειαν πολὺ ἐπιθυμοῦμαι νὰ χαθῆς, εἰσδύων εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνησθήρων, τῶν ὁποίων ἡ κακία καὶ θιασιότης φθάνει εἰς τὰ ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ. Δὲν εἶναι τοιοῦτοι οἱ ὑπηρεταὶ ἐκείνων, ἀλλὰ νέοι καλοενδεδυμένοι. Μείνε λοιπὸν, οὐδέν᾽ ἡμῶν βρύνεαι, μέγρις οὐ ἐλθῇ ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Οὐδυσσεως· ἐκεῖνος θέλει σ' ἐνδύσει καὶ σὲ ἀποστέλλει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

ΟΔΥΣ. Εἴθε, ὦ Εὐμαιε, νὰ σὲ ἀγαπήσῃ ὁ πατὴρ Ζεὺς, ὅπως ἐγὼ, διότι μ' ἀπῆλλαξες τῆς περιπλανήσεως καὶ τῆς φοβερῆς δυστυχίας, διότι οὐδὲν χεῖριστον τῆς ἐπαιτείας· ἔνεκα τῆς κατεργαμένης κοιλίας περιπλανώμενοι οἱ ἄνθρωποι ὑποφέρουν. Ἦδῃ, κρατῶν με νὰ περιμένω, εἰπέ μοι, παρκαλῶ, περὶ τῆς μητρὸς τοῦ θεοῦ Οὐδυσσεως, καὶ τοῦ πατρὸς τὸν ὁποῖον ἀναχωρῶν ἄφησεν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ γήρατος.

ΕΓΜ. Ὁ Λαέρτης, ὦ ξένε, ζῇ ἀκόμῃ καὶ παρκαλεῖ εἰς τὸ ἐρημιτήριόν του τὸν Δία νὰ κόψῃ τὴν ζωὴν του, διότι ὑπερμέτρως λυπεῖται καὶ διὰ τὴν στέρησιν τοῦ υἱοῦ του, καὶ διὰ τὴν τῆς συνετῆς συζύγου του, ὁ θάνατος τῆς ὁποίας προώρως τὸν ἐγήρασεν. Εκείνη ἀπέθανε καὶ ἅπαντα τὰ ἀγαθὰ μ' ἐλείψαν, μολονότι οἱ μάκαρες θεοὶ εὐλογοῦν τὸ ἔργον μου· ἐκ μέρους δὲ τῆς δεσποίνης μου οὐδὲν εὐάρεστον ἀκούει τις, ἐπειδὴ μέγα κακὸν ἔπεσεν εἰς τὸν οἶκον, ἄνδρες ἀλαζόνες καὶ βίαιοι· αἱ δὲ ὑπηρετρίαι δυσκολεύονται νὰ ζητήσουν αὐτοπροσώπως ἐκ τῆς δεσποίνης τὰ ἀναγκαῖα.

ΟΔΥΣ. Ὁ θεοί! πῶς Εὐμαιε, παῖδίον ἔτι, ἀπεπλανήθης

μακρὰν τῆς πατρίδος σου καὶ τῶν γονέων σου; Εἰπέ μοι κατεστράφη ἡ πατρίς σου; καὶ αἰχμαλωτισθεὶς ἐπωλήθης εἰς τὸν κύριον τοῦτον;

ΕΥΜ. Ἐνέγε, ἐπειδὴ μ' ἐρωτᾷς ἄκουσον· ἐπειδὴ αἱ νύκτες ἤδη εἶναι μεγάλαι καὶ μήτε καιρὸς ὕπνου εἶναι ἀκόμῃ. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ὅστις ἐπιθυμεῖ ἄς κοιμηθῇ, ἡμεῖς δὲ ἄς διασκεδάσωμεν μὲ τὰς διηγήσεις καὶ τὰ παλαιὰ βάσανά μας διότι ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκει εὐχαρίστησιν εἰς τὸ νὰ διηγῇται τὰ πα. ελθόντα πάθητου. Ἄν ἤκουσες ποτὲ ὑπάρχει πέραν τῆς Ορτυγίας, πρὸς δυσμὰς νῆσος, ὀνομαζομένη Συρία πολυάνθρωπος καὶ εὐφορος· οὐδέποτε πεῖνα καὶ ἀσθένεια θανατίζει τοὺς ἀνθρώπους, ἐκένιους ἀποθνήσκοντας τὸν φυσικὸν θάνατον. Ὑπάρχουν ἐκεῖ δύο πόλεις, εἰς ἃς ἐβασίλευεν ὁ πατήρ μου Κτήσιος ὁ υἱὸς τοῦ Ὀρμένου. Ἐκεῖ ἤλθον ποτὲ θαλασσταπόροι Φοῖνικες κακοῦργοι, φέροντες διάφορα κρημύσματα. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου ὑπῆρχε γυνή τις Φοῖνισσα ὠραία, ἣν ἐξηπάτησεν τις αὐτῶν, καὶ ὑπεσχέθη νὰ ἐξέρῃ εἰς τὴν πατρίδα της. Ἐκείνη δὲ ἀκολούθως συνάξατα πολλὰ πράγματα ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ πατρός μου, καὶ λαβοῦσα καὶ ἐμὲ μαζύ της μετέβη εἰς τὸ πλοῖον, ὅπερ ἀμέτῳς ἀνεγώρησεν μὲ οὐρίον ἄνεμον. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν τοῦ ταξειδίου μας ὁ Ζεὺς καὶ ἡ θεὰ Ἀρτεμις ἐκαμάν ὥστε ἡ γυνὴ αὕτη νὰ φονευθῇ πεσοῦσα. καὶ νὰ γίνῃ βορὰ τῶν φωκῶν καὶ τῶν ἰχθύων· αὐτοὺς δὲ ἔφερεν ὁ ἄνεμος εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅπου μὲ ἡγόρασεν ὁ Λαέρτης, καὶ εὖτω εἶδον τὴν γῆν ταύτην.

ΟΔΥΣΣ. Ἀρκετὰ μὲ συνεκίνησας, Εὐμαιε, μὲ τὴν διήγησιν τῶν ὀνειῶν σου· πλὴν μεταξὺ τῶν κακῶν ὁ Ζεὺς ἔθηκεν καὶ ἓν καλόν, τὸ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν ἀνθρώπου, ὅπου ζῆς εὐάρεστα, μηδὲν στερούμενος, ἐνῶ ἐγὼ μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις κατήντησα ἐνταῦθα. (κοιμοῦνται.)

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

Ὁ Οδυσσεύς καὶ ὁ Εὐρυκίης κἀθήνται ἐμπροσθεν τῆς καλύβης ἐτοιμάζοντες τὸ πρόγευμα, οἱ κύνες αἰσθάνονται τὴν ἔλευσιν ἀνθρώπου.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ.

ΟΔΥΣ. Εὐρυκίε, κανεὶς σύντροφός σου ἢ γνώριμός σου ἔρχεται, ἐπειδὴ ἴδού οἱ κύνες σείοντες τὰς οὐράς των δὲν ὕλασκατον, ἀκούω δὲ καὶ κρότον ποδῶν.

(Φοίνεται ἐρχόμενος ὁ Τηλέμαχος· ὁ Εὐρυκίης ἀναπηδᾷ ἐκίστατος, ἐκ τῶν χειρῶν του πίπτουν τὰ ὑποῖα κρατεῖ ἀγγεῖα, καὶ τρέχων ἐναγκαλίζεται καὶ φιλεῖ αὐτόν.)

ΕΥΜ. Ἥλθες, Τηλέμαχε, γλυκὺ μου φῶς· δὲν ἐπίστευον νὰ σὲ ξαναἶδω μετὰ τὴν εἰς Πύλον ἀπέλευσίν σου· εἰσελθε, ἀρχηγτὸν τέκνον, διὰ νὰ σὲ χαρῶ ἐπανελθόντα, διότι σπαγνίως ἔρχεσαι, ἀναγκαζόμενος νὰ ἐπιτηρῇς ἐν τῇ πόλει τοὺς κατηραμένους μνηστῆρας.

ΤΗΛΕΜ. Ἦλθον, γέροντά μου, νὰ σὲ ἴδω, καὶ νὰ μίθω, ἂν ἡ μήτηρ μου μένει εἰς τὸν οἶκον, ἢ συνεζεύχθη τινὰ καὶ ἡ κλίνη τοῦ Οδυσσεύς ἐγκατελείφθη.

ΕΥΜ. Ἐκείνη διαμένει ὑπομονητικῶς εἰς τὰ μέγαρά σου κλαίοντα νυχθημερόν.

(Ὁ Οδυσσεύς ἀφίνει τὴν ἑδρὰν του, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν ἐμποδίζει.)

ΤΗΛΕΜ. Κἀθήτον, ξένε, ἡμεῖς εὐρίσκομεν καὶ ἄλλην θέσιν ἐν τῇ καλύβῃ μας. (κἀθήνται· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Εὐρυκίην.) Πάτερ, πέθεν σοὶ ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος;

ΕΥΜ. Λέγει ὅτι κατὰγεται ἐκ Κρήτης, ὅτι περιῆλθεν πολλὰς πόλεις, καὶ ἤδη δραπετεύσας ἐκ πλοίου θεσπερωτῶν

ἦλθεν ἐδῶ. Σοὶ παραδίδω λοιπὸν αὐτὸν ὡς ἰκίτην σου καὶ χάμε ὅπως θέλῃς.

ΤΗΛ. Εὐμαίε, πολὺ μὲ λυπεῖς μὲ τὴν πρότασίν σου. Πῶς νὰ δεχθῶ ξένον ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Καὶ πῶς, νέος ὢν ἔτι, ἐγὼ καὶ ἀδύνατος θὰ δυνηθῶ νὰ τὸν ὑπερασπισθῶ; Γνωρίζεις ὅτι ἡ μήτηρ μου ἀμφιταλαντεύεται ἀκόμη, ἂν πρέπη νὰ συζευχθῇ, ἢ ὄχι; ἔπειτα δε πρέπει ἅμᾳ δεχθῶ τὸν ξένον νὰ τὸν ἐνδύσω καὶ μὲ φορέματα κηλὰ· φορέσας δὲ σὺ τὸν καὶ ξίφος, νὰ τὸν ἀποπέμψω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ὅπερ δὲν δύναμαι· ἂν θέλῃς ὅμως σὺ, κράτησον αὐτὸν πλησίον σου, ἐγὼ δὲ πέμπω δι' αὐτὸν κατὰ δύναμιν ἐνδύματα καὶ τροφὰς διὰ νὰ μὴ σᾶς λυπῇ οὐδέν. Ἐκεῖ ὅμως μεταξὺ τῶν μνηστῆρων δὲν ἐγκρίνω νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ μὴ περιφρονῇται, ὅπερ θὰ μέλυνῃ πολὺ.

ΟΔΙΣ. ὦ φίλε, λυποῦμαι μεγάλως διὰ τὰς κατὰ σοῦ τοιαύτας πράξεις τῶν αὐθάδων μνηστῆρων· ἀλλ' εἰπέ μοι ἐκουσίως τοὺς ἀνέχεται, ἢ μήπως εἶναι ἐναντίον σου ὁ λαός καὶ ἀπὸ φόβου; ἢ μήπως εἶσαι μέτ' ὧς ἀδελφούς σου ἐχθρευμένος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν σέ βροθιεῖ κανεὶς; ὦ ἂν ἤμην νέος ὅπως σὺ, ἢ υἱὸς ἐκείνου τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεώς, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ ἱδὸς ἐπιτρέφων, (διότι μένει εἰσέτι ἐλπίς τῆς ἐπανόδου τοῦ) θὰ ἐξωλόεθρον βεβαίως ἅπαντας αὐτοὺς, ἅμᾳ φθίτας εἰς τὰ μέγαρα· ἂν ὅμως πάλιν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν, αὐτοὶ μὲ κατέβιλλον, θὰ ἐπρότιμων τὸν θάνατον ἐντὸς τοῦ οἴκου μου, βεβαίως, παρὰ νὰ βλέπω τοιαύτας ὕβρεις καὶ ἀτιμίας.

ΤΗΛ. Ξένε, οὔτε ὁ λαός μ' ἐχθρεύεται, οὔτε κατ' ἀδελφῶν παραπονοῦμαι, διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου δι' ἐνὸς μόνοι υἱοῦ ἠθέλησε νὰ διατηρήσῃ τὴν γεναίαν μας· ἐπειδὴ μονογενῇ ἐγέννησεν ὁ Ἀρχεῖσιος τὸν Λαέρτην, μονογενῇ καὶ οὗτος τὸν Ὀδυσσεά, μονογενῇ δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς πάλιν ἐμέ. Ἀναίθμητοι ὅμως ἐχθροὶ ἐφάνησαν εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ μάστιγα οἱ ἄριστοι τῶν πέριξ νήσων, οἵτινες ζητοῦσι σύζυγον τὴν

μητέρα μου· καὶ ἐνῶ αὐτὴ ἀρνεῖται, καὶ μισεῖ τὸν γάμον, οὗτοι ἀσυττόλως καταφθείρουσι τὸν οἶκόν του· τοιχίως δὲ θὰ κατίστρεψον καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, διότι ἐδῶ τείνει πάντα οὐτῶν προσπάθεια. Ἄλλ' ἵσως ταῦτα γίνονται κατὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. (στρεφόμενος δὲ πρὸς τὸν Εὐμαιον λέγει.) Ἀλλὰ, πάτερ, ὕπαγε ὅσον τάχιον καὶ φέρε, κρυφίως ὅμως, εἰς τὴν μητέρα μου τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐπανόδου μου, ἐγὼ δὲ θὰ μένω ἀνυπομόνως περιμένων σὲ ἐνταῦθα, διὰ τοῦτο καὶ ἐπέστρεψον ταχέως

ΕΥΜ. ἐννοῶ ταῦτα· ἀλλὰ τάχα δὲν πρέπει νὰ ἀναγγέλω τοῦτο καὶ εἰς τὸν δυστυχῆ Λαέρτην, ὅστις τόπον στενάζει διὰ τὸν Ὀδυσσεά του, καὶ ὅστις μάλιστα, καθὼς λέγουσι, κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου οὔτε ἔφαγεν οὔτε ἔπιεν, οὔτε τὰς ἐργασίας ἐν ἀνίσσει ἐπετήρησεν, ἀλλὰ πάντοτε κλαίων καὶ θρηγῶν διέμεινε, καὶ φθειρόμενος;

ΤΗΛ. Τοῦτο εἶναι λυπηρότερον· ἀλλ' ὅμως ἃς τὸν ἀφήσωμεν τώρα, ἔστω καὶ μὲ λύπην μας· ἀφοῦ κατὰ τὴν αὐθαίρεσιν τῶν ἀνθρώπων τὰ πάντα ἐγένοντο· καὶ πρῶτον πάντων ἃς ἐνδισφερόμεθα περὶ τῆς γλυκειᾶς καὶ ποθητῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρός μου. Ἀλλ' ἀφοῦ εἰδοποιήσης τὴν μητέρα μου εἶπέ εἰς αὐτὴν νὰ εἰδοποιήσῃ κρυφίως καὶ τὸν γέροντα διὰ μιᾶς τῶν θαλαμηπόλων τῆς, καὶ σὺ ἐπίστρεψον. (ὁ Εὐμαιος ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ Δ.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐνεργεῖα τῆς Ἀθηνᾶς, ἀναλαμβάνει τὴν μορφὴν του, καὶ ἐκπλήττει τὸν Τηλέμαχον, ὅστις ἐκθ. μβούμενος λέγει.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ καὶ ΟΔΥΣΣΕΥΣ

ΤΗΛ. Ἄλλοις ἤδη μοὶ φαίνεσαι, ὦ ξένη, καὶ μὲ ἄλλοιᾶ

ἐνδύματα· βεβαίως θὰ εἴσαι τις τῶν ἐπουρανίων θεῶν· ἀλλ' ἔσω ἦλωσ· καὶ οἴχτειρον ἡμᾶς.

ΟΔΥΣ. Ὄχι δὲν εἶμαι θεός τις, ὦ τέκνον, ἀλλ' ὁ πατήρ σου δι' ὃν στενάζων ὑπέφρεν· καὶ ὑπέφρεν ἔτι τοσαῦτα βέλσανα (ταυτεχρόνως δὲ περιπτύσσων καὶ θακρῶν καταφιλεῖ τὸν Τηλέμαχον.)

ΤΗΛ. (Θακρῶν ὡπαύτως ὑπὸ συγκινήσεως, ἀλλ' ὡπαύτως· καὶ ταλαντευόμενος, καὶ βλέπων αὐτὸν ἀσκαρδνιμῶντι λέγει.) Δὲν εἴσαι σὺ Ὀδυσσεύς ὁ πατήρ μου, ἀλλὰ θεός τις· βεβαίως, ἔστις μ' ἐξαπατᾷ μὲ τὸ εἶδ' ὅλον ἐκείνου ὅπως θλίβωμαι περιστότερον· Δὲν εἶναι δυνατόν θνητὸς νὰ κατορθώσῃ ταῦτα, νὰ μεταβληθῇ ἀπὸ γέροντα ἐνδεδυμένον ῥάκη, οὕτω ταχέως, εἰς νέον ὅστις ὁμοιάζει μὲ τοὺς εὐρανόους θεούς.

ΟΔΥ. Τηλέμαχε, μὴ μὲ θεωρεῖς μὲ θαυμασμόν εἶμαι· ἐγὼ ὁ ἀγαπητός σου πατήρ καὶ μὴ ἐκτελήτεσαι· μὴ φοβεῖσαι, δὲν θὰ σοὶ ἐλθῇ πλέον ἄλλο; Ὀδυσσεύς· διότι εἶμι αὐτὸς ἐγὼ, ὡς βλέπεις ὅστις ἐκακοπύθηται καὶ περιεπλανήθη ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη πρὶν εἰθῆαι εἰς τὴν φίλην πατρίδα μου· ἡ μεταβολὴ δὲ τὴν ὁποίαν βλέπεις εἶναι ἔργον τῆς προστατίδος Ἀθηνᾶς. Αὐτὴ μὲ μετεμόρφωσε κατὰ τὴν θέλησίν της.

ΤΗΛΗΜ. (Συνερχόμενος ἐκ τῆς ἐκπλήξεως λέγει.) Ἀλλὰ ποῖον πλοῖον, ἀγαπητὲ πάτερ, σ' ἔφερεν ἐνταῦθα;

ΟΔΥΣ. Φαίακες, τέκνον μου, ἐνδοξοὶ ναῦται, μ' ἀπεβίβασαν κοιμώμενον ἐδῶ εἰς τὴν παραλίαν μετὰ τῶν λαμπρῶν δώρων, ἅτινα ἔκρυψα εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἤλθον ἐνταῦθα κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπως συσκαρθῶμεν περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐχθρῶν μας. Ἀλλ' ἔχου· ἀριθμήσον τοὺς μνηστήρας, διὰ νὰ ἴδῃ πόσοι καὶ ὅποιοι ἄδρες εἶναι, ὅπως κρίνω καὶ ἂν μόνοι μας δουρέθῃ νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσωμεν, ἢ ἢ ζήτήσωμεν καὶ τὴν βοήθειαν ἄλλων;

ΤΗΔΕΜ. Ω πάτερ, πάντοτε μὲν ἤκουον φημιζομένην τὴν ἀνδρείαν καὶ ἐρόνησίν σου, θαυμάζω ὅμως αὐτὴν ἔδῃ ὁπότε σὲ βλέπω. Ἀλλὰ μὲ καταλαμβάνει ἀπορία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, πῶς θὰ ἐπέλθωμεν δύο ἄνδρες, νὰ πολεμήσωμεν πρὸς τόσους ἀνδρείους μαχητάς; διότι οἱ μνηστῆρες εἰσὶ πολλοί, ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἀριθμοῦνται μετὰ τῶν ὑπηρετῶν των, Δουλίχοι, Σάμιοι, Ζακύνθιοι, καὶ Ἰθωκήσιοι· τοὺς ὁποίους ἂν ἀπαντήσωμεν ὅλους ὁμοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, φοβοῦμαι, μήπως ἡ ἐκδίκησις μᾶς ἀποδοῇ πικρά· τοῦλάχιστον σκέφθητι καὶ ἐπινόησόν τινα βοήθειαν.

ΟΔΥΣ. Ἄκουσόν μοι, τέκνον μου, προσεκτικῶς, καὶ εἰπέ μοι ἀκχλούθως καὶ σὺ τὴν ἰδέαν σου. Ἐχόντες βοηθούς τὴν Ἀθηναῖαν καὶ τὸν πατέρα Δία, μᾶς ἀρκοῦν; διότι εἰς τούτων τὴν βοήθειαν ἐγὼ πέποιθα· ἢ νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ σκεφθῶ καὶ περὶ ἄλλης βοηθείας;

ΤΗΛ. Βεβαίως, εἶναι καλοὶ οἱ δύο οὗτοι βιηθοί, καὶ ἀνώτεροι πάντων, ἀφοῦ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων θεῶν εἶναι ἀνώτεροι ὥστε ἀρκοῦσιν· ἀλλὰ πεποίθης εἰς τὴν συνδρομὴν αὐτῶν;

ΟΔΥΣ. Ἐκεῖνοι οἱ δύο δὲν θὰ μείνουν ἀδιάρροιοι, πρὸς τὸν ἀγῶνά μας· ὥστε σὺ μὲν, ἅμα ἡμέρας γενομένης, ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν μας, καὶ συναναστρέφου τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας· χωρὶς νὰ δεῖξης οὐδὲν σημεῖον ἐκδικήσεως· ἐμὲ δὲ θὰ ὀδηγήσῃ ἔπειτα ὁ βοσκός, ὅμοιον μὲ πτωχὸν καὶ ἄθλιον γέροντα. Ἄν δὲ αὐτοὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου μὲ περιφρονήσωσι καὶ μὲ ὑβρίτωσι σὺ ὑπόμεινον, παρκαίνων αὐτοὺς διὰ κολακευτικῶν λόγων νὰ ἡτυχάζωσι· μολοντί δὲν θὰ σὲ ἀκούουν, διότι ἤγγικεν ἡ ὥρα τοῦ ὀλέθρου των. Ὅποταν ὅμως ἡ πολύφρων Ἀθηναῖα μοὶ ἐμπνεύσῃ τὸ μέσον τῆς ἐκδικήσεως καὶ σὲ κάμω νεῦμα, μετάφερον τὰ ἐν τῷ οἴκῳ ὅπλα, προφασιζόμενος ὅτι ἐξήρτησαν ἐκ τοῦ καπνοῦ, ἐὰν δὲ ἡ πρόφασις αὕτῃ δὲ τοῖς ἀρκέτῃ πρόσθε καὶ ὅτι φοβῇ-

σαι μὴ τυχόν ἐν τῇ μέθῃ τῶν ἐλθόντες εἰς φιλονεικίαν κτυπη-
θῶσι· ἄφρησον ὅμως μόνον δι' ἡμᾶς δύο ξίφη δύο δόρατα καὶ
δύο ἀσπίδας. Εἰς οὐδένα μὴ φανερώσης τὴν ἐλευσίαν μου·
διότι πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ τὴν γνώμην τῶν ὑπηρετῶν μας.

ΤΗΛ. Πάτερ, νομίζω, καὶ τοι θὰ γνωρίσης ἀκολούθως τὴν
καρδίαν μου, ὅτι εἰς μάτην θὰ τρέχης δοκιμάζων τὸν κελθένα
ὅσον διὰ τὰς ὑπηρεσίας εἶναι δυνατὸν καὶ σὲ παρακινῶ νὰ
ἐρευνήσης ποῖα σ' ἀτιμάζουσι, καὶ ποῖαι ὄχι τοὺς ἄνδρα; ὅμως
θὰ κοπιήσης μάτην. (Πρὸς τὸν ἐπιστρέφοντα Εὐρυκλειον, ἐνῶ ὁ Ὀ-
δυσσεὺς μεταμορφοῦται, ὁ Τηλέμαχος λέγει.) Ἐγὼ πάτερ πηγαίνω
εἰς τὴν πόλιν νὰ μὲ ἴδῃ ἡ μήτηρ μου, ἣτις δὲν θὰ παύσῃ τοῦ
κλαυθμοῦ καὶ τῶν δακρύων πρὶν μὲ ἴδῃ, σὺ δὲ ὁδήγητον ἐ-
κείσε τὸν ξένον, τοῦτον ὅπου ἐπαιτῶν ὁ δυστυχὴς θὰ πορίζεται
τὴν τροφήν του.

ΟΔΥΣ. ὦ ἀγαπητέ, οὔτε ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ μένω βάρος εἰς
πτωχόν· ἔπειτα καλῆτερον εἶναι νὰ ἐπαιτῇ τις εἰς τὴν πόλιν
παρὰ εἰς τοὺς ἀγρούς διότι ἡ ἡλικία μου δὲν συγχωρεῖ πλέον
ὑπηρεσίας. Ἀλλ' ὕπαγε, ἐμὲ δὲ θὰ ὁδηγήσῃ οὗτος κατὰ τὴν
διαταγὴν σου, ἅμα θερμανθείσης τῆς ἡμέρας· διότι ἔνεκα τῆς
ἀθλιότητος τῶν ἐνδυμάτων μου φοβοῦμαι μὴ μὲ βλάβῃ ἡ
δρόσος.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Οδυσσεύς εἰσὶν ἡθησμένοι οἱ μνηστῆ-
ρες εἰσερχεται ὁ Θεοκλύμενος καὶ ὁμιλεῖ μετὰ τῆς Πη-
νελόπης περικλινομένης ὑπὸ τῶν ὑπαγετιῶν τῆς.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ, ΕΥΡΥΜΑΧΟΣ, ΑΜΦΙΝΟΟΣ,

ΑΝΤΙΝΟΟΣ καὶ ΠΗΝΕΛΟΠΗ.

ΘΕΟΚΛ. Τὴν ὥραν ταύτην, ὦ βασίλισσα, ἔφθασεν ὁ ἀ-
γαπητός σου υἱός. (οἱ μνηστῆρες ἀκούοντες ταραττονται.)

ΕΥΡΥΜ. (Πρὸς τοὺς μνηστῆρας χαμιλῶ τῇ φωνῇ.) Τῶ
ὄντι ὑπερηφάνως ἐτελείωτε τὸ ταξείδιόν του ὁ Τηλέμαχος· ἤδη
ὁμῶς ἄς εἰδοποιήσωμεν τοὺς ἐνεδρεύοντας τὴν ἐπίνοδόν του.

ΑΜΦΙΝ. (Βλέπων μαχρόθεν τοὺς ἐνεδρεύοντας, ερχομένους
λέγει.) Περιττὴ πλέον ἢ εἰδοποίησις· ἰδοὺ ἐκεῖνοι ἐρχονται.

ΑΝΤΙΝ. (Αρχηγὸς τῶν ἐνεδρεύοντων, εἰσερχόμενος.)
ὦ θεοί! πῶς ἀπῆλθαξαν οἱ θεοὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἐκ
τοῦ ὀλέθρου του μετὰ τσαύτην ἐπαγρύπνησιν ἡμῶν! ἄλλ' ἄς
σκιεφῶμεν ἥδη ἄλλως πῶς νὰ τὸν ἐξολοθρεύσωμεν διότι,
ἐφ' ὅσον οὗτος ζῇ, οὐδὲν κατορθοῦμεν εἶναι πονηρός, καὶ ὁ
λαὸς δὲν μᾶλλον εἶναι καθ' ὅλα εὐνοϊκός· ὥστε τρὶν ἐκεῖνος συγκα-
λέσῃ τοὺς Ἕλληνας ὅπως παραστήτῃ τὴν ἐπιβολὴν μας, ἡμεῖς
ἄς προλάβωμεν νὰ τὸν φονεύσωμεν. Ἐπειτα δὲ διανευηθίντες τὰ
κτήματά του, δίδομεν τὸν οἶκον προῖκα εἰς ὅτινα ἤθελε νυμ-
φευθῇ τὴν Πηνελόπην.

ΠΗΝΕΛ. (Ἀκούουσα προσέρχεται μετὰ ὀργῆς) Ἄντίνος αὐθά-
δη, καὶ κακότροπε! εἰς αὐτὴν ἐπαινοῦν τὴν φρόνησιν καὶ εὐγλωτ-

εἶπεν σου εἰς τὴν ἰθάκην. Σὺ εἶσαι ἄλλοιός μοι, μήχανός μοι
τὸν φόνον τοῦ Τηλεμάχου, γὰρ ἵς νὰ σβῆθαι οὔτε τοῦς
ἐκέτης αὐτοῦς τῶν ὁποίων ἐπώπτης εἶναι ὁ Ζεὺς· εἶσαι ἀνέσιον.
ἐκέτης νὰ ἐπιβουλευθῇ ἐκέτην, ἥ ἀγνοεῖς ὅτι ὁ πατήρ σου
καταφυγὼν πρὸς τὸν Ὀδυσσεύ, ἐσώθη ἀπὸ τῆς ἐπιβουλῆς τῶν
Θεσπροτῶν; ἀλλ' ὅμως σὺ ἀτίμως φθείρεις ἀφ' ἐνὸς τὸν οἶκόν
του, ζητεῖς δὲ ἀφ' ἐτέρου σύζυγον τὴν γυναῖκά του, καὶ ἐπὶ
πλέον παραινεῖς καὶ τὸν φόνον τοῦ Τηλεμάχου!

ΕΥΡΥΜ. Θύγατερ τοῦ Ἰκαρίου, ἐνδίδε Πηνελόπεια, ἔχ
θάρρος, οὐδεὶς ἐφ' ὅσον ἐγὼ ζῶ θέλει βλάψῃ τὸν Τηλέμα-
χον· θέλω χύσει τὸ αἷμα τοῦ ἀλλοῦ ἐκείνου, ὅστις ἤθελεν πολ-
μήσει νὰ ἔγγιζῃ τὸν Τηλέμαχον διότι ὁ Ὀδυσσεύς πολλὰ-
κις μ' ἐκράτησεν εἰς τὰ γόνατά του καὶ μ' ἐφιλοδώρησεν· ὁ
δὲ Τηλέμαχος μ' εἶναι ὁ ἀγαπητότατος πάντων τῶν ἄλλων
ἀνδρῶν· (ἀπέρχονται οἱ μνηστῆρες.)

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Ἡ Πηνελόπεια ἐξερχομένη τοῦ θαλάμου καὶ βλέπουσα ἐρχόμε-
νον τὸν Τηλέμαχον τὸν ἐναγκαλιζέται δακρύουσα.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΘΕΟΚΛΗΜΕΝΟΣ καὶ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ

ΠΗΝ. Ἠλθες, Τηλέμαχε, γλυκύ μου φῶς, δὲν ἤλπιζον με-
τὰ τὴν κρυφίαν ἀπειλυσίν σου νὰ σὲ ἐπαναῖδω· ἀλλ' εἰπέ μοι,
τί ἔμαθες περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ σου πατρός;

ΤΗΛ. Μήτηρ μου, μὴ ταράττῃς τὴν καρδίαν μου πρὸς
θρήνον, ἀφοῦ μάλιστα διέφυγον δαιμονὺ ὀλέθρου· ἀλλ' ἀναβα-
σα εἰς τὸ ὑπερῶν, τάξον θεοὺς εἰς ὁλοὺς τοὺς Θεοὺς ἴσως ποτὲ
ὁ Ζεὺς μᾶς ἐκδικήσῃ. Ἐγὼ δὲ μεταβαίνω εἰς τὴν ἀγοράν
ὅπως καλέσω τὸν μετ' ἐμοῦ ἔλθόντα ξένον,

(Εἰσέρχεται ὁ Θεοκλύμενος καὶ ἵσταται ἀκούων)

ΙΠΗΝ. Τηλέμαχε, εἰς τὸ ὑπερῶον κατακλίνουμι κλαίουσα
εἰς τοῦτο ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθεν μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀτρεΐδου εἰς
τὴν Τρωάδα, ἀλλ' σὺ οὐδὲ ἡΐλωσας νὰ μ' εἴπῃς, πρὸς χάριν μου,
εἰάν ἤκουσές τι περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρὸς σου, πρὶν τῆς
ἐλεύσεως τῶν μνηστήρων.

ΤΗΛ. Θὰ γὰρ διηγηθῶ λοιπὸν, ὦ μήτερ. Διευθύνθημεν εἰς
τὴν Πύλον πρὸς τὸν ποιμάντορα Νέστορα, ὅστις μ' ὑπεδέχθη ὡς
πατὴρ ὑποδέχεται υἱὸν ἐπανελθόντα μετὰ πολυχρόνιον ἀπου-
σίαν· ὡσαύτως δὲ μὲ ὑπεδέχθησαν καὶ οἱ ἐνδοξοὶ αὐτοῦ υἱοί.
Ἀλλ' οὗτος περὶ τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεὺς εἶπεν, ὅτι οὐδὲν, ἤ-
κουσε· μὲ πρόεπεμψε ὅμως πρὸς τὸν περίφημον Μενέλαον
τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρεΐδου· ἐκεῖ εἶδον τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην, ἥς
ἔνεκεν πολλὰ ὑπίστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες δεινὰ.
Πρὸς τὸν Μενέλαον διηγήθην τὰ καθ' ἕκαστα τῶν μνηστή-
ρων, οὗτος δὲ ἀνέκραξεν. ὦ θεοί, ἄνθρωποι θέλουσι νὰ κα-
τακλινθῶσιν ἐπὶ τῆς κλίνης τοιοῦτου ἥρωος! καθῶς ὅμως
ἐπότεαν, ἐλάφου κριμησάσσης τὰ ἑαυτῆς νεογνὰ εἰς φωλεὰν ἰσχυ-
ροῦ λέοντος, κατασπαράττονται ταῦτα ὑπ' αὐτοῦ ἐπανελθόν-
τος, οὕτως ἐλεεινῶς ἤθελε κατασπαράξει καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς
ἀνάνδρους ἐκείνους, ἃν ποτε ἤθελε παρουσιασθῇ μετὰ τῶν
ἑπειδὴ ὅμως μ' ἐρωτᾷς, μάθε ὅτι ὁ θαλάσσιος γέρων Πρωτεὺς
μ' εἶπεν, ὅτι εἶδεν τὸν Οδυσσεὺς δεινῶς πύσχοντα ἐν τῇ νήσῳ
καὶ τοῖς μεγάροις τῆςθεᾶς Καλυψούς, ἥτις τὸν ἐμποδίζει νὰ
ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα. Ταῦτα πληροφορηθεὶς ἐπανῆλθον,
τῇ βοήθειᾳ τῶν ἀθανάτων θεῶν.

ΘΕΟΚΛ. ὦ σεβασμία γυναι τοῦ Ὀδυσσεὺς· οὗτος οὐδὲν
γινώσκει σαφῶς, ἀλλ' ἄκουσον τοὺς λόγους ἐμοῦ· ὅτι δὲ λέγω
ἀληθῆ, ἔστω πρῶτον μετὰ τῶν θεῶν μάρτυς ὁ Ζεὺς, ἡ φιλό-
ξενος τράπεζα, καὶ ἡ ἐστία τοῦ Ὀδυσσεὺς, εἰς ἣν προσῆλθον.

Ὁ Οὐδυσσεὺς εὐρίσκειται ἤδη εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του·
παρεσμιᾶς τὸν δαίμονα, ὅπως τῶν μνηστῆρων· τοῦτο ἐγὼ
ἐμάντεσσιν, ἐπὶ τοῦ πλοίου κατήμενος ἔτι, καὶ προεῖπον εἰς
τὸν Τηλέμαχον

ΠΗΝ. Εἴθε, ὦ ξένη, νᾶ ἀληθεύσῃ ὁ λόγος σου καὶ μεγά-
λας ἀμοιβὰς παρ' ἑροῦ θέλεις λάβει.

ΣΚΗΝΗ Γ.

Ὁ Οὐδυσσεὺς ὁδηγεῖται πρὸς τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ Εὐμαίου. Καθ'
ὁδὸν ἀπαντοῦν τὸν βροχὸν Μελανθέα.

ΜΕΛΑΝΘΕΥΣ, ΕΥΜΑΙΟΣ, καὶ ΟΔΥΣΣΕΥΣ

ΜΕΛ. Ἰδοὺ ἄθλιος ἄθλιον ὁδηγεῖ· ὁ θεὸς τὸν ὅμοιον πρὸς
τὸν ὅμοιον ἀποστέλλει. Πού ὁδηγεῖς, ἄθλιε, τὸν ἐπαίτην τοῦ-
τον; δὲν μοὶ αἰδᾷς αὐτὸν νᾶ τὸν ἔγω φύλακα των σταθμῶν;
'Αλλ' ἔσας, ἐπειδὴ ἐσυνείησε κακῶς, θὰ βαρυνεταὶ τὴν ἐργασίαν,
καὶ θὰ προτιμᾷ τὴν ἐπαιτίαν· ἐὰν δὲως τυχεῖ, ὑπέγγη εἰς τὰ δώ-
ματτα τοῦ διογενεοῦς Οὐυστέως, ποῖλλα θανάτια θὰ συντριβεῖθωσιν εἰς
τὰς πλευράς σου, καὶ τότε θὰ ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν. (καὶ λακτί-
ζει ταυτοχρόνως τὸν Οὐδυσσεύα)

ΕΥΜ. (Εὐχεται ἀγαπητῶν.) Ὁ νόμφαι τῶν κρηνῶν, θυγα-
τέρες τοῦ Διὸς· ἂν ποτε παρῆεν ὁ Οὐδυσσεὺς σῆς προσηνεγχε-
θυσίαν, εἰσακλύσατε τῆς οὐστειῶς μου· εἴθε, ὁ θεὸς νᾶ ἐπανα-
φέρῃ ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα, διότι ἡ ἄφιξις του θέλει παύσει τὰς
ὕβρησφροσυνας, ὑφ' ὧν οὗτος κατέρεται, περιμερόμενος εἰς
τὴν πόλιν καὶ ἐγκαταλείπων τὰ ποίμνια.

ΜΕΛ. Ὁ θεοί! ὅποιον λόγον εἶπεν ὁ δαίμων οὗτος κύων,
ὃν θα πωλήσω μακρὰν τῆς ἰθάκης· εἴθε σήμερον ὁ ἀργυρό-
ταξος Ἀπ.λλων νᾶ πλήρῃ τὸν Τηλέμαχον, ἢ νᾶ σφετεύσω-

σιν αὐτὸν οἱ μνηστῆρες, καὶ ν' ἀπολεσθῇ ὡς ὁ Ὀδυσσεύς μακρὰν τῆς πατρίδος του· (οὗτος προπορεύεται, ὁ δὲ Εὐμαιὸς καὶ ὁ Ὀδυσσεύς πλησιάζουν εἰς τὰ ἀνάκτορα.)

ΟΔΥΣΣ. Εὐμαίε, θεβαίως τὸ λαμπρὸν τοῦτο μέγαρον, τὸ διακρινόμενον τῶν ἄλλων, θὰ ᾔηται τοῦ Ὀδυσσεύος· νομίζω πολλοὶ εὐωχοῦνται ἐντὸς αὐτοῦ, ἐπεὶ δὴ καὶ πολλὸς καπνὸς, καὶ ὀσμὴ κρέατος ἐξέρχεται· ἀντηχεῖ δὲ ἐντὸς καὶ ἡ φόρμιγξ ἢ σύντροφος τῆς εὐωχίας.

ΕΓΓ. Καλῶς τὸ ἐνόησες· ἀλλ' ἅς σκεψθῶμεν ἤδη τί νὰ πράξωμεν· ἢ πρῶτος σὺ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ μέγαρον· ἢ εἰσέρχομαι πρῶτος ἐγώ, καὶ σὺ ἔλθῃς κατόπιν ταχέως, διότι φοβοῦμαι μὴ τυχὸν σ' ἀποπέμψῃ τις αὐτῶν, ἢ μὴ σὲ κτυπήσῃ.

ΟΔΥΣΣ. Γνωρίζω ἐγὼ ταῦτα ὅλα· διὰ τοῦτο προπορεύου σὺ, ἐγὼ δὲ θέλω μείνει ἐνταῦθα διότι ἐτυνέησα εἰς τοὺς πολέμους καὶ εἰς τὰς θηλίσσας, εἰς τοὺς ῥαβδωτοὺς καὶ εἰς τὰ κτυπήματα· ἅς προστεθοῦν ἔθεν εἰς ἐκεῖνα, καὶ ὅσα πέπρωται νὰ πάθω ἔτι ἐνταῦθα. (Εἰσέρχονται εἰς τὴν αὐλὴν ὅπου κεῖται κύων γηροῦς, ὅστις ἀναγνωρίζας τὸν Ὀδυσσεά κινεῖ τὰ ὦτα, σείει ὑπὸ γαρῶς τὴν οὐρὰν του ἀλλὰ καὶ βλέπων τοῦτον θνήσκει μετ' ὀλίγον· ὁ δὲ Ὀδυσσεύς λάθρα σπογγίσας δάκρυον λέγει πρὸς τὸν Εὐμαῖον) Εὐμαίε, ὅποσον ὥραϊος καὶ θαυμαστὸς εἶναι ὁ κύων οὗτος· ἄγνοῶ ὅμως ἂν ᾔηται καὶ κυνηγὸς ἢ ἐκ τῶν παρασίτων κυνῶν.

ΕΓΓ. Ὁ κύων οὗτος εἶναι τοῦ μακρὰν ἀποθανόντος ἀνδρός· ἂν τὸν ἐβλεπες ὅτε τὸν ἀφῆκεν ὁ Ὀδυσσεύς ἀναχωρῶν εἰς τὴν Ἴρφαδα, θὰ ἐθαύμαζες τὴν ἀκμαίότητα καὶ τὴν ταχύτητά του· οὐδὲν ζῶον εἰς τὸ δάσος διέφραγεν τὴν ἀγρεύσιμον καταδίωξιν αὐτοῦ καὶ τοὺς ὀδόντας του· ἤδη ὅμως κατήντησεν ἑλεεινὸς· ὁ κύριός του ἀφ' ἐνὸς μακρὰν ἀπώλετο, αἱ δὲ ὑ-

πηρέτριαι, αἱ ὀκνηραί, ποσῶς δὲν περιποιῶνται αὐτὸν· διότι οἱ δοῦλοι, ὅπόταν οἱ κύριοί των δὲν εἶναι ἰσχυροί, παραβάνουν τὸ καθήκον των· ἄλλως τε καὶ διότι ὁ μέγας Ζεὺς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς του, ὅποταν ἐκεῖνος χάσῃ τὴν ἐλευθερίαν του.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Εν τῇ αἰθούσῃ τοῦ μεγάρου τοῦ Ὀδυσσέως οἱ μνηστῆρες εὐωχοῦνται· ὁ Εὐμαῖος εἰσέρχεται καὶ κάθεται πλησίον τοῦ Τηλεμάχου· κατόπιν ἔρχεται ὁ Ὀδυσσεύς καὶ κάθεται εἰς τὴν θύραν, ὅπου ὁ Τηλέμαχος διὰ τοῦ Εὐμαίου τῷ στέλλει τροφήν.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ, ΕΥΜΑΙΟΣ, ΟΔΥΣΣΕΥΣ, ΜΕΛΑΝΘΕΥΣ
καὶ ANTINOΟΣ.

ΤΗΛΕ. (Πρὸς τὸν Εὐμαῖον) Δὸς ταῦτα τῷ ξένῳ, καὶ εἰπέ τῳ περιπλέον νὰ ζητήσῃ καὶ παρὰ τῶν μνηστῆρων, διότι δὲν εἶναι οὐδεμία αἰσχύνῃ, εἰς πτωχὸν ἄνθρωπον, εἶναι ζητῆ.

ΕΥΜ. Αἰεὶ, ξένε, ὁ Τηλέμαχος σοὶ δίδει ταῦτα, καὶ σὲ παρακινεῖ νὰ ζητήσῃ καὶ παρὰ τῶν μνηστῆρων, διότι τοῦτο δὲν εἶναι αἰσχύνῃ εἰς ἐπαίτην.

ΟΔΥΣ. (Εὐχόμενος) Ζεῦ βασιλεῦ, εἴθε ὁ Τηλέμαχος μου νὰ εὐδαιμονῇ πάντοτε, καὶ νὰ ἀπολύσῃ ὅπως ἐπιθυμεῖ. (λαμβάνει τὴν τροφήν.)

ΜΕΛΑΝ (Πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτὸν μνηστῆρας) Ἀκούσατέ μου, ὦ μνηστῆρες· τῆς ἐνδόξου ἀνάσσης τὸν ξένον τοῦτον εἶδον ὁδηγούμενον πρὸ ὀλίγου ὑπὸ τοῦ Εὐμαίου, ἀγνώστῳ ὅμως τίς εἶναι καὶ πόθεν κατάγεται.

ΑΝΤ. (Πρὸς τὸν Εὐμαιόν) ὦ περίφρων βοσκῆ. τί μ' ὠ-
δήγησας ἐδῶ τὸν ἄθλιον τοῦτον; ἢ μήπως δὲν ἀρκοῦν το-
σοῦτοι ἄλλοι ἐπαῖται καὶ πλάνητες; καὶ μάλαστα ἐγὼ σὺ ὁ ἴδι-
ος μέμνεται τοὺς ἄλλους, ὅτι τρώγουν τὴν παρουσίαν, πῶς
μ' ἐπροσκέλεσας τοῦτον;

ΕΓΜ. Ἀντίνοε, καίπερ ὦν καλῶς, δὲν ὁμιλεῖς ὅμως καὶ
καλῶς ποῖος ποτὲ προσκαλεῖ ξένον, ἐὰν οὗτος δὲν ἐπαγγέ-
λεται τὸν μάντιν, ἢ τὸν ἱατρὸν, ἢ τὸν δορυφόρον, ἢ τὸν αὐτὸν;
διότι οἱ τοιοῦτοι μόνον καὶ παρ' ὅλων προσκαλοῦνται ἐπαί-
την ὅμως οὐδεὶς ποτὲ προσκαλεῖ. Ἄλλ' ὅμως σὺ παρ' ὅλων
τῶν λοιπῶν μνηστήρων, εἶσαι πάντοτε ἀπότομος πρὸς τοὺς
δούλους τοῦ Οδυσσεύος καὶ κυρίως πρὸς ἐμέ· μ' εἶναι ὅμως
ἀδιόφορον ἐφ' ὅσον ζῇ ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ὁ εὐγενὴς
Τηλέμαχος.

ΤΗΛ. Σίγησον· μὴ ἀντίλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς λόγους.
Ὁ Ἀντίνοος εἶναι πάντοτε ἀπίτομος (πρὸς τὸν Ἀντίνοον)
Ἀντίνοε, ἀληθῶς κηρόμενος ὡς πατήρ τῶν συμφερόντων μου
διώκεις ἀπειλητικῶς τὸν ξένον; ἔλθε! ἐλέησον ὅμως αὐτὸν, διότι
τοῦτο δὲν μὲ δυσαρεστεῖ ἄλλως, μὴ σεβόμενος μήτε τὴν
μητέρα μου, μήτε ἄλλον τινὰ δούλον, οὐδὲν, τότε σέβετε·
σαι περὶ οἰκονομίας, ἀλλὰ θέλεις νὰ τρώγῃς σὺ χωρὶς νὰ δί-
δῃς καὶ εἰς ἄλλον.

ΑΝΤΙΝ. Τηλέμαχε, κομπαστὰ καὶ ἄφρον τί εἶπας; ἂν ἅπαντες
ἦσαν ἐλευθέροι ὅπως σὺ, πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν θὰ καταστρέφετο
ὁ οἶκος οὗτος.

ΟΔΥΣ. (Περιερχόμενος εἰς τοὺς μνηστήρας πρὸς ἐπαιτεῖαν
ἀποτείνεται πρὸς τὸν Ἀντίνοον.) Δός μοι, εἰλε, νὰ ζῆς! δὲν
μοὶ φαίνεται κακὸς, ἀλλ' ὁ ἄριστος, ὅμοιος μὲ βασιλέα· δι' ὃ καὶ
δός μοι περισσότερον τῶν ἄλλων, ὅπως ἐπαινώ τὴν καλοσύ-
νην σου πανταχοῦ ὅπου ἂν ᾖ. Καὶ ἐγὼ ἤμην ἄλλοτε εὐτυ-

χης καὶ πλούσιος, καὶ πολλάκις εἰδὼν εἰς πλάνητα ἐπαίτην.
ἀλλ' ὁ Ζεὺς μὲ κατέστρεψεν ἐπιτεύσας μοι νὰ ταξιδεύω εἰς
Αἴγυπτον, ὅπως γὰρ τοὺς συντρόφους μου, καὶ πωληθῶ εἰς
Κύπρον, ὁπόθεν εἴδη ἔρχομαι πολυποθῆς ὄν.

ΑΝΤΙΝ. Τίς δαίμων καθ' ὁδὸν γήγνησεν ἐνταῦθα τὸν ὀχληρὸν
τοῦτον πρὸς διατράζειν τοῦ δαίμονος μας; Ἄκουσον, γέρον· ἀ-
ποσύρθητι καὶ φύγε, νὰ μὴ σὲ στείλω κακῶς εἰς τὴν Αἴγυ-
πτον καὶ τὴν Κύπρον σου. Τί θρασὺς καὶ ἀναιδὴς ἐπαίτης
εἶναι οὗτος ἐνοχλῶν ἅπαντας.

ΟΔΥΣ. Πωπῶ! οὐδ' ὅλω; συμρωνοῦν τὰ αἰσθήματα μὲ
τὴν καλλονὴν σου· οὔτε ὕδωρ θαλάσσιον θεβαίως, ἤθελες δώσει
εἰς τὸν ὑπέρειπν σου. ἄρ' οὐ τρώγων εἰς ξένου οἶκον, δὲν ἡξίωσες
νὰ μοὶ δώτης ὀλίγον ἄρτον.

ΑΝΓ. (Ὠχισμένος.) Τώρα νομίζω, δὲν θὰ ἐξέλθῃς τοῦ αἶ-
κου, ὅπως ἤλθες, ἀφ' οὗ καὶ μὲ ὕβριζης. (Τὸν κτυπᾷ μὲ
θρανίον, οὗτος δὲ ἐπιστρέφει ἀκλόνητος εἰς τὴν θύραν.)

ΟΔ. Σ. Ἀκούτατέ μου μνηστῆρες τῆς ἐνδόξου ἀνάσσης· οὐ-
δαὶς λυπεῖται ὁπόταν κτυπᾶται ὑπεραπειζόμενος τὰ πόρνευτά του·
ἐμὲ ὁμοίως ἐκτόπησεν ὁ Ἀντίνοος ἔνεκα τῆς πεύκης μου. Ἀλλ'
εἰς ὑπάρχον θεοὶ προστάται τῶν ἀδίκως παυχόντων ἐπαι-
τῶν· εἴθε ὁ θεὸς νὰ εὖλῃ τὸν Ἀντίνοον πρὸ τοῦ γόμου του.

ΑΝΓ. Τῶγε καθήκονος αὐτοῦ, ξένε, ἵνα μὴ σὲ σύρουν
ἐξω ἐκ τοῦ ποδός.

Εἴς Μνηστῆρας. ἐν ἔργῳ καλῶς. Ἀντίνοος, κτυπήσας
τὸν ταλαίπωρον ἐπαίτην. Ἰθὺς! ὑπάρχει θεοβλαψία θεὸς ἐν οὐρα-
νοῖς ὅστις ὑπὸ διαφόρους μορφὰς περιέρχεται τὰς πόλεις, πρὸς
ἐπίβλεψιν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν πράξεων τῶν ἀνθρώπων.

ΣΚΗΝΗ Ε.

Ἡ Πηνελόπη ἐν τῇ πλησίον τῶν μνηστῆρων οἴθουτῃ ἀκρο-
άζεται μετὰ τῆς γράϊας Εὐρύκλειας τὰ λεγόμενα ἐνῷ δὲ
εἰς ἐκείνους ἐμπέπτει σιγῇ προκατήματος, ἡ Πηνελόπη
ἀποτείνεται πρὸς τὴν γράϊαν.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ, ΕΥΚΛΕΙΟΣ, ΟΔΥΣΣΕΥΣ καὶ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ.

ΠΗΝ. Γραῖα! ἅπαντες οὗτοι εἰσὶν ἀληθῶς ἐγθροὶ καὶ
κακοῦργοι μαίρη ὅμως εἶμι ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀντινόου. Ξένος
ταλαίπωρος ὠθούμενος ὑπὸ τῆς πείνης ἐπατεῖ, καὶ ἐνῷ ἅ-
παντες τὸν ἠλέησαν αὐτὸς τὸν ἐκτύπησεν πότον ἐπεθύρουν
νὰ τὸν ἴδω! ἴσως ἐμνηθανόν τι περὶ τοῦ Οδυσσέως· (πρὸς
τὸν Εὐκλείον.) Καλέ μου Εὐκλαίε, τροσκάλεσον ἐκείνον τὸν
ξένον νὰ εἴθῃ, ὅπως τὸν ἐρωτήσω ἂν γνωρίζῃ τι περὶ τοῦ
Οδυσσέως, ἢ ἂν τὸν εἶδεν, διότι μοὶ φαίνεται ἄνθρωπος πο-
λυπλάνητος, καὶ μολοντί τα ἐνδύματα αὐτοῦ μαρτυροῦσι πε-
νίαν, τὸ β.δισμά του ὅμως εἶναι ἡγεμονικόν καὶ ἡρωϊκόν.
Σκληρὰ τις ἀνάνησις. . . . πλήττει τὴν καρδίαν μου!

ΕΥΚ. Εἴθε, βατίλιστά μου, νὰ ἐτιώπων οἱ μνηστῆρες·
τόσον θαυμαστὰ πράγματα διηγεῖται οὗτος ὥστε θὰ μένῃς
ἀρκετὰ εὐχαιριστημένη τρία ἡμερόνια τὸν ἐξένισον καὶ
ἀκόμη δὲν μ' εἶχε διηγηθῇ ἅπαντα τὰ δυστυχήματά του. Λέγει
πρὸς τούτους, καὶ ὅτι εἶναι φίλος πατρικὸς τοῦ Οδυσσέως, ὅτι
κατάγεται ἐκ Κρήτης, ὅθεν ταλαιπωρούμενος ἦλθεν ἐνταῦθα·
καὶ διίσχυρίζεται ὅτι ἤκουσεν ὅτι ὁ Οδυσσεὺς καὶ ζῇ καὶ εὐρί-
σκεται ἐδῶ πλησίον εἰς τὴν πόλιν τῶν θεσπευτῶν ἐρχόμενος
μέ ἀρκετὰ πλούτῃ εἰς τὸν οἶκόν του.

ΠΗΝ. Σπεῦτον, προτεάλειτον αὐτόν· ὅπως μοι διηγηθῇ ἐκ τοῦ πλησίον· οὔτε δὲ ἄς εὐωχῶνται φθείροντες τὸν ξένον οἶκον· καὶ ἂν ὁ Οδυσσεύς, φιάσῃ εἰς τὴν πατρίδα του ταχέως θέλει τιμωρῆσαι τὰς κοκίας των (πιανίζεται ὁ Γηλέμαχος· αὐτὴ δὲ ἀφελῶς γελάτασθαι) ὕπαγε, δὲν ἔχουσαι, ὅτι εἰς τοὺς λόγους μου ἐπαρνίσθη ὁ υἱός μου· εἴθε νὰ ἤρχετο συντόμως ὁ θάνατος ὅλων τῶν μνηστήρων!

ΕΥΜ. (Ἐπανακάμπτων καὶ ἀτενίζων πρὸς τὸν Ὀδυσσεά λέγει.) Ξένε πάτερ! σὲ προσκαλεῖ ἡ συιετὴ Πηνελόπη, ἡ μήτηρ τοῦ Γηλέμαχος, ἐπιθυμοῦσα νὰ σ' ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ συζύγου της.

ΟΔΥΣ. (Πρὸς τὴν Ἑμικιον κατ' ἰδίαν.) Προθύμως ἔθελον καὶ ἐγὼ διηγηθῇ πρὸς ἐκείνην τὴν ἀλήθειαν ὅλην, διότι γνωρίζω πολλὰ περὶ τοῦ Οδυσσεως, καὶ τὴν αὐτὴν ὑπέστημεν δυστυχίαν, εἰμὴ ἐφοβοῦμην τοὺς θρασεῖς τούτους μνηστήρας. Ἴδου, δὲν βλάπεις; χωρὶς καὶ ἐν κακόν, μ' ἐκτύπησεν ὁ Ἀντίνοος, καὶ οὔτε ὁ Γηλέμαχος, οὔτε ἄλλος τις ἐτόλμητε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Εἰπέ λοιπὸν εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ ὑπομείνῃ μέχρι τῆς δυνσεως τοῦ ἡλίου, καὶ τότε ἄς μ' ἐξετάσῃ περὶ τῆς ἐπινόου τοῦ συζύγου της.

ΠΗΝ. (Πρὸς τὸν Εὐμικιον ἐπαναρχόμενον.) Πῶς; δὲν τὸν φέρεις; τίνας ἔνεκεν προτενέχθῃ οὕτω ὁ πλάτης ἐπαίτης; μὴ ἐφοβήθῃ ἄρα τι ἄ; ἢ ἀπὸ ἧς ἐντρέπεται; δυστυχὴς εἶναι πᾶς δειλὸς ἐπαίτης!

ΕΥΜ. Σκέπτεται καὶ ὁμιλεῖ ὀρθότατα, φοβούμενος τὴν θρασύτητα τῶν μνηστήρων· μ' εἶπεν δὲ νὰ ὑπομείνῃς μέχρι τῆς δυνσεως τοῦ ἡλίου, ὅπερ καὶ διὰ σὲ εἶναι καλλίτερον, διότι θὰ ἦσαι μόνη.

ΠΗΝ. Ἀλ' ἔως, ὅπως σὸν ἦται καὶ ἂν ἦται ὁ ξένος οὗτος δὲν φαίνεται ἄρρων· διότι ἐνταῦθα ὑπάρχουν ἀνθρωπεῖ θρασεῖς καὶ κακοῦργοι.

ΕΥΜ. (Ἐπανερχόμενος πρὸς τοὺς μνηστῆρας λέγει κρυφίως πρὸς τὸν Τηλεμαχόν. Ἐγὼ, ἀγαπητέ, ἀσχετῶ εἰς τὴν ἐξοχὴν, σὺ δὲ πρότερος ἐνταῦθα παραυλίσσων κυρίως τὸν ἑαυτὸν σου, μὴ πάθῃς τι· διότι πολλοὶ τούτων σ' ἐπιβουλεύονται· καὶ εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ τοὺς ἐξολοθρεύῃ πρὶν ἐπελθῇ ἐφ' ἡμᾶς κακόν τι.

ΤΗΛ. Ἀγαπητέ μοι γέρον, θὰ πράξω ὡς λέγεις· σὺ πῆγαινε καὶ τὴ προῖ νὰ ἐπανέλθῃς· τὴν φροντίδα τῶν λαπῶν ἄφες εἰς ἐμέ καὶ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ ἐξακολουθοῦντων τῶν μνηστῆρων τὴν εὐχρίαν προτέρχεται παρὰ τῇ θύρᾳ ὁ ἐπαίτης Ἴσος, ὅπου κάθηται ὁ Οὐδυσσεὺς καὶ ζητεῖ νὰ διώξῃ αὐτὸν ἐκαῖθεν.

ΙΡΟΣ, ΕΓΓΥΝΟΜΟΣ, καὶ ΑΜΦΙΑΟΧΟΣ καὶ οἱ τῆς
προηγούμενης σκηνῆς.

ΙΡΟΣ Ὑποχώρητον, γέρον. Ἀποσύρθητι ἐκ τοῦ προδίου, ἵνα μὴ ἀνυχκαθῶ νὰ σέ σύρω ἐκ τοῦ ποδός· ἢ δὲν θέλεις ὅτι ἅπαντες οἱ μνηστῆρες μὲ νεύουν νὰ σέ σύρω ἔξω;

ΟΛΥΣ. Εὐλογημένε! δὲν σέ κίωω κινεῖ κακὸν οὔτε σέ φθονῶ ἀμεινότερον· μᾶς χωρεῖ· καὶ τὸ ὧς ἐγὼ, νομίζω εἶσαι ἐπαίτης, ἀπὸ τὸν ὅποιον οἱ θεοὶ ἀρήρυσαν τὴν εὐτυχίαν· μὴ μὲ προκαλεῖς πολὺ μὴ τυχόν σέ κίωω ὥστε δευτέραν φορὰν νὰ μὴ θέτῃς τὸν πόδα σου εἰς τὸν οἶκον τοῦ Οὐδυσσέως.

ΙΡΟΣ Πομπῶ! ὅποιαν γλώσσα ἔχει ὁ ψαυοζήτης αὐτός διαισάται καὶ πολυτάλον γραίδιον· θὰ τὸν σκάσω τοῦ ρώ-

θῶνας· ἔλθε ἐτοιμάσου νὰ μᾶς περιεργασθῶν καὶ οὗτοι μα-
χομένοις. Σκέψου, πῶς θὰ τὰ καταφέρῃς παλαίων μὲ ἄνδρα
σκημαῖον ὡς ἐμέ ;

ΑΝΤ. (Γελῶν) ὦ φίλε, μέχρι τοῦδε δὲν εἶδομεν παρό-
μοιον τερπνὸν θέαμα. Ἴδετε ὁ ξένος καὶ ὁ Ἴρος θὰ ἐλθῶσιν
εἰς χεῖρας. Ἡμεῖς ὁμῶς πρέπει τὸν νικητὴν νὰ φιλοδορήσωμεν,
καὶ κρατήσωμεν εἰς τὸ ἐξῆς αὐτὸν ἐνταῦθα μὴ δεχόμενοι ἕτερον.

ΟΔΥΣ. ὦ φίλοι ! ἀληθῶς ἄνθρωπος γέρων, καὶ καταβε-
βλημένος ὑπὸ τῆς ἐνδείας, εἶναι ἀδύνατον νὰ παλαίσῃ πρὸς
νεώτερον, καὶ ὁμῶς ἡ κατηραμένη κοιλία μ' ἀναγκάζει νὰ
παλαίσω. Ἀλλ' ὁμόσατε ἅπαντες, ὅτι οὐδεὶς χάριν τοῦ Ἴρου
θὰ μὲ κτυπήσῃ.

(Ὁρκίζονται ἅπαντες.)

ΤΗΛΕΜ. Ξένε· ἂν τὸν νικήσῃς μὴ φοβοῦ τότε μηδὲνα,
δοῦτι ὅστις τολμήσῃ νὰ σ' ἐγγίτῃ θὰ περιπλεχθῇ μὲ πολλοὺς·
ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν σὲ ξενίζω, τὴν γνώμην μου δὲ ταύτην
παραδέχονται καὶ οὗτοι, ὁ Ἀντίνοος καὶ Εὐρύμαχος· (Ἐπι-
δοκιμάζουσι πάντες τὸν λόγον, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐτοιμάζεται.)

Μ ν η σ τ ῆ ρ ε ς. Ἴρε Ἄϊρε ! ὁποῖον κακὸν ἔφαρες εἰς
τὴν κεφαλὴν σου ! ἰδὲ ὁποίους μηρούς κρύπτει ὁ γέρων ὑπὸ
τὰ ῥάκη !

ΑΝΤ. (Βλέπων τὸν Ἴρον καταληφθέντα ὑπὸ φόβου.)
Κάλλιον νὰ μὴν ἔζης, ἢ νὰ μὴν ἐγεννᾷσο χονδροκέφαλε
δειλὲ, ἀφοῦ τόσον τρέμεις φοβηθεὶς γερόντιον. Ἀκουσον· εἰάν
νικηθῇς θὰ σὲ πέμψω πρὸς τὸν ἄγριον βασιλεῖα Ἐχέτον,
ὅστις θὰ σὲ κάμῃ τεμάχια καὶ θὰ σὲ ρίψῃ εἰς τοὺς κύνας.
(Ἀρχονται τῆς πάλης, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τύπτων τὸν Ἴρον
ἐπὶ τοῦ αὐχένος τὸν ρίπτει αἱματόφυρτον κατὰ γῆς καὶ
σύρων αὐτὴν ἐκ τοῦ ποδὸς τὸν στήναι εἰς τὴν αὐλὴν λέγων.)

ΟΔΥΣ. Μένων ἤδη ἐνταῦθα δίωκε τοὺς χοίρους καὶ τοὺς

κύνας, καὶ μὴ τυραννῆς τοὺς ξένους καὶ ἐνδοεῖς ἐλεεινῶς·
ἵνα μὴ πάθῃς μεγαλύτερον κακόν. (Ἐκπνέροχεται εἰς τὴν
θύραν.)

Μνηστῆρες. Εἴθε, ὦ ξέने, ὁ Ζεὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἄθι-
νατοι θεοὶ νὰ σοὶ δώσουν ὅ,τι καὶ ἂν ἐπιθυμῆς, ἀφοῦ τὸν
ἀδελφάγον καὶ ἀνανδρον τοῦτον κατέστησας ἀδύνατον πλέον
νὰ ἐπαιτῇ.

ΑΝΤ. (προσφέρων τροφήν τῷ Ὀδυσσεϊ.) Χαῖρε, ὦ πάτερ,
ξένε· εἴθε νὰ σοὶ ἐπέλθῃ εἰς τὸ μέλλον ἢ παρελθούσα
εὐτυχία.

ΟΔΥΣ. Ἀντίνοε, ἤδη μοὶ φαίνεσαι φρόνιμος, ὡς ὁ πα-
τήρ σου οὔτινος ἤκουσα τὴν φήμην. Ἄκουτον· ἐν ὧσιν ὁ
ἄνθρωπος εἶναι ἀκμαῖος καὶ εὐρωστος, οὐδέποτε πιστεύει
δυστύχημά τι· ὅποτεν ὁμως οἱ μάκαρες θεοὶ μεταβάλλωσι
τὴν κατάστασιν τοῦ ταύτην, τότε ὑποφέρει ὑπομονητικῶς
τὰς θλίψεις. Τοιοῦτον εἶναι τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων, νὰ
συμμορφοῦται μὲ τὰς περιστάσεις. Καὶ ἐγὼ θὰ ἤμην εὐ-
τυχῆς εἰάν δὲν ἔπραττον πολλὰς ἀνοησίας πεποιθὼς εἰς τὴν
ἰσχύν μου· διότι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἦναι μετριόφρων,
καρπούμενος ἐν μετριοφροσύνῃ τὰ ὄωρα τῶν θεῶν. Τί ση-
μαίνει ὁμως ὁ τρόπος οὗτος τῶν μνηστήρων, νὰ φθείρουν
τὴν περιουσίαν καὶ νὰ ὑβρίζουν τὴν σύζυγον ἀνδρός, ὅστις
δὲν θὰ θραδύνῃ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν φίλων
καὶ τῆς πατρίδος; Εἴθε τότε, Ἀντίνοε, ὁ θεὸς νὰ σέ προ-
στατεύσῃ ὅπως μὴ τύχῃς ἀπέναντι ἐκείνου· διότι νομίζω
ὅτι ἀναιμωτὶ οἱ μνηστῆρες δὲν θ' ἀποχωρισθῶσιν ἐκείνου
(Ποιεῖ σπονδὴν.)

ΠΗΝ. (Ἔσωθεν ἰσταμένη καὶ μὴ φαινομένη εἰς τοὺς
μνηστῆρας λέγει πρὸς τὴν Εὐρυνόμην.) Εὐρυνόμη, ἐπιθυμῶ νὰ
παρουσιασθῶ εἰς τοὺς μνηστῆρας, καίτοι μοὶ εἶναι ἅπαντες ἀπε-

χθεῖς, διὰ νὰ εἶπω πρὸς τὸν υἱόν μου νὰ μὴ συναναστρέφηται μὲ τοὺς ὑβριστὰς καὶ ἀνόμους τούτους, οἵτινες καὶ τοὶ παρούσῃ καλῶς ὀμιλοῦσιν, ὑλέθρια ὅμως ὀπισθεν μηχανῶνται.

ΕΥΡ. Καλῶς εἶπες, κόρη μου. Δεῦρο συμβούλευσον τὸν υἱόν σου ἀπονέπτουσα πρὶν τὰ δάκρυα καὶ καλλωπιζομένη· διότι εἶναι κακὸν νὰ πενθῇ τις πάντοτε· ἤδη μάλιστα, ὅτι ὁ υἱός σου ἡλικιώθη, ὡς ἡὔχесо εἰς τοὺς ἀθανάτους.

ΠΗΝ. Μὴ μὲ παρακινῇς, Εὐρυνόμη, νὰ καλλωπισθῶ. Τὴν χαράν μου τὴν κατέστρεψαν οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπελεύσεως τοῦ Ὀδυσσεύς. Προσχάλεσον τὴν Ἄντινόην καὶ Ἰπποδάμειαν νὰ μὲ συνοδεύσωσι, διότι συστέλλομαι νὰ εἰσέλθω μόνη μεταξὺ ἀνδρῶν. [Εἰσέρχεται πρὸς τοὺς μνηστῆρας παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν ὑπηρετριῶν καὶ λέγει πρὸς τὸν Τηλέμαχον.] Τηλέμαχε, εἰσέτι δὲν ἐρρύθμισθη ὁ νοῦς σου, καὶ τὸ πνεῦμα σου· νεώτερος ἦτο φρονιμώτερος· τί εἶναι τοῦτο ὅπερ διεπράχθη ἐντὸς τοῦ οἴκου; διατί ἀφῆκες νὰ πάθῃ ὁ ξένος ἐντὸς τῆς οἰκίας μας; ἐὰν ξένος ὡς ὁ δυστυχὴς οὗτος, πάθῃ ἐν τῇ οἴκῃ μας τὸ αἶτχος καὶ τὸ ὄνειδος ἀντανakλᾶται εἰς σέ.

ΤΗΛΑΜ. Μῆτερ μου, δὲν ἀγανακτῶ κατὰ σοῦ ὀργισθείσης· εἶμαι εἰς θέσιν νὰ διακρύνω τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν· ἐπειδὴ ὅμως πιέζομαι ἐκ τῶν κακῶς φρονούντων, καὶ οὐδεμίαν ἔχω βοήθειαν, δὲν δύναμαι πάντοτε νὰ φέρωμαι σωφρόνως· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν μεταξὺ τοῦ ξένου καὶ τοῦ Ἰρου σύγκρουσιν, αὕτη δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς κακίας τῶν μνηστῆρων, ἀλλ' ἐνεκα τῆς θρασύτητος ἐκείνου· εἴθε ὅμως ὅπως ἔπαθεν ὁ Ἴρος, οὕτω νὰ ἐξωλοθρεῦοντο καὶ οἱ μνηστῆρες.

ΕΥΡΥΚΛ. Θύγατερ τοῦ Ἰκαρίου, συνετὴ Πηνελόπη, ἐν ᾧ πάντας οἱ Ἕλληνας σέ ἔβλεπον, πολὺ περισσοτέρους μνηστῆ-

ρα, θὰ εἶχες εὐωχομένους ἐν τῷ οἴκῳ σου· διότι ὑπερτερεῖς τῶν γυναικῶν καὶ κατὰ τὴν μορφὴν τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὴν σύνασιν.

ΠΗΝ. Τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ὡραιότητα τοῦ σώματός μου ἐφθείραν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ὁπόταν οἱ Ἕλληνες ἐπέβαινον κατὰ τῆς Τρωάδος· διότι μετὰ τούτων ἀπῆλθεν καὶ ὁ σύζυγός μου Ὀδυσσεύς· ἐὰν ὅμως ἐκεῖνος ἐπιστρέψας μ' ἐπεσχίαζε διὰ τῆς ὁδοῦ του, τότε ἤθελε μὲ ἦναι καὶ ἡ ζωὴ μου εὐάρεστος, καὶ ἡ φήμη μου μεγαλητέρα καὶ τὰ πράγματα θὰ ἔβαινον εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Ἡδὴ ὅμως ἀφ' οὗ ὁ θεὸς ἠυδόκησε καὶ ὑποφέρω τοσαῦτα δεινὰ λυποῦμαι διασχωῶ καὶ βαρέως. Μὲ θλίψιν βαρεῖαν ἐνθυμοῦμαι τοὺς λόγους τοὺς ὁπίους ἐκεῖνος κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του λαβὼν με τῆς δεξιᾶς μ' εἶπεν· σύζυγε δὲν πιστεύω ἅπαντες οἱ Ἕλληνες νὰ ἐπανέλθωσι καλῶς εἰς τὴν πατρίδα των· διότι, λέγουσιν ὅτι οἱ Τρῶες εἶναι τρομεροὶ μαχηταί· ἐνεκα λοιπὸν τούτου ἀγνοῶ ἂν θὰ ἐπιστρέψω ἢ θὰ πέσω κ' ἐγὼ ἐν τῇ Τρωάδι· σὺ ὅμως φρόντιζε περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων ἐνταῦθα. Περιποιῶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου περισσότερον παρ' ὅσον μέχρι τοῦδε τοὺς περιεποιεῖσθ'· ὅταν δὲ ὁ υἱός μας ἡλικιωθῇ ἄφες αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ὑπανδρεύσου ὄντινα ἤθελες προτιμῆται. Ἴδου ἤδη πραγματοποιοῦνται πάντα ταῦτα· νῦν θὰ ἦναι κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου ἐμοῦ τῆς δυστυχοῦς, ἀφ' ἧς ὁ Ζεὺς ἀτήρησε τὴν εὐτυχίαν. Ἀλλὰ τοῦτο ἤδη μεγάλως μὲ λυπεῖ· διότι γινώσκω ὅτι οἱ μνηστῆρες πρὶν δὲν ἐφέροντο οὕτω· τὸ νὰ φθείρουν ξένην περιουσίαν ἀντὶ νὰ προσφέρουν δῶρα· (ὁ Ὀδυσσεὺς ἀκούων ταῦτα χαίρει καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀγαλλιάται.)

ΑΝΤ. Θύγατερ τοῦ Ἰκαρίου συνετὴ Πηνελόπη, δέχου μὲν τὰ ὅποια πᾶς Ἕλληγ ἤθελε σοὶ προσφέρει δῶρα, ἡμεῖς ὅμως

πρὶν ὑπανδρευθῆς τὸν ἄριστον ἡμῶν δὲν θ' ἀναχωρήσωμεν ἐντεῦθεν.

(Ἡ Πηνελόπη ἀναχωρεῖ, οἱ δὲ μνηστῆρες συνοδεύοντες αὐτὴν διὰ τῶν βλεμμάτων των, μέχρις οὐ δὲν τὴν βλέπουσι πλεονᾶρχονται τῶν ἁσμάτων καὶ χορῶν· αἱ ὑπηρέτριαι ἅμα ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς ῥίπτουν ξύλα εἰς τὴν πυρὰν καὶ παρέχουν φῶς κρατοῦσαι ὁδοῦς.)

ΟΔΥΣ. (Πρὸς τὰς ὑπηρέτριας.) Δοῦλαι τοῦ ἀπόντος Ὀδυσσεύς· ὑπάγεται παρὰ τῇ σεμνῇ ἀνάσσει, ἐγὼ δὲ θὰ παρέχω φῶς ἐνταῦθα, καὶ μέχρι τῆς πρωΐας ἂν μείνωσιν οἱ μνηστῆρες. (Αἱ ὑπηρέτριαι γελῶσι.)

ΜΕΛ. Τρισάθλιε ξένε· ἀπεμωράνθης φαίνεται δὲν κοιμᾶται τὸν ἀξυπνητον, ἀλλὰ ψάλλεις ἀφόβως καὶ ἀναιδῶς ἄρρητ' ἀθέμιτα μεταξὺ τοσούτων ἀνδρῶν· ἢ μεθυμένος εἶσαι, ἢ πάντοτε τοιοῦτος λέγων ἄλλ' ἂντ' ἄλλων. Ἡ κομπάζης διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαίτην Ἴρον; Πρόσεχε μὴ τις καλλίτερος τοῦ Ἴρου ἀποπέμψῃ καὶ σὲ κακὴν κακῶς τοῦ οἴκου.

ΟΔΥΣ. Σκύλα, τώρα ὑπάγω καὶ λέγω εἰς τὸν Τηλέμαχον τὰ ὅσα λέγεις διὰ νὰ σὲ κάμῃ κοιμᾶται. (Φεύγουν αἱ ὑπηρέτριαι.)

ΕΥΡΥΜ. Ἀκούσατέ μου, μνηστῆρες, ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεύς ἄνευ τῆς θελήσεως θεοῦ τινος· ἄλλως τε, νομίζω, ἢ φαλακρὰ κεφαλή του θὰ μᾶς φωτίζει ἂντὶ τῶν δάδων (πρὸς τὸν Ὀδυσσεά.) Ξένε, θέλεις νὰ ἐργασθῆς εἰς τὴν ἐξοχὴν μου, διὰ νὰ σὲ τρέφω καὶ ἐνδύω; ἢ ἐσυνείθισες, φαίνεται, κακῶς καὶ προτιμᾶς τὴν ἐπατεῖαν ἂντὶ τῆς ἐργασίας;

ΟΔΥΣ. Εὐρύμαχε, εἴθε νὰ ὑπῆρχεν ἄμιλλα μεταξὺ μας ἐν τῇ νεότητί μου εἴτε ἐν τῇ γεωργικῇ εἴτε ἐν τῇ βουκολικῇ εἴτε καὶ ἐν τῷ πολέμῳ, θὰ μ' ἔβλεπες τότε ὅποιος θὰ ἤμην

μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ δὲν ἤθελες μὲ περιπαίξει. ὕβριστι-
κῶς· ἀλλ' εἶσαι κομπαστής, ὕβριστής καὶ καλόφρων, συνανα-
στρεφόμενος μετὰ δλίγων καὶ οὐχὶ γενναίων. Εἴαν ὁμοίως ἔ-
φθανε κατὰ τύχην ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του, αἰ
εὐρεῖται θύραι τοῦ οἴκου του, νομίζω, ἤθελον σοὶ φανῇ στεναὶ
πρὸς ἐκφυγὴν.

ΕΥΡΥΜ. (Ρίπτει ἔδραν κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅστις διαφρύ-
γει, χτυπᾷ ὁμοίως ἀντ' αὐτοῦ τὸν οἶνοχόον, καὶ συγχρόνως
λέγει.) Τρισάθλιε θὰ σέ διορθώσω δι' ὅσα ἀναιδῶς καὶ ἀρό-
θως λέγεις μετὰ τῶν ἀνδρῶν· ἢ μεθυμένος εἶσαι, ἢ τοιοῦ-
τος πάντοτε ἄλλ' ἀντ' ἄλλων λέγων· ἢ κομπάζεις διότι ἐνέ-
κησες τὸν ἐπαίτην Ἴρον;

Μνηστῆρες. Εἴθε νὰ ἔχάνετο ὁ ξένος περιπλυνόμε-
νος, πρὶν ἔλθῃ ἐνταῦθα καὶ μᾶς φέρῃ τοσαύτην σύγχυσιν·
ἤδη φιλονεικοῦμεν περὶ ἐπαιτῶν καὶ δὲν αἰσθανόμεθα τὴν γλυ-
κύτητα τοῦ συμποσίου, διότι ἡ ἀθλιότης ὑπερτερεῖ.

ΤΗΛ. Καλότυχοι! παραφρονεῖτε καὶ δὲν δύνασθε νὰ κρα-
τηθῆτε ἔνεκα τοῦ οἴνου· θεός τις, φαίνεται, σὺς διερεθίζει.
Τρώγετε, καὶ πηγαίνετε εἰς τὸν οἶκόν σας ἔπειτα ἂν σᾶς ἀρέσκει·
ἐγὼ δὲν διώκω οὐδένα τοῦ οἴκου μου.

ΑΜΦ. (ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐκ τῆς παρατηρήσεως τοῦ Τηλεμάχου
σιωπῶσιν.) Ὁ φίλοι, καλῶς εἶπεν ὁ Τηλέμαχος· μὴ χτυπήτατε
μηδὲ τὸν ξένον μηδὲ τινα τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Ὀδυσσέως· ἀλλὰ
δεῦτε ἅς ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦ ὁ οἶνοχόος, καὶ εὐχρηθέντες εἰς
τεὺς θεούς, ἅς ἀναχωρήσωμεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια· ὁ δὲ Τηλέμα-
χος ἅς φροντίσῃ περὶ τοῦ ξένου του, διότι εἰς τὸν οἶκόν του ἤλ-
θεν. (εὐχονται καὶ ἀναχωροῦσι].

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ καὶ ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ.

ΟΔΥΣ. Τηλέμαχε, καιρὸς νὰ μεταφέρωμεν τὰ ὄπλα ἐνταῦθα.

ΤΗΛ. (Πρὸς τὴν Εὐρύκλειαν.) Καλῇ μου, κράτησον τὴν ὑπηρετρόα ἐντὸς, ἕως ὅτου μεταφέρωμεν τὰ ὄπλα τοῦ πατρὸς μου ἐντὸς τοῦ θαλάμου ὅπου δὲν φθείρονται ὑπὸ τοῦ καπνοῦ.

ΕΥΡΥΚ. Εἴθε! τέκνον μου, νὰ ἀναλάβῃς τέλος τὴν φροντίδα τοῦ οἴκου σου καὶ τῶν κτημάτων σου· ἀλλὰ ποίᾳ θὰ φέξῃ;

ΤΗΛ. Ὁ ξένος θὰ μοὶ φέξῃ· δὲν ἀνέχομαι βίβλια ἀργὸς νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον μου· (μετακομίζουσιν τὰ ὄπλα, ἐντὸς τοῦ θαλάμου φαίνεται λάμψις, ὃ δὲ Τηλέμαχος ἐκθαμβούμενος λέγει.) ὦ πάτερ! μέγα θαῦμα βλέπω· οἱ τοῖχοι τοῦ οἴκου αἰδοκοὶ καὶ αἰ στήλαι φαίνονται ὡς πύρινοι· βεβχίως θεὸς τις οὐράνιος εἶναι ἐντὸς τοῦ οἴκου!

ΟΔΥΣ. Σιώπα μὴ ἐκφράξῃς τὴν ἰδέαν σου· τοῦτο εἶναι θέλημα τῶν Ὀλυμπίων θεῶν. Σὺ ἤδη πῆγαινε νὰ κοιμηθῇς, ἐγὼ δὲ θέλω μένει ἵνα διεγείρω ἔτι μᾶλλον τὰς δοῦλας καὶ τὴν μητέρα σου, ἥτις ὀδυρομένη θὶ μ' ἐξέταξῃ τὰ καθήκοντα. (Ὁ Τηλέμαχος ἀπέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ Β.

Ἰσταμένου τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ θαλάμῳ προσέρχεται ἡ Πηνελόπη μετὰ τῶν ὑπηρετριῶν τῆς καὶ κάθηται ἀπεναντί του.

ΜΕΛΑΝΘΩ, ΟΔΥΣΣΕΥΣ, ΠΗΝΕΛΟΠΗ

καὶ ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ.

ΜΕΛ. [Ἐπαναβλέπουσα τὸν Ὀδυσσεύα.] Ξένε, καὶ τώρα κάμῃ τὴν νύκτα θὰ συναναστρέφῃσαι καὶ θὰ βλέπῃς τὰς γυναῖκας· φύγε ἔξω, ταλαίπωρε, καὶ εὐχαριστήθητι μὲ τὸ φαγητόν· ἄλλως θὰ φύγῃς τυπτόμενος μὲ δαυλόν.

ΟΔΥΣ. Καλότυχῃ! διὰ τί ὀργίζεσαι τοσοῦτον κατ' ἐμοῦ, ἢ διότι εἶμαι ρυπαρὸς καὶ φορῶ πενιγρὰ· ἡ ἀνάγκη μὲ πιέζει· τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἐπαῖται καὶ πλάνητες. Ἡμῖν καὶ ἐγὼ ποτὲ εὐτυχῆς, καὶ συνεχῶς ἡλέουν κλαίοντα ὅστις ὀῆποτε καὶ ἂν ᾔτο· εἶχόν πολλοὺς δούλους καὶ ποταῦτα ἄλλα καλὰ, ὅσα χρειάζεται διὰ νὰ ζῶσι ἀνέτως οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ὀνομάζωνται πλούσιοι· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἡθέλησεν νὰ μὲ τὰ ἀφαιρέσῃ. Σεβάσθητι καὶ σὺ, ὦ γυναι, τὴν ὁποίαν ἔχεις χάριν μετὰ τῶν ὑπηρετριῶν, μήποτε ὀργισθῇ ἡ δέσποινά σου ἢ ἐλθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τὴν χάσῃ· δότι ὑπάρχει ἐλπίς καὶ φήμῃ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκεῖνος ἀπωλέσθῃ, ἔχει υἱὸν εἰς ἡλικίαν ὅστις γινώσκει ἀκριβῶς τὰς πράξεις τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ γυναικῶν.

ΠΗΝ. (Πρὸς τὴν Μελανθῶ.) Τῷ ὄντι εἶσαι ἀνεδῆς, σκύλα· αὐθαδὲς, δὲν μὲ λανθάνει ἡ διαγωγὴ σου, ἥτις θὰ σπάσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου· γυνώσκεις καλῶς, ἀφ' οὗ μ' ἤκουσες, ὅτι εὐέλων νὰ ἐρωτήσω τὸν ξένον περὶ τοῦ συζύγου μου, διὰ τὸν

ἔποϊον τόσον πενθῶ· (στρεφόμενη πρὸς τὴν Εὐρυνόμην.)
Εὐρυνόμη φέρε κάθισμα διὰ τὸν ξένον· (ὁ Ὀδυσσεύς λαβὼν τὸ
κάθισμα κάθεται, ἡ δὲ Πηνελόπη ἄρχεται λέγουσα.) Ξένε,
πρῶτον θὰ σ' ἐρωτήσω τίς, καὶ ποῖος εἶσαι; ποῖα ἡ πατρίς
σου; καὶ ποῖοι οἱ γονεῖς σου;

ΟΔΙΣ. ὦ γύναι, οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων θὰ σέ μεμφθῇ ποτέ.
Ἡ δόξα σου φθάνει μέχρις οὐρανοῦ, ὡς ἡ δόξα ἀμωμήτου βα-
σιλέως, ὅστις, ἐσθίου ὦν καὶ βασιλεύων ἀπονέμει δικαιοσύνην,
καὶ ἀπολαμβάνει ἀφθόνως τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς· ἐρώτησόν με περὶ
πικρὸς ἄλλου, ἀλλὰ μὴ ζητεῖς νὰ μάθης τὸ γένος καὶ τὴν
πατρίδα μου, διότι εἰμὶ πολυπαθής· ἡ δὲ ἐνθύμησις μὲ πληρεῖ
δύνης· οὔτε ἀρμόζει εἰς ξένον νὰ κλαίῃ καὶ δῶρηται, μή-
πως ὀργισθῇ τις τῶν δούλων, ἢ καὶ σὺ ἡ ἰδία καὶ εἴπῃς ὅτι,
οἶνοβαρὴς ὦν, λύομαι εἰς τὰ δάκρυα.

ΠΗΝ. Ξένε, τὴν ὥραιότητά μου κατέστρεψαν οἱ ἀθάνατοι
θεοί, ὅτε οἱ Ἕλληνας ἐπέβηνον εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν Τρωά-
δα, διότι μετ' αὐτῶν ἀπῆλθεν καὶ ὁ σύζυγός μου Ὀδυσσεύς.
Ἄν ἐκεῖνος ἐλθὼν φαιδύρῃ τὴν ζωὴν μου, θὰ μ' ἦναι με-
γαλειτέρα δόξα τοῦτο. Ἦδη ὅμως λυπούμενη πενθῶ δι' ὅσα
κακὰ μ' ἐπεσώρευσεν ὁ θεός· διότι τόσοι μνηστῆρες παρὰ τὴν
θέλησίν μου φθείρουν τὸν οἶκόν μου. Τούτου ἕνεκεν οὔτε περὶ
τῶν ξένων, οὔτε περὶ τῶν ἰκετῶν φροντίζω, ἀλλὰ ποθοῦσα
τὸν Ὀδυσσεά κατατήκομαι· καὶ ἐνῶ οὗτοι σπεύδουσι τὸν γάμον,
ἐγὼ πλέκω δόλβια τεχνάσματα. Κατ' ἀρχάς μ' ἐφώτισεν ὁ θεός
νὰ ὑφάνω σινδῶνα νεκρικὴν διὰ τὸν γέροντα Λαέρτην λέγου-
σα πρὸς αὐτοὺς νὰ ὑπομένωσι μέχρις οὗ τελειώσω αὐτήν.
Καὶ οὕτω τὴν μὲν ἡμέραν ὑφαίνον τὴν δὲ νύκτα διέλυσον τὸ ὑ-
φαινόμενον. Διῆλθον δὲ οὕτω τρεῖς ἔτη ἑξαπατῶσα τούτους.
Ἀλλὰ διὰ τῶν ἀπίστων ὑπηρετριῶν κατορθώσαντες νὰ μὲ ἀ-
νακαλύψουν, μ' ἐμπόδισαν, καὶ οὕτως ἐτελείωσα τὴν σινδῶνα

ἀκουσίως καὶ ἐξ ἀνάγκης. Ἦδη δὲν δύναμαι ν' ἀπορύγῃ τὸν γάμον, οὔτε νὰ ἐπινοήσω τέχνασμα τι. Διότι οἱ γονεῖς μου μὲν ἀφ' ἐνὸς μὲ βιάζονται νὰ ὑπανδρευθῶ, καὶ ὁ υἱός μου ἀφ' ἑτέρου δυσανασχετεῖ, βλέπων καταστρεφομένην τὴν περιουσίαν του· διότι ἤδη εἶναι ἀνὴρ ἱκανὸς νὰ φροντίξῃ περὶ τοῦ οἴκου του. Τὰ κατ' ἐμὲ λοιπὸν οὕτως ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ σὺ ἤδη εἰπέ μοι τὴν καταγωγὴν σου.

ΟΔΥΣ. Ὁ σεμνὴ σύζυγε τοῦ Ὀδυσσεώς, ἐπειδὴ καὶ ἐπιμένεις εἰς τοῦτο, σοὶ λέγω καὶ ἐγὼ τὴν καταγωγὴν μου, ἂν καὶ θὰ αὐξήσω τὴν θλίψιν μου. Πατρίς μου εἶναι ἡ μεγαλόπολις Κνωσὸς τῆς Κρήτης, εἶμαι υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος τοῦ υἱοῦ τοῦ Μίνως, καὶ μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ ἀπελθόντος εἰς τὴν Τρῳάδα Ἰδομενέως, ὀνομάζομαι δὲ Αἴθων. Εἰς τὴν Κρήτην εἰδὼν καὶ ἐφιλοξένησα τὸν Ὀδυσσεά, ἀποπλανηθέντα ἐκεῖσε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀνέμων καὶ μόλις διαφυγόντα τὴν τρικυμίαν. Οὗτος ἅμα ἔλθων ἐκεῖσε ἡρώτα περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου τοῦ Ἰδομενέως, ὅστις πρὸ δέκα ἡμερῶν εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς τὴν Τρῳάδα· ὅθεν ὠδήγησα αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ τὸν ἐφιλοξένησα, διότι εἶχον καὶ μεγάλην περιουσίαν· εἰς δὲ τοὺς συντρόφους του ἐπρομήθευσα ἐκ τοῦ δήμου τροφάς. Διέμεινεν ἐκεῖ δώδεκα μόνον ἡμέρας ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ βορρᾶ, τὴν δὲ δεκάτην τρίτην κοπάσαντος τοῦ ἀνέμου ἀνῆχθησαν εἰς τὸ πέλαγος.

ΠΗΝ. Ξένε, θὰ σὲ δοκιμάσω. Ἄν ἀληθῶς ἐφιλοξένησες τὸν σύζυγόν μου καὶ τοὺς συντρόφους του, ὡς λέγεις, εἰπέ μοι, ὅποια φορέματα ἔφερες, ὅποιος ἦτο αὐτός, καὶ ὅποιοι οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ἑταῖροι;

ΟΔΥΣ. Γύναι, εἶναι δύσκολον νὰ ἐνθυμηθῶ καὶ σοὶ εἶπω, μετὰ πόσον καιρὸν, διότι ἔχτοτε παρῆλθον εἰκοσιν ἔτη, καὶ ὅμως θὰ σοὶ εἶπω καθόσον ἐνθυμοῦμαι. Ἐφόρει ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς χλαῖναν πορφύραν διπλὴν, ἔχουσαν χρυσοῦν πόρπην,

πεποικιλμένην οὕτως, ὥστε ἐμπρὸς παρίστατο κύων κρατῶν διὰ τῶν ποδῶν του νεβρόν, (ἐλαφόπουλον) καὶ ἠτένιζεν αὐτὸν ἀσπαίροντα· τούτον δὲ ἐθαύμαζον ἅπαντες· ἐφόρει ἔτι ἐνθυμούμαι ὑποκάμιστον ἔχον χρῶμα ξηροῦ κρομμίου. Ἀγνοῶ ὅμως ἂν ταῦτα τὰ ἔφερε ἐκ τῆς οἰκίας του, ἢ κατὰ τὸ ταξειδιόν του τῷ τὰ ἐδώρησέ τις· διότι ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε πολλοὺς φίλους. Ἐγὼ τῷ ἔδωκα διπλοῦν ὕψισμα πορφυροῦν καὶ χιτῶνα κεκοσμημένον, καὶ τὸν προέπεμψα μετὰ σεβασμοῦ· ἠκολούθει δὲ αὐτὸν καὶ κῆρυξ τις μεγαλήτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν, κυρτὰς μελίσχχρους καὶ μέ οὐλην κόμην, ὀνομαζόμενος Εὐρυβάτης, ὃν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτίμα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους συντρόφους του.

ΠΗΝ. (Δακρύουσα.) Ὑδῆ, ὦ ξένε, καίτοι εἶσαι ἀξιολύπητος, θὰ ἦσαι φίλος καὶ θὰ τιμᾶσαι ὡς τοιοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ μου· διότι ὅπως μοι περιέγραψες τὰ ἐνδύματα τοῦ Ὀδυσσέως ἐγὼ ἡ ἰδία τῷ τὰ ἔδωκα. Πλὴν ἐκεῖνον φεῦ! δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ πλέον ἐπιστρέφοντα, διότι κατὰ κακὴν μοῖραν ἐπιβάς εἰς τὸ πλοῖον ἀπῆλθεν εἰς τὴν δουσώνυμον καὶ μαύρην Τρωάδα.

ΟΔΥΣ. Ὁ σεμνὴ γύναι τοῦ Ὀδυσσέως, μὴ φθείρεσαι θρηνοῦσα τὸν σύζυγόν σου. Ναί, δὲν μὲ φαίνεται μὲν παράξενον νὰ κλαίης· διότι δικαιοῦται ἐκάστη γυνὴ νὰ θρηνῇ τὸν σύζυγόν της· πολλῶ μᾶλλον σὺ τὸν ἰσόθεον Ὀδυσσεά· ἀλλὰ παῦσον τοὺς θρήνους καὶ ἄκουσόν μου. Ἐμαθον εἰς τὴν πόλιν τῶν Θεσπρωτῶν ὅτι ζῇ ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ταχέως ἐπιστρέφει μετὰ πλουσίῳν κειμηλίων, ἔχασεν ὅμως ὅλους τοὺς ἀγαπητούς του συντρόφους καὶ τὸ πλοῖόν του· πρὸ πολλοῦ, βεβαίως, θὰ ἦτο ἐδῶ, καθὼς μὲ εἶπεν ἐνόρκως ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν Φεῖδων, ὅστις τῷ παρέσχεν καὶ πλοῖον, ὅπερ ἦτο ἑτοιμον διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' οὗτος ἀπῆλθεν εἰς Δωδώνην, ὅπως ἀκούσῃ τὸν χρησμὸν τοῦ Διὸς, ἂν κρυφίως ἢ φανερώς πρέπη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Οὕτω λοι-

πὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ζῇ καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα· δὲν θὰ μένῃ ἐπὶ πολὺ μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν του καὶ τῆς φίλης πατρίδος του. Σ' ὀρκίζομαι δὲ καὶ μάρτυς μου ἔστω ὁ Ζεὺς ὁ ὑπέρτατος τῶν θεῶν, καὶ ἡ ἐστία τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεύς, εἰς τὴν ἦλθον, ὅτι ταῦτα θὰ γίνωσιν· ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ φθάσῃ κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τούτου, ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς.

ΠΗΝ. Εἴθ' νὰ ἀληθεύσωσιν οἱ λόγοι σου οὗτοι ξένε· θὰ γνωρίσῃς τότε τὴν φίλειαν καὶ τὰ ἀπὸ μέρους μου δῶρα· ἀλλ' ὡς νομίζω, οὔτε ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἔλθῃ, οὔτε τὴν περιποίησιν καὶ τὴν φιλοδώριαν ἐκείνην σὺ θ' ἀπολαύσῃς· διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ὁμοιάζει τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῶν φίλων· (στρεφομένη πρὸς τὰς ὑπηρετίας.) Ἀλλὰ νύφατε κύττον, θαλαμηπόλοι, καὶ στρώσατέ τον καθαρὰ· πρῶι δὲ λούσατέ τον, διὰ νὰ συγχάθῃται ἀνενόχλητος μετὰ τοῦ Τηλεμάχου· (πρὸς τὸν Ὀδυσσεά.) Πῶς ἄλλως θὰ ἐννοήσῃς, ξένε, ὅτι ὑπερτέρῳ κατὰ τὴν φρόνησιν, ἔταν ἐν τῷ οἴκῳ μου πάσχῃς; οἱ ἄνθρωποι ὀλίγον καιρὸν ζῶσι· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀκχὸν καὶ ζῶντα καταρῶνται, καὶ ἀποθανόντα ἀναθεματίζουσιν· ὁ ἐνέρις-τος ὅμως φημίζεται μετὰ τὸ πάντων τῶν ἀνθρώπων.

ΟΔΥΣ. Ὁ σεμνὴ γυναῖκα τοῦ Ὀδυσσεύς· τὰ καθαρὰ σκεπάσματα μὲ λείπουν ἀφ' ὅτου ἀπομακρύνθην τῆς Κρήτης. Πολλὰς νύκτας ἡγρύπνησα ἐλεεινῶς· ἀλλ' οὔτε μ' εὐχαριστεῖ καὶ τὸ πλούσιμον τῶν ποδῶν, οὔτε νὰ τὰ ἐγγίσῃ χαμμία τῶν ἐν τῷ οἴκῳ γυναικῶν πρέπει, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ χαμμία παλαιὰ γραῖα ἥτις νὰ ὑπέστη ὅσα καὶ ἐγώ.

ΠΗΝ. Ξένε φίλε, ἔχω γραῖαν ἔμμενον, ἥτις τὸν δῶσηνον ἐκείνον ἀνέθρεψεν καὶ ἐγαλουύχησεν· αὕτη θὰ σὲ πλύνῃ, καίτοι ἀδύνατος· (πρὸς τὴν Εὐρύκλειαν.) Δεῦρο, συνετὴ μου Εὐρύκλεια, νὰ πλύνῃς τὸν συνομήλικα τοῦ κυρίου σου· καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς σχεδὸν καιοῦτος

εἶναι· διότι οἱ ἄνθρωποι ταχέως γηράσκουσιν ἐν τῇ δυστυχίᾳ.

ΕΥΡΥΚ. (Κλαίονσα καὶ αὐτὴ ἐκ συγκινήσεως.) Οἶμοι, τέκνον μου Ὀδυσσεῦ, πόσον σέ ἐχθρεύθη ὁ Ζεὺς, καίπερ ἔχοντα ἀγγέλου ψυχὴν· διότι οὐδεὶς ὥς σὺ ἔκαμε τοσαύτας εἰς τοὺς θεοὺς θυσίας, καὶ ὁμως, νομίζω, δὲν θὰ ἀξιωθῇς νὰ ἴδῃς τὴν πατρίδα σου. Οὕτως ὕβριζον καὶ ἐκείνον αἰ ξέναι γυναῖκες ἴσως, ὅτε ἐξενίξεται παρὰ σοί, ὅπως καὶ αἰ σκύλαι αὐταὶ ἤδη σέ· διὰ τοῦτο δὲν θέλεις νὰ σέ πλύνουν, καὶ διέταξεν ἡ συνετὴ Πηνελόπεια, ἥτις εἰμὶ πρόθυμος πάντοτε· πλὴν ἄκουσόν μου. Πολλοὶ ταλαίπωροι ξένοι ἦλθον ἐδῶ, ἀλλ' οὐδένα ὥς σέ, εἶδον ὁμοιάζοντα καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν μορφὴν τὸν Ὀδυσσεῖα.

ΟΔΥΣ. Γραῖα, ὅτοι καὶ ἂν μᾶς εἶδον ἀμφοτέρους οὕτως εἶπον, ὅτι ὁμοιάζομεν πολὺ πρὸς ἀλλήλους.

(Ἡ Εὐρύκλεια πλύνουσα τὸν Ὀδυσσεῖα, καίπερ προφυλαττόμενον, ἀποντᾶ τὴν πληγὴν τοῦ ποδός του, τὸν ἀναγνωρίζει καὶ πλάνουσα αὐτὸν θαυπευτικῶς ἀπὸ τοῦ γένειόν του, ἀκράτητος εὖτα ἀπὸ χαρὴν φωνάζει.)

ΕΥΡΚ. Ἀληθῶς ὁ Ὀδυσσεὺς εἶσαι, ἀγαπητόν μου τέκνον· οὔτε σ' ἐγνώρισα πρὶν, ἀλλ' ἀφοῦ ἐψηλάφησα λεπτομερῶς τὸν ἐμὸν ἀνακτα. (Θέλουσα δὲ νὰ σπένυη καὶ εἰδοποιήσῃ τῇ Πηνελόπεια μετὰ χαροποιᾶς φωνῆς, ὁ Ὀδυσσεὺς κλείων τὸ στόμα της τὴν ἐμποδίζει λέγων.)

ΟΔΥΣ. Γραῖα, διὰ τί θέλεις νὰ μὲ καταστρέψῃς; δὲν μὲ ἀνέθραψες σὺ ἐκ τῶν μαστῶν σου; ἀφοῦ ἤδη μετὰ εἰκοσαετῆς λύπης καὶ ταλαιπωρίας ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα μου, σιώπησον ἀφοῦ μ' ἀπεκάλυψες, μήπως τὸ μάθῃ καὶ ἄλλος τις ἐν τῷ οἴκῳ. διότι ἂν ὁ θεὸς δώσῃ καὶ θαμάσω τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας, οὔτε σοῦ θέλω φεισθῆ τότε, καί τοι τροφόν μου, ὁπόταν κολάσω τὰς ἐν τῷ οἴκῳ μου ἄλλας ὑπερετρίας, ἀλλὰ πρότερον.

ΕΓΡΥΚΑ. Τέκνον μου, ποῖος λόγος ἐξέφυγε τῶν χειλέων σου· γινώσκεις καλῶς τὴν σταθερότητα καὶ μυστικότητα μου· εἴθε ὅμως νὰ δώσῃ ὁ θεὸς νὰ θαμάσῃς τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας, καὶ ἐγὼ τότε θὰ σοὶ φανερώσω τίνες εἰσὶν αἱ γυναικες, αἵτινες ἀτιμάζουν τὸν οἶκόν σου, τίνες δὲ αἱ ἀθῶαι.

ΟΔΥΣ. Γραῖα, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μοὶ τὰς εἴπῃς, θέλω γνωρίσει καλῶς ἐκάστην· ἀλλὰ σιώπησον καὶ ἐμπιστεύθητι εἰς τοὺς θεοὺς· (μετὰ τὸ πλύσιμον ἢ Πηνελόπη στραφεῖσα τὸν ἔρωτα.)

ΠΗΝ. Ξένε, μικρὸν τί προσέτι θὰ σ' ἐρωτήσω· διότι μένει ἀκόμη ὥρα διὰ τὸν ὕπνον· μολονότι ἐμέ δὲν καταλαμβάνει ὕπνος, διότι ὁ θεὸς μ' ἔδωκε μεγάλας θλίψεις, καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ὀδυρομένη προσέχω εἰς τὰς ἐργασίας μου, τὴν δὲ νύκτα, ὅτε ἅπαντες κοιμῶνται, κεῖμαι εἰς τὴν κλίνην μου διαλογιζομένη τὰς θλίψεις μου· καὶ ὥς ἡ ἀηδὼν κλαίουσα τὸν ἀγαπητόν της Ἴτυν, ὃν ἐφόνευσεν ἐκουσίως, οὕτω ταλαντεύεται ἡ ψυχὴ μου, ἃν πρόπη καὶ ἐγὼ νὰ μείνω μετὰ τοῦ υἱοῦ μου σεβομένη τὴν κλίνην τοῦ συζύγου μου καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς πόλεως, ἣ νὰ ἀκολουθήσω τὸν ἄριστον τῶν μνηστήρων. Ὁ υἱός μου ἔως οὗ ἦν μικρὸς καὶ ἄπειρος μ' ἐμπόδιζεν, ἤδη ὅμως ὅτε εἶναι μέγας με παρακαλεῖ νὰ ἐξέλθω τοῦ οἴκου ἔνεκα τῆς φθορᾶς τῆς περιουσίας του, ἥτις γίνεται παρὰ τῶν μνηστήρων· ἀλλ' ἔλθε, ἐξηγήσόν μοι τὸ ὄνειρον τοῦτο. Εἴκοσι χῆνας τρέφω ἐν τῷ οἴκῳ μου, εἶδον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ὄρους καταβὰς μέγας ἀετὸς ἔσφαξεν ὅλας· καὶ αὐταὶ μὲν ἔκειντο ἐν τῷ οἴκῳ μου, ἐκείνος δὲ ὑψωθείς εἰς τὸν αἰθέρα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου μου, καὶ ἔλεγεν δι' ἀνθρωπίνης φωνῆς πρὸς ἐμέ ὀδυρομένην καὶ περικυκλουμένην ἀπὸ τὰς ὥραιας Ἑλληνίδας. Θάρρει κόρη τοῦ ἐνδόξου Ἰκαρίου, δὲν βλέπεις ὄνειρον, ἀλλ' ἀληθῆ καὶ αἰτίαν ὀπτασίαν, ἥτις θὰ πραγματο-

ποιητῇ· ἐγὼ ὁ ἀετός σου πρὸ πολλοῦ ἀπῆλθον καὶ ἤδη ἐπιστρέφω σύζυγός σου, καὶ θέλω φρονεῦσαι τοὺς μνηστῆρας. Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἐξύπνησα καὶ στραφεῖσα εἶδον τὰς χῆνας ἐσθιοῦσας σῖτον.

ΟΔΥΣ. ὦ γύναι, ἄλλως δὲν ἐξηγᾶται τὸ ὄνειρον τοῦτο. ἄφου ὁ ἴδιος Ὀδυσσεύς σοι τὸ ἐξήγησεν· ὁλεθροῦ ἐπαπειλεῖ τοὺς μνηστῆρας, καὶ οὐδεὶς τούτων θὰ ἀποφυγῇ τὸν θάνατον.

ΠΗΝ. Τὰ ὄνειρα εἶναι ἀβέβαια, οὐδ' ὅλα πραγματοποιοῦνται· ἐνῷ ἡ ἀπαισία πρωϊνὴ αὐγὴ ἢ μέλλουσα νὰ μ' ἀποχωρήσῃ τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεῶς πλησιάζει. Θέλω θέσει λοιπὸν διαγώνισμα τοῦ τόξου εἰς τοὺς μνηστῆρας, καὶ θ' ἀκολουθήσω τὸν νικητὴν ἐγκαταλείπουσα τὸν οἶκον τοῦ πρώτου μου συζύγου, ὃν καὶ εἰς τὰ ὄνειρά μου θὰ ἐνθυμοῦμαι.

ΟΔΥΣ. ὦ γύναι τοῦ Ὀδυσσεῶς, μὴ ἀνάβαλε πλέον τὸ διαγώνισμα, διότι πρὶν ἢ οὗτοι διαγωνισθῶσι ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα.

ΠΗΝ. Ἐὰν ἤθελες, ὦ ξένε, καθήμενος νὰ μὲ τέρπῃς, ὁ ὕπνος δὲν θὰ μ' ἤρχετο· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀδύνατον νὰ μείνῃ καὶ χωρὶς ὕπνου· οὕτως ὤρισαν οἱ ἀθάνατοι θεοί. Ὅθεν ἐγὼ ἀναβαίνω εἰς τὴν πολυστένακτον κλίνην μου, ἣν πάντοτε βρέχω μετὰ δακρύων, ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεύς ἀπῆλθεν εἰς τὴν δυσώ-

 νυμον καὶ μαύρην Τρῳάδα, σὺ δὲ κοιμήθητι ἐνταῦθα.

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

(Ο Οδυσσεὺς ἔμφροντις ὦν περὶ τοῦ πῶς ἂν τοὺς μνηστῆρας ἀπο-
λέσῃ, καὶ μὴ δυνάμενος ὡς ἐκ τούτου νὰ κοιμηθῇ, ἀκούει
τὰς ἀτίμους ὑπηρατρίας διαλεγομένας μετ' εὐφροσύνης πρὸς
ἀλλήλας περὶ τῶν μετὰ τῶν μνηστήρων ἀθεμιτουργιῶν των.)

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, καὶ ΑΘΗΝΑ.

ΟΔΥΣ. Ὑπόμεινον καρδία· διότι καὶ μεγαλύτερα ἄλλοτε
ὑπέστης, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ ἰσχυρὸς Κύκλωψ ἔτρωγε τοὺς συν-
τρόφους· εἶχες τότε καρδίᾳ μου θάρρος, μέχρις οὗ ἡ φρόνησις
σ' ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸ σπήλαιον, ὅπου ἐπίστευες ν' ἀποθάνῃς.

ΑΘΗΝ. (Ἐμφανισθεῖσα.) Πῶς μένεις ἄγρυπνος, πολυπαθέ-
στατα ὄλων τῶν ἀνθρώπων; ἰδοὺ ὁ οἶκός σου, ἡ σύζυγός σου,
καὶ ὁ υἱός σου, ὅποῖον μάλιστα ἐπιθυμεῖ τις νὰ ἔχῃ.

ΟΔΥΣ. Ταῦτα ὡς ἔχουσιν εἶπες, ὦ θεᾶ, ἀλλὰ σκέπτομαι.
πῶς μόνος θὰ δυνηθῶ, κατὰ τῶν ἀναιδῶν μνηστήρων πολλῶν
δυντῶν, νὰ ἐπιτεθῶ· πρὸς δὲ τὸ σπουδαιότερον, εἴαν τῇ βοήθειᾳ
τοῦ Διὸς καὶ τῇ σῇ ἡθελον δυνηθῇ νὰ τοὺς φρονέσω, ποῦ ἡ-
θελον ἔπειτα καταφύγει; τοῦτο παρακαλῶ εἰπέ μοι.

ΑΘΗΝΑ, Δυστυχῆ! ἀφοῦ εἰς κατώτερον θνητὸν φίλον του
πείθεται τις, πόσῃ μᾶλλον εἰς ἐμὲ τὴν θεὰν τὴν αἰέποτε προσ-
στατεύσασάν σε. Σοὶ λέγω φανερώς ὅτι καὶ ἐναντίον πεντή-
κοντα λόχων θνητῶν ἀνδρῶν ἡθελεις ὑπερισχύσει· ἀλλὰ κοι-
μήθητι, διότι κακὸν νὰ μέινῃ τις ἄϋπνος δι' ὅλης τῆς νυ-
κτός. Ἢδη θ' ἀπαλλαγῇς τῶν δεινῶν σου· (ἡ μὲν Ἀθηναῖ
παρέρχεται, αὐτὸν δὲ καταλαμβάνει ὕπνος ἥσυχος καὶ γλυκύς.)

ΣΚΗΝΗ Δ.

(Ἡ Πηνελόπη ἀρπυιοθεῖσα καὶ ἀνακαθίστασα ἐπὶ τῆς κλίνης κλαίει· κόπτεσθαι δὲ τῶν κλαυθμῶν εὐχεται εἰς τὴν Ἀρτέμιδα.)

ΠΗΝΕΛΟΠΗ μόνη.

ΠΗΝ. Ἀρτεμι, σεβαστὴ θεά, θύγατερ τοῦ Διός· εἴθε νὰ μ' ἐτόξευες τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ νὰ ἔπαυον τοῦ ζῆν, ἣ εἴθε ἀρπάζουσά με θίελλα νὰ μ' ἔρριπτε εἰς τὰ βαθέα κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ! Ὡς δ' ὅτε αἱ Ἀρπυιαὶ ἀνῆρπασαν τὰς θυγατέρας τοῦ Πηνδύρειω, καὶ τὰς παρέδοσαν εἰς τὰς ἀπαιτίαι· Ἐριννύας νὰ τὰς φυλάττωσιν, εἴθε οὕτω καὶ ἐμὲ νὰ ἐτόξευον οἱ ὀλύμπιοι θεοὶ καὶ ἡ Ἀρτεμις, ὅπως εἰσέλθω εἰς τὰ μαῦρα ῥάθη τῆς γῆς, καὶ ἴδω τὸν Ὀδυσσεά χωρὶς νὰ εὐχαριστήσω τὰς θελήσεις κατωτέρου ἐκείνου· νὰ κλαίῃ μὲν τις τὴν ἡμέραν, νὰ θύναται ὁμως νὰ κοιμᾶται τὴν νύκτα ὑποφερτόν· εἰς ἐμὲ ὁμως ὁ θεὸς καὶ ὄνειρα λυπηρὰ στέλλει. Ταύτην τὴν νύκτα εἶδον τὸν Ὀδυσσεά νὰ κοιμᾶται πλησίον μου παρόμοιον ὡς ἦτο ὅτε μετὰ τοῦ στρατοῦ ἀνῆρχετο, καὶ ἡ καρδία μου ἔχαιρεν ἐκλαμβάνουσα τὸ ὄνειρον ὡς ἀληθινὴν ὁπτασίαν.

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξυπνῶν ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς Πηνελόπης θρηνηούσης, καὶ ἐγείρομενος περιτυλίσσει τὸ ἐριούχον κάλυμμα καὶ τὰς δοράς, ἐρῶν ἐκοιμᾶτο· καμίζει εἰτα αὐτὰ ἐκτός, καὶ εὐχεται εἰς τὸν Δία.)

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, ΓΗΗΡΕΤΡΙΑ, ΕΥΜΑΙΟΣ, ΜΕΛΑΝΘΕΥΣ,
καὶ ΦΙΛΟΤΙΟΣ.

ΟΔΥΣ. (Εὐχόμενος,) Ζεῦ πάτερ! ἄρ' οὐ κατὰ βούλησίν σου

δασανίσας με κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν μ' ἐπανάφερας εἰς τὴν πατρίδα μου, δῆλωτόν μοι καὶ περὶ τοῦ μέλλοντός μου δι' ἀνθρώπινου λόγου καὶ θεοῦ σημείου.

(Ἀκούεται ἀμέσως βροντὴ τοῦ Διὸς, καὶ συγχρόνως ἡ φωνὴ μιᾶς ὑπηρετρίας ἀλεθούτης ἐκεῖ πλησίον σῖτον, ἥτις ἔλεγεν.)

ΥΠΗΡ. Ζεῦ πάτερ, βασιλεῦ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων, βροντήσας ἰσχυρῶς ἐκ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ, χωρὶς οὔτε νέφος νὰ φαίνεται, παρέχεις σημεῖον εἰς τινα· εἰσάκουσον τὴν δέησιν ἐμοῦ τῆς ταπεινῆς· εἴθε ἐσχάτην ἡμέραν νὰ γευθῶσιν οἱ μνηστῆρες ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ὀδυσσεως, οἵτινες παρέλυσαν τὰ γόνατά μου ἀλεθούσης.

(Χαίροντος τοῦ Ὀδυσσεως διὰ τὸν μαντικὸν λόγον καὶ τὴν βροντὴν τοῦ Διὸς εἰσέρχεται ὁ Εὐμαιοὺς καὶ λέγει πρὸς αὐτόν.)

ΕΥΜ. Ξένε, σὲ βλέπουν ἤδη ἄρα μὲ καλὸν ὄμμα οἱ μνηστῆρες, ἢ σὲ περιφρονοῦν ὅπως πρὶν;

ΟΔΥΣ. Εἴθε, ὦ Εὐμαιο, οἱ θεοὶ νὰ ἐτιμώρουν τὴν βλάβην, ἣν οἱ ἀπονενοημένοι οὔτοι καὶ ἀναιδεῖς προξενοῦν εἰς τὸν οἶκον τοῦτον.

ΜΕΛΑΝΘ. (Προσερχόμενος καὶ βλέπων τὸν Ὀδυσσεά λέγει.) Ξένε! ἀκόμη ἐνοχλεῖς ἐνταῦθα τοὺς ἀνθρώπους ἐπαιτῶν; δὲν θὰ ἐξέλθῃς; φάνεται δὲν θ' ἀποχωρισθῶμεν χωρὶς νὰ δαρθῇς διότι δὲν ἐπαιτεῖς κοσμίως· ἄλλως δὲ καὶ εἰς ἄλλους ὑπάρχουσι φαγητὰ καὶ δύνασαι νὰ ἐπαιτήσῃς.

[Ὁ Ὀδυσσεὺς κινεῖ τὴν κεφαλὴν σιωπῶν· συγχρόνως δὲ εἰσέρχεται ὁ βοσκὸς Φιλοτίος ὅστις, βλέπων τὸν Ὀδυσσεά, ἐρωτᾷ τὸν Εὐμαιοον.]

ΦΙΛΟΙΤ. Ποῖος εἶναι ὁ ξένος οὗτος, Εὐμαίε; νεωστὶ ἤλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν; πόθεν κατάγεται; καὶ ποῦ οἱ συγ-
γενεῖς καὶ ἡ πατρίς του; ὁ κακότυχος! ἔχει ἦθος βασιλικόν·
ἀλλ' οἱ θεοί, ὅταν θελήσουν, τλαιπωροῦσι καὶ πολυπλά-
νητας καθιστῶσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ βασιλεῖς ὄντας· (πλη-
σιάζει καὶ χαιρετᾷ τὸν Ὀδυσσεά, καὶ τείνων αὐτῷ τὴν δεξιάν
λέγει.) Χαῖρε, ὦ πάτερ ξέने, εἴθε εἰς τὸ μέλλον νὰ εὐ-
τυχῇσῃς! Ζεῦ πάτερ! οὐδεὶς θεὸς σοῦ φοβερώτερος ὑπάρχει.
Διότι δίδων τὴν ζωὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὐδόλως λυπεῖσαι
αὐτοὺς πάσχοντας. Παράδοξον! ἅμα ἰδὼν σε ἐδάκρυτα ἐνθυμη-
θεῖς τὸν ἀμώμητον Ὀδυσσεά, οὔτινός εἰμι βοσκὸς ἐκ νεαρᾶς
μου ἡλικίας, βόσκων τοὺς πολυπληθεῖς βόας του· ἐν ᾧ ἤδη ἄλ-
λοι μὲ προστάζουν νὰ φέρω αὐτοὺς πρὸς τροφήν των, οἵτινες
οὔτε τὸν υἱὸν του σέβονται ἐν τῷ οἴκῳ οὔτε τοὺς θεοὺς φο-
βοῦνται, ἀλλὰ θέλουσι νὰ καταστρέψωσι τὴν περιουσίαν τοῦ
μακρὰν ἀπελθόντος κυρίου. Πολλάκις σκέπτομαι ἐνδοιούχως πο-
λυειδῶς. Κακὸν θὰ ἦτο, ὑπάρχοντος τοῦ υἱοῦ του, λαθὼν τὰς
βοῦς, νὰ ὑπάγω εἰς ἄλλην πόλιν· χεῖριστον δὲ τὸ νὰ μείνω
καὶ νὰ βόσκω ξένας βοῦς. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἤθελον ὑπάγει,
ἀναχωρῶν ἐντεῦθεν, παρ' ἄλλῃ τινὶ ἐκ τῶν γενναίων ἀνάκτων,
ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀνεκτὰ τὰ ἐδῶ γινόμενα· ἀλλὰ τὸν δύστη-
νον ἐκεῖνον περιμένω, ἵσως ἐρχόμενος ἀπὸ τι μέρους διασκορ-
πίσῃ ἀπὸ τὸν οἶκον τοὺς μνηστῆρας.

ΟΔΥΣ. Βοσκέ! ἐπειδὴ δὲν ὁμοιάξεις πρὸς κακὸν καὶ ἄ-
φρονα ἄνδρα, καὶ ἐννοῶ ὅποια φρόνησις κατέχει τὸν νοῦν σου,
θὰ σοὶ εἴπω ἐνόρκως, καὶ μάρτυς μου ἔστω ὁ Ζεὺς καὶ ἡ φι-
λόξενος ἑστία τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεως, εἰς ἣν εὐρίσκομαι. Ὀν-
τος σοῦ ἐνταῦθα, θὰ ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ θὰ ἴδῃς, ἂν ἐπι-
θυμῇς τοῦτο, φονευμένους τοὺς κακοποιούντας ἐνταῦθα μνη-
στῆρας.

ΦΙΛΟΙΤ. Εἶθε, ὦ ξένε, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ ἐξετέλει τὸν λόγον σου, καὶ θὰ ἔβλεπες τότε τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν μου!

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

Ὁ Τηλέμαχος ἐγεγρθεῖς τοῦ ὕπνου ἐνδύεται καὶ κρεμᾷ ἐκ τοῦ ὤμου ἕλκος ἐξέρχεται δὲ λέγει πρὸς τὴν Εὐρυκλείαν

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ, καὶ ΕΥΡΥΚΛΙΑ

ΤΗΛ. Ἀγαπητὴ μου γραῖα, περιποιήθητε ἅμα καλῶς τὸν ξένον ἐπαίτην ἢ οὐχί; Ἡ μήτηρ μου τιαυτὴ εἶναι, πολλάκις τὸν χειριστὸν τιμᾷ καὶ τὸν κάλλιστον περιφρονεῖ.

ΕΥΡΥΚΛ. Τέχνον μου, μὴ κατηγορεῖς ἀνακτίως αὐτήν· ἐπεριποιήθη καλῶς τὸν ξένον διότι οἶνον μὲν ἔπιεν ὅσον αὐτὸς ἤθελεν, ὀρεξὶν ὅμως πολλοῦ φαγητοῦ δὲν εἶχεν κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου ἡ μήτηρ σου διέταξεν τὰς δούλας νὰ τῷ στρώσωσι στρώματα· οὗτος ὅμως ὧς λίαν δυστυχὴς καὶ ἀτυχὴς δὲν ἠθέλησε νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ κλίνης στρωμένης, ἀλλ' ἐν τῷ προόρουμ' ἐπὶ ἀκατεργάστου δέρματος βροῶς καὶ ἐπὶ δορῶν προβότων· ἡμεῖς δὲ τῷ ἐρρίψαμεν ἄνωθεν κάλυμα ἐριούχον· (ὁ Τηλέμαχος ἐξέρχεται· αὕτη δὲ λέγει πρὸς τὰς ἄλλας ὑπηρετίας.) Σπεύσατε αἱ μὲν νὰ ἐτοιμάσῃτε τὸν οἶκον, αἱ δὲ νὰ φέρητε ὕδωρ ἐκ τῆς κρήνης· διότι δὲν θὰ βραδυνῶσι νὰ ἐλθῶσιν οἱ μνηστῆρες μάλιστα ἀπὸ πρωΐας, ἐπειδὴ σήμερον εἶναι κοινὴ ἐορτή.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Οἱ μνηστήρες ἐν τοῖς μεγάροις τοῦ Οδυσσεύς ἐρχόμενοι καὶ συσχεπτόμενοι βλέπουσιν ἀριστερόθεν αἶτον κρατοῦντα περυστέραν.)

ΑΜΦΙΝΟΜΟΣ, ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ, ΑΝΤΙΝΟΟΣ, ΚΤΗΣΙΠΠΟΣ,
ΑΓΕΛΑΟΣ, ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ, καὶ ΕΥΡΥΜΑΧΟΣ.

ΑΜΦΙΝ. (Λαμβάνει τὸν λόγον.) ὦ φίλοι, ἡ ἀπόφασίς μας διὰ τὸν φόνον τοῦ Τηλεμάχου δὲν θὰ τελεσφορήσῃ· Ἰδοὺ οἰωνὸς κακός· (δεικνύων τὸν αἶτον·) ἀλλ' ἐνθυμηθῶμεν τὴν εὐωχίαν.

(Ἐτοιμασθείσης τῆς τραπέζης ἀρχίζουσι νὰ τρώγωσι καὶ νὰ πίνουσιν· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐλθὼν μετὰ τοῦ Οδυσσεύς καὶ καθίζων αὐτὸν ἐντὸς τοῦ θαλάμου πλησίον τῆς θύρας, θέτει πρὸ αὐτοῦ ταπεινὴν ἑδραν καὶ μικρὰν τράπεζαν μετὰ φορητῶν καὶ αἶνου, καὶ λέγει αὐτῷ.)

ΤΗΛ. Κάθου ἐνταῦθα, καὶ ἐγὼ θέλω σὲ προστατεύει ἐκ τῶν ὕβρεων καὶ τῶν ἐπιθίσεων τῶν μνηστήρων, κύριος ὢν τοῦ οἴκου τούτου. Σεῖς δὲ μνηστήρες ἀχαλίσσατε τὰς κακοπραγίας σας, ἵνα μὴ ἐγερθῇ ἔρις τις καὶ φιλονεικία.

(Ἄπαντες δακνουν τὰ χεῖλη θαυμάζοντες τὸ θάρρος τοῦ λόγου τοῦ Τηλεμάχου.)

ΑΝΤΙΝ. Καίτοι ἀπότομος καὶ ἀπειλητικὸς ὁ λόγος τοῦ

Τηλεμάχου ἄς τὸν δεχθῶμεν ὅμως· διότι δὲν ἐπέτρεψεν ὁ Ζεὺς· ἄλλως καίτοι λιγυρῶς ἀγορεύοντα ἠθέλομεν κάμει αὐτὸν νὰ σιγήσῃ ἐν τῷ οἴκῳ.

ΚΤΗΣ. Ἀκούστατέ μου, ἐνδοξοὶ μνηστῆρες· ὁ ξένος πρέπει νὰ ἔχῃ ἴσον μὲ ἐμὲ μερίδιον· δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶνται οἱ ξένοι τοῦ Τηλεμάχου. Ἴδοῦ ἄς σὸν φιλοδομήσω (Ὶπίτει ἕστου·ν ποδὸς θοῶς κατὰ τοῦ Ὀδυσσεώς, ὅστις διαφεύγει, μειδιῶν σαρκονικῶς, τὸ κτύπημα.)

ΤΗΛ. Καλλίτερον διὰ σέ, Κτήσιππε, διότι ὁ ξένος ἀπέφυγε τὸ κτύπημα· ἄλλως ἠθέλον σέ κτυπήσῃ διὰ τοῦ δόρατος, καὶ ἀντὶ γάμου τάρον ἠθέλε σοὶ ἐτοιμάσαι ὁ πατήρ σου. Ἡδὴ ἄς προσέχῃ ἕκαστος ἐνταῦθα· ὑποφέρω μὲν τὴν φθορὰν τῆς περιουσίας μου, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰς βιαιοπραγίας σας. Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ φονεύσητε, μὲ εἶναι προτιμότερον, παρὰ νὰ βλέπω τὰς κακὰς πράξεις σας καὶ τὰς περιφρονήσεις τῶν ξένων καὶ δούλων τοῦ οἴκου μου.

ΑΓΕΛ. Ὡ φίλοι, καλῶς εἶπεν ὁ Τηλέμαχος μήτε τὸν ξένον νὰ περιφρονῆτε μήτε ἄλλον τινὰ τῶν δούλων τοῦ θεῖου Ὀδυσσεώς. Ἀλλὰ Τηλέμαχε, ἐν ᾧσφ ὑπῆρχεν ἐλπίς τῆς ἐπαγνίδου τοῦ εὐφυοῦς Ὀδυσσεώς, δὲν ἦτο μεμπτή ἡ διαμονὴ τῶν μνηστῆρων ἐν τῷ οἴκῳ· ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἤδη φανερόν ὅτι δὲν ἐπιστρέφει πλέον, δεῦρο εἰπέ τῇ μητρί σου ὀριστικῶς, νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν ἄριστον τῶν μνηστῆρων ὅπως σὺ μὲν εὐχαρίστως ἀπολαύσῃς τὴν πατρικὴν σου περιουσίαν ἐκείνη δὲ εὐτρεπίζει ἕτερον οἶκον.

ΤΗΛ. Ὅχι μὰ τὸν Δία καὶ τὰς δυστυχίας τοῦ πατρός μου ἀποθανόντος ἢ πλανωμένου, Ἀγέλας, δὲν ἀναβάλλω ἐγὼ τὸν γάμον τῆς μητρός μου· αἰσχύνομαι ὅμως καὶ νὰ τὴν παρακινήσω νὰ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου· ὁ θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ.

ΘΕΟΚΛ. Γελώντων τῶν μνηστῆρων· προικντεύει·) Ἄθλιοι!

τί κκχόν πάσχετε; ὑπὸ τὸ σκότος περιστρέφονται αἱ καρδίαι καὶ τὰ πρόσωπά σας, καὶ κάτωθεν κάμπτονται τὰ γόνατά σας· ὀδυρμοὶ ἀντηγούσι, καὶ ἐκ δακρύων θρεγμέναι εἰσὶν αἱ παρειαί. Μὲ αἷμα αἱ τοῖχοι καὶ αἱ ὀροφαὶ ἐρραντίσθησαν. Τὰ προθύρα καὶ αἱ αὐλαὶ ἐπληρώθησαν εἰδώλων πορευομένων πρὸς τὸ σκότος τοῦ ἄδου. Ὁ ἥλιος ἐξηφανίσθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σκότος βαθὺ διεχύθη.

ΕΓΡΥΜ. Παραφρονεῖ ὁ νεωστὶ ἐλθὼν ξένος· ὁδηγήσατέ τον ταχέως νὰ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου· ἐπειδὴ τὰ πάντα σκοτεινὰ τῷ φαίνονται.

ΘΕΟΚΛ. Εὐρύμοχε, δὲν σ' ἐζήτησα ὁδηγίας· ἔχω ὀφθαλμοὺς, ὦτα, πόδας καὶ νοῦν· ὑπὸ τούτων ὁδηγούμενος θὰ ἐξέλθω· ἐπειδὴ προβλέπω ὀλεθρον καθ' ὑμῶν, ὃν οὐδεὶς τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ὀδυστέως κακοπραγούντων θ' ἀποφύγῃ· (οὗτος ἀπέρχεται, οἱ δὲ μνηστῆρες ἀτενίζοντες ἀλλήλοις σκώπτουσι τὸν Τηλέμαχον, καὶ τὶς αὐτῶν λέγει.)

Εἰς Μνηστήρ. Τηλέμαχε, οὐδεὶς δυστυχέστερος σοῦ ὑπάρχει ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους φιλοξενεῖς ξένους· ποῦ ἐπέτυχες τὸν ἐπαίτην τοῦτον, τὸν ὀκνηρὸν, τὸ βάρος τῆς γῆς; καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ τὸν ἐπέμπομεν εἰς Σικελίαν, ὅπως καὶ σὺ ἔχεις ὠφέλειαν.

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Ἐξακολουθοῦντων τῶν μνηστήρων τὴν εὐωχίαν ἐν πλήρει εὐθυμίᾳ καὶ γελώντων, εἰσέρχεται ἡ Πηνελόπη πρὸς αὐτοὺς παρακολουθουμένη ὑπὸ δύο ὑπηρετριῶν καὶ στᾶσα ἀποτίεται πρὸς αὐτούς.)

ΠΗΝΕΛΟΠΗ, ΑΝΤΙΝΟΟΣ, ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ, καὶ ΔΕΙΩΔΗΣ.

ΠΗΝ. Ἀκούσατέ μου, υπερήφανοι μνηστῆρες σί· νατατρώ-

γοντες τὴν περιουσίαν ἀνδρὸς ἀποκτοῦ, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι θέλατε νὰ νυμφευθῆτε τὴν συζυγὸν τοῦ Ἰδοῦ ἤδη σᾶς προτείνω διαγώνιστρα τὸ τόξον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς, ὅστις ὑμῶν ευκολώτερον τανύσῃ τὴν νεύραν καὶ διαπεράσῃ τοὺς πελέκεις, τοῦτον θέλω ἀκολουθήσει ἀποχωριζομένη τοῦ συζυγεῦ μου οἴκου, ὃν καὶ διαιρευμένη θὰ ἐνθυμοῦμαι. (Διατάττει τὸν Εὐμαιον, ὅστις προβαίνει καὶ παραθέτει τὸ τόξον ὀκρυῶν· συγχώνως δὲ ὀκρυβεὶ καὶ ὁ Φιλοτίτος.)

ANT. (Βλέπων αὐτοὺς ὀκρυβόντας.) Μωρὰ καὶ ἀνόητοι, τί ὀκρυβετε, ἐρεθίζοντες καὶ τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς, ἣτις ἡπασοδήποτε θλίβεται διὰ τὴν ἀπώλειον τοῦ συζύγου της; Ἡσυχάσατε ἢ ἐξέλθετε ἐντεῦθεν νὰ κλαίητε ἔξω, ἀρίνοντες τὸ τόξον εἰς τοὺς μνηστῆρας ὅπερ νομίζω ευκόλως δὲν θὰ τανυσθῇ· διότι οὐδεὶς ὑπάρχει μεταξύ μας ὁμοιος τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεύς. Ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδον αὐτὸν καὶ ἐνθυμοῦμαι, ἐν ᾧ ἀκόμῃ ἤμην παῖς.

THAM. Πωπῶ! δευβαίω ἄφρονα μὲ κατέστητεν ὁ Ζεὺς. Ἡ ἀγαπητὴ μου μήτηρ λέγει ὅτι θὰ ἀποχωρισθῇ τοῦ οἴκου, καὶ ἐγὼ τέρπομαι. Ἀλλ', ὦ μνηστῆρες, ἄγετε! πρόκειται θραβεῖον ἢ ἀρίστη γυνὴ τῶν Ἑλληνίδων· γνωρίζετε καὶ ὑμεῖς, περιττὸν νὰ σᾶς ἐπαινῶ τὴν μητέρα μου μάλιστα δὲ καὶ ἐγὼ θέλω δοκιμάσει τὰς νεαρὰς μου δυνάμεις, ὅπως, ἐπιτυχόντος μὴ ἐγκαταλείψῃ τὰ δώματα τοῦ πατρὸς μου ἢ σεβασμῖα μου μήτηρ. (Στήνει ταῦτοχρόνως τοὺς πελέκεις καὶ δοκιμάζει τὸ τόξον· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ τὸ τανύσῃ λέγει.) Πωπῶ, καὶ εἰς τὸ μέλλον ἄρα θὰ ἤμαι ἀνίτχυρος, ἐκτὸς ἐάν, διότι εἶμαι νέος, δὲν δύναμαι ἀκόμῃ νὰ τὸ τανύσω Ἀλλ' ἄγετε σεῖς ὑπέρτεροι ἐμοῦ ὄντες. (Ἀφίνει τὸ τόξον.)

ANT. Ἐγέρθητε κατὰ σειρὰν, ὦ φίλοι, ἐκ δεξιῶν ὀπόθεν ἐστῆμενος κερὰν ὁ οἰνοχόος.

ΛΕΙΟΔ. (Πρῶτος λαμβάνων καὶ δοκιμάζων τὸ τόξον.) ὦ φίλοι, ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τὸ τανύσω· ἄς τὸ λάβῃ ἄλλος. Τὸ τόξον τοῦτο πολλὰς ψυχὰς ἀνδρῶν θέλει ἀφαιρέσει.

ΑΝΤ. Λειώδῃ! ποῖος λόγος σ' ἔφυγεν ἀπὸ τὸ στόμα σου; διότι δὲν ἠδυνήθης νὰ τὸ τανύσῃς; ἡ μήτηρ σου δὲν σὲ ἐγέννησεν, φαίνεται, ἐπιτήδειον διὰ θέλη· οἱ ἄλλοι ὁμως εὐγενεῖς εὐκόλως θὰ τὸ τανύσωσι. (Πρὸς τὸν Μελανθέα.) Ἀγε Μελανθεῦ, φέρε ἄλυμμα πρὸς μαλὰκωσιν τῆς νευρᾶς, διὰ νὰ τελειώσωμεν τὸν ἄθλον. (Ἐνῷ ὁ Μελανθεὺς πηγαίνει δι' ἄλυμμα, ἐξέρχονται ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ Εὐμαιος καὶ ὁ Φιλοίτιος κατὰ σειρὰν, νεύσαντος τοῦ Ὀδυσσεύς.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΦΙΛΟΙΤΙΟΣ καὶ ΕΥΜΑΙΟΣ.

ΟΔΥΣ. Φίλοι! ἀμφιταλαντεύομαι, ἂν πρέπη νὰ σᾶς διακοινώσω ἓνα λόγον, ἢ νὰ τὸν διατηρήσω μυστικόν καὶ νὰ τὸν γνωρίζω μόνος μου. Ἀλλ' ὅμως ἡ ψυχὴ μου μὲ παρακινεῖ νὰ σᾶς ἐρωτήσω. Πῶς ἠθέλετε ὑπερασπισθῆ τὸν Ὀδυσσεῖα, ἂν ἤρχετο αἰφνηδίως; ἠθέλετε ἄρα ὑπερασπισθῆ τοὺς μνηστῆρας, ἢ τὸν Ὀδυσσεῖα; εἶπατέ μοι, τί σᾶς ὑπαγορεύει ἡ καρδιά σας καὶ ἡ ψυχὴ σας;

ΦΙΛ. (Εὐχόμενος καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Εὐμαιος,) Ζεῦ πάτερ! ἐπάκουσον τῶν εὐχῶν ὑμῶν· εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ ἀνὴρ ἐκαῖνος, ἢ νὰ τὸν ἔφερε θεὸς τις, καὶ ἤθελες γνωρίσει· ὅποια εἶναι ἡ δύναμίς μου καὶ οἱ βραχίονές μου.

ΟΔΥΣ. Ἰδοὺ λοιπὸν ἐγώ· (εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἐκπλήττονται ὅτε Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαιος· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐξηκολουθεῖ.) Μὴ ἐκπλήττεσθε, φίλοι, ἰδοὺ ἐγὼ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα μου μετὰ εἰκοσι ἐτῶν ταλαιπωρίας· γινώσκω ὅτι εἰς μόνους ὑμᾶς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν μου ἤλθον ἐπιθυμητός· οὐδένα ἄλλον ἤκουσα νὰ

εὐχεται ὑπὲρ τῆς ἐπανάδου μου. Ἄν ὁ θεὸς δώσῃ νὰ θαμάσω τοὺς μνηστῆρας τούτους, θέλω σᾶς δώσῃ γυναικῶν, κτήματα καὶ οἰκίαν πλησίον τῆς ἰδικῆς μου, εἰς δὲ τὸ μέλλον θὰ μοὶ ἦσθε ἀδελφοὶ καὶ φίλοι τοῦ Τηλεμάχου μου. Ἴδου καὶ ἕτερον σημεῖον ὅπως με ἀναγνωρίσητε καὶ πεισθῆτε. Ἴδετε τὴν πληγὴν, ἣν μ' ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος εἰς τὸν Παρνασσόν. (Δεικνύει εἰς αὐτοὺς τὴν πληγὴν τοῦ ποδὸς του.)

ΦΙΛΟΙΤ. ὦ θεοί ! (καὶ κλαίων ὑπὸ χαρᾶς ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν τοῦ Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς αὐτὸν εἰς τὸ μέτωπον· ταῦτό δὲ ποιεῖ καὶ ὁ Εὐχαιος· λέγων.)

ΕΥΜ. Ὑπάρχουσιν ἄρα θεοὶ προνοηταὶ τῶν ἀναξιοπαθούτων, ὑπερασπισταὶ τοῦ δικαίου καὶ θραβευταὶ τῆς ἀρετῆς !

ΟΔ. Παύσατε ἤδη κλαίοντες, μήπως ἐξέλθῃ τις καὶ τὸ ἀναγγεῖλῃ ἐντὸς, καὶ εἰσέλθῃτε ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, προηγουμένου ἔμοῦ· ἔστω δὲ μεταξύ ὑμῶν ὡς σύνθημα τοῦτο· ὅλοι οἱ ἄλλοι περιφανεῖς μνηστῆρες δὲν θὰ θελήσωσι, βεβηλῶς, νὰ μοὶ δώσουν τὸ τόξον, ἀλλὰ σὺ, θεῖε Εὐχαιε, περιφέρων αὐτὸ μοὶ τὸ προσφέρεις, καὶ λέγεις ταῦτοχρόνως τὰς γυναῖκας νὰ κλείσωσι καλῶς τὰς θύρας. Ἄν δὲ ἀκούσωσι στεναγμόν ἢ κτύπημα ἔνδοθεν, εἰπέ νὰ μὴ προκύψωσι ποσῶς τῶν θυρῶν, ἀλλὰ νὰ κάθηνται σιωπηλῶς εἰς τὴν ἐργασίαν των. Σὲ δὲ, θεῖε Φιλοίτιε, παραγγέλω νὰ κλείσῃς ἀσφαλῶς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς. (Εἰσέρχονται ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐντὸς τῆς αἰθούσης.)

ΣΚΗΝΗ Δ.

(Ἐν τῇ αἰθούσῃ οἱ μνηστῆρες ἐξακολουθοῦν προσπαθοῦντες ματαίως νὰτανύσωσι τὸ τόξον)

Οἱ τῆς προηγουμένης σκηνῆς, οἱ Μνηστῆρες, καὶ ἡ,
ΠΗΝΕΛΟΠΗ, ΑΘΗΝΑ, καὶ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ.

ΕΥΡΥΜ. (Κρατῶν τὸ τόξον καὶ μὴ δυνάμενος νὰτανύσῃ

αὐτό.) Αἰοίμονον ! πόσον λυποῦμαι καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ διὰ τοὺς ἄλλους· ὅχι δὲ τόσον διὰ τὸν γάμον, διότι ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἑλληγνίδες, ἀλλὰ διὰ τὸ αἶσχος τὸ νὰ εἰ-
μεθα τόσον ὑποδεέστεροι τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως.

ANTIN. (Δισταζων καθ' ἑαυτὸν εἰς τὰς δυνάμεις του.)
Εὐρύμαχε, τοῦτο δὲν θὰ γίνη· ἐπειδὴ ὁ λαὸς σήμερον ἐαρ-
τάζει ἐορτὴν ἱερὰν τοῦ θεοῦ· ποῦλος θὰ κάθηται νὰ τανύῃ τόξα;
Ἀφήσατε αὐτὰ ἥσυχα, καὶ ἃς ἀρχίσῃ νὰ κερνᾷ ὁ οἶνο-
χόος διὰ νὰ κάμωμεν σπονδὴν· διατάξατε δὲ τὸν Μελανθέα
νὰ μᾶς φέρῃ τὴν πρωΐαν αἶγας, ὅπως θυσιάσωμεν εἰς τὸν ἐπι-
φανῇ Απόλλωνα, καὶ τότε τελειώνομεν τὸ διαγώνισμα.

(Ἐν ᾧ οἱ μνηστῆρες εὐχαριστηθέντες ἄρχονται νὰ κά-
μνωσι σπονδὴν καὶ νὰ πίνουν, ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποτείνεται πρὸς
αὐτούς.)

ΟΔΥΣ. Σᾶς παρακαλῶ, ὦ μνηστῆρες τῆς ἐνδόξου ἀνάσ-
σης, νὰ δώσητε καὶ εἰς ἐμέ τὸ τόξον νὰ δοκιμάσω· εἶναι
ἄρα ἡ δυνάμεις μου ὡς καὶ πρότερον, ἢ μὲ κατέστρεψαν αἱ τα-
λαιπωρίαι;

ANTIN. (Ὀργισμένος ἐπιπλήττει αὐτόν.) Ἀθλίε ξένη !
ἐν ᾧ ἔχεις ἀρκιτὸν νοῦν, δὲν εὐχαριστεῖσαι εὐωχούμενος με-
ταξὺ τοσούτων ἀνδρῶν καὶ ἀκούων τὰς ὀμιλίας των, ὅπερ εἰς
οὐδένα ἄλλον ξένον καὶ πτωχὸν ἐπιτρέπεται; ὁ οἶνος, φαίνεται,
σὲ προτέβηκε καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ ἐντείνῃς τὸ τόξον· ἔστω καὶ
ἂν κατορθώσῃς τοῦτο, οὐδεμίαν περιποίησιν θὰ ἔχῃς μεταξὺ τοῦ
λαοῦ· ἀλλ' εὐθὺς θὰ σὲ πέμψωμεν πρὸς τὸν ἀγριώτατον Ἑχ-
τον, ἐξ οὗ δὲν θὰ ἔχῃς σωτηρίαν. Ἀλλὰ πῖνε ἥσυχος καὶ μὲ
νεωτέρους σου μὴν ἀγωνίζεσαι.

ΠΗΝΕΛ. Ἀντίοε, δὲν εἶναι καλὸν οὐδὲ δίκαιον, νὰ ἐξυ-
βρίζῃς τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου, ὅποιοι καὶ ἂν ᾦναι· μὴ
φοβεῖσαι τάχα ὅτι ἂν ἐπετύγχανεν ὁ ξένος, θὰ μ' ἐλάβανεν ὡς

σύζυγόν του; οὔτε αὐτὸς πιστεύω σκέπτεται οὕτω, ὥστε ἅ; μὴ θλίβεται οὐδεὶς περὶ τούτου, διότι εἶναι ἀνάρμοστον.

ΕΓΡΥΜ. Ὁ ἔμφρων Πηνελόπη, δὲν πιστεύομεν μὲν τοῦτο, ἀλλ' αἰσχυρόμεθα τὰς λοιδωρίας τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, φαινόμενοι οὐτιδανοί, ἀδύνατοι, καὶ ὑποδεέστεροι ἐνὸς ξένου πτωχοῦ καὶ πολυπλάνητος.

ΠΗΝΕΛ. Διατὶ τοῦτο μόνον θεωρεῖτε ὡς αἰσχυρὴν σας; Δὲν δοξάζονται παρὰ τῷ λαῷ ἄνθρωποι φθείροντες τὴν περιουσίαν ξένου ἀνδρός. Ὁ ξένος οὗτος φαίνεται ῥωμαλαῖος, καὶ καυχᾶται εἰς τὴν καταγωγὴν του· δότε τῷ τὸ τόξον ὅπως ἴδωμεν· καὶ ἂν ἐπιτύχη θέλω τὸν ἐνδύσει μὲ ὠραῖα φορέματα καὶ τὸν πέμψει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.

ΤΗΛΕΜ. Μητέρα μου, οὐδεὶς ἐκτὸς ἐμοῦ εἶναι ἀρμόδιος νὰ δώσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὸ τόξον εἰς ὄντινα θελήσῃ. ἢ καὶ νὰ τὸ δωρήτῃ· ἀλλὰ πῆγαινε εἰς τὴν ἐργασίαν σου, καὶ περὶ τοῦ τόξου θέλουν φροντίσει οὗτοι, μάλιστα ἐγὼ ὁ ἄρχων τοῦ οἴκου.

(Ἡ Πηνελόπη ἀπέρχεται,)

Μνηστῆρες. (Πρὸς τὸν Εὐμαιὸν περιφέροντα τὸ τόξον.) Ἀνόητε καὶ ἄθλιε, ποῦ περιφέρεις τὸ τόξον; ταχίως θέλουν σὲ καταφάγει οἱ κύνες, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ λοιποὶ ἀθάνατοι θεοὶ εἰσκαλίσωσι τὰς εὐχάς μας.

ΤΗΛΕΜ. (Πρὸς τὸν Εὐμαιὸν.) Πάτερ, δὸς τὸ τόξον· βεβαίως δὲν θὰ ὑπακούῃς εἰς ὅλους παρομοίους (ὁ Εὐμαῖος ἐγχειρίζει τὸ τόξον τῷ Οδυσσεῖ, ὅστις τὸ τανύει συγχρόνως δὲ ἐξέρχεται καὶ λέγει εἰς τὴν Εὐρυνόμην νὰ κλείσῃ τὰς θύρας.)

Εἰς Μνηστήρ. (Βλέπων τὸν Ὀδυσσεῆα παρατηροῦντα τὸ τόξον.) Μήπως ὑπῆρξεν ἐραστής τῶν τόξων; ἢ θέλει νὰ κατασκευάσῃ τοιαῦτα ὁ ἄθλιος ἀλήτης;

Ἐτερος Μνηστήρ. Εἶθε καὶ οὗτος τοσοῦτον νὰ ὤρ-
ληθῇ ὅσον ἡμεῖς, καίπερ ἐπιθυμῶν νὰ τὸ ταχύσῃ.

ΟΔΥΣ. (Τανύων τὸ τόξον διαπερὰ τοὺς πελέκεις, καὶ λέγει
πρὸς τὸν Τηλέμαχον.) Τηλέμαχε, δὲν σ' ἀτίμασεν ὁ ξένος
τοῦ οἴκου σου δὲν ἤργησα νὰ ταχύσω τὸ τόξον, οὔτε ἀπέτυ-
χα τοῦ σκοποῦ· ἡ ἰσχὺς μου διαμένει ἀκόρη ἀκλόνητος καὶ
δὲν ὁμοιάζω τούτους, οἵτινες μὲ ἀτιμάζουν ὄνειδίζοντές με.
'Ἀλλ' εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἐτοιμάσωμεν καὶ δεῖπνον διὰ
τοὺς ἐνταῦθα, ἐν ὧν ἡ ἡμέρα διαρκεῖ, καὶ ἀκολούθως θέλο-
μεν διασκεδάσει διὰ τῶν ἀγμάτων καὶ τῆς φόρμιγγος, ἅτινα
εἰσὶν οἱ κόσμοι τῆς εὐωχίας. (Νεύει τῷ Τηλεμάχῳ, ὅστις
ὀπλίζεται καὶ ἔρχεται παρ' αὐτῷ, οὗτος δὲ ρίπτει τὰ ῥάκη
καὶ λέγει.) Ὁ μὲν ἀγὼν οὗτος εἰς μάτην ἐτελέσθη· ἤδη
θὰ δοκιμάσω πρὸς ἕτερον σκοπὸν, εἰς ὃν οὐδεὶς μέχρι τοῦδε
ἐδοκίμασεν. (Συγχρόνως κτυπᾷ τὸν Ἀντίνοον, ὅστις πίπτει
νεκρὸς.)

Μνηστῆρες (Θορυβηθέντες ἐκ τοῦ φόνου ἐγείρονται·
παρατηροῦντες δὲ ἐν τῷ θαλάμῳ διὰ ὄπλα, καὶ μὴν εὐρί-
σκοντες ἄρχοι νὰ ὑβρίζουν τὸν Ὀδυσσεά.) Ξένε, κακῶς
σημαδεύεις τοὺς ἄνδρας, πλὴν δὲν θὰ ἐπιτύχῃς καὶ ἕτερον·
δεινὸς ὄλεθρος θὰ σ' εὕρῃ. διότι ἐφόνευες τὸν ἄριστον νέον
τῆς Ἰθάκης· ἤδη θὰ τέ καταφάγῃ οἱ γῦπες. (Ὀρμοῦν κατὰ
τοῦ Ὀδυσσεως ἀλλ' ἀναχαιτίζονται ὑπ' αὐτοῦ λέγοντος.

ΟΔΥΣ. Ὁ σκύλοι, δὲν ἠλπίζετε πλέον νὰ ἐπανέλθω ἐκ τῆς
Τρωάδος, καὶ διὰ τοῦτο κατεφθείρετε τὴν περιουσίαν μου, ἐβί-
άζατε τὰς ὑπηρεσίας μου, καὶ ἐν ᾧ ἐνὶ ἰσχύϊ ἔζων, ἐξη-
τεῖτε εἰς γάμον τὴν σύζυγόν μου, χωρὶς οὔτε τοὺς ἐπουρανί-
ους θεοὺς νὰ φοβῆσθε, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐντρέπησθε.
Ἄθλιοι· ἤδη ἐπικεῖται τὸ τέλος τῆς ζωῆς ὅλων σας. (Τρέμουν
ἅπαντες εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς.)

ΕΥΡ. Ἐάν σὺ ᾔσῃ ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης καὶ ἤλθες ἤδη, ἀλγῶς εἶπες ταῦτα· διότι πολλὰ κακὰ διέπραξαν οἱ μνηστῆρες εἰς τὸν οἶκόν σου. Ἀλλ' ὁ πρωταίτιος Ἀντίνοος κεῖται φονευμένος· εὖτος μᾶς παρώτρυνεν οὐχὶ διὰ τὸν γάμον τῆς Πηνελόπης, ἀλλὰ διὰ νὰ βασιλεύῃ ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ὅπερ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου δὲν ἐπέτρεψεν. Ἦδη ἐκεῖνος δικολῶς ἐφονεύθη, σὺ δὲ κρείσθῃτι τοῦ λαοῦ σου, χωρὶς νὰ ὀργισθῇς, καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἀποζημιώσῃ τὴν ὁποίαν σοὶ ἐπροξενήσαμεν φθοράν.

ΟΔΥΣ. Εὐρύμαχε, ὅσον καὶ ἂν μὲ ἀποζημιώσῃτε, δὲν θέλω παύσει τοῦ φόβου, πρὶν τιμωρήσω ὅλην τὴν ὕβριν σας. Ἦδη πρόκειται ἓν ἐκ τῶν δύο, ἢ νὰ πολεμήσῃτε, ἢ διὰ φυγῆς ν' ἀποφύγετε τὴν μοῖραν τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν θὰ διαφύγῃ τὸν ταχὺν ὀλεθρον.

ΕΥΡ. (Ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεύς ἐξακολουθεῖ νὰ τοξεύῃ.) ὦ φίλοι, ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν θὰ κρατήσῃ τὰς τρομερὰς χειράς του, ἀπαξ λαβὼν τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν, πρὶν μᾶς φονεύσῃ ὅλους. Ἀλλ' ὀπλισθῶμεν. Σπάσατε τὰ ξίφη σας, καὶ ἐπιπέσατε ἀνδρόσι κατ' αὐτοῦ, ἴσως τὸν ἀποδιώξωμεν οὕτω τῆς θύρας, καὶ ἐξέλθωμεν ζητοῦντες βοήθειαν ἐκ τῆς πόλεως. (Ἐλκεὶ τὸ ξίφος καὶ ὀρμᾷ πρῶτος κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ἐκεῖνος τὸν χτυπᾷ καὶ οὕτω καὶ αὐτὸς πίπτει τὴν αὐτὴν τύχην λαμβάνει καὶ ὁ Ἀμφινόμος, διότι ζητῶν νὰ ἀποκρούσῃ τὸν Ὀδυσσεά φονεύεται ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου· οἱ δὲ ἄλλοι τίθενται εἰς θέσιν ἀμύνης ἅμα ἀναχαιτισθέντες.)

ΤΗΛ. Πάτερ, ἤδη καιρὸς νὰ φέρω ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν καὶ δόρατα διὰ σέ καὶ δι' ἐραυτόν· θὰ ὀπλίσω δὲ καὶ τοὺς βοσκούς.

ΟΔΥΣ. (Ἰστάμενος πάντοτε πρὸς τὴν θύραν.) Σπεῦσόν ἐν σφ' ἔχω βέλη πρὸς ἄμυναν πρὶν ἢ α' ἀποθήσωσι τῆς θύρας

μόνον ὄντα. (Ὁ Τηλέμαχος φέρει ταχέως ὄπλα, ἐπλιζονται, καὶ ἀκολουθῶς ἐπιτίθενται.)

ΑΓΕΛ. (Πρὸς τοὺς μνηστῆρας.) ὦ φίλοι, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ τις τῆς θυρίδος καὶ νὰ φωνάξῃ βοήθειαν ταχέως;

ΜΕΛΑΝ. (Ἐξωθεν τοῦ ἀνδρῶνος.) Ἀδύνατον τοῦτο· ἡ ἔξοδος εἶναι στενὴ καὶ εἰς μόνος ἀποκρούει ἅπαντας· ἀλλὰ θέλω σᾶς φέρεи ὄπλα ἐκ τοῦ θαλάμου, ὅπου νομίζω τὰ ἔθεσεν ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ υἱὸς του (Πηγαίνει καὶ φέρει ὄπλα.)

ΟΔΥΣ. (Βλέπων τὰ ὄπλα εἰς τοὺς μνηστῆρας.) Τηλέμαχε, ἡ γυνὴ τις ἐκ τοῦ οἴκου τοὺς ὑπηρετεῖ εἰς τὴν μάχην, ἡ ὁ Μελανθεύς.

ΤΗΛΕΜ. Ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ἐπρόσεξα, ἀφήσας ὀλίγον ἀνοικτὴν τὴν θύραν τοῦ θαλάμου, ὅπερ εἶδεν ὁ σκοπὸς των· πλὴν σπεῦσον, θεῖτε Εὐμαίε, κλειῖτον τὴν θύραν καὶ παρατήρησον καλῶς, μὴ γυνὴ τις πράττει ταῦτα, ἡ ὁ Μελανθεύς, δν ὑποπτεύομαι.

ΕΥΜ. (Δεικνύων τὸν Μελανθέα.) Ἴδού, θεῖτε Ὀδυσσεῦ, δν ὑποπτεύομεθα, πηγαίνει φανερά εἰς τὸν θάλαμον· πλὴν, εἰπέ μοι καθαρῶς, νὰ τὸν φονεύσω, ἐὰν ὑπεριτχύσω αὐτοῦ, ἡ νὰ σοὶ τὸν φέρω ἐνταῦθα, ἵνα τιμωρηθῇ διὰ τὰ πολλὰ κακουργήματά του, ἅτινα μηχανᾶται ἐν τῷ οἴκῳ σου;

ΟΔΥΣ. Ἐν ᾧ ἐγὼ καὶ ὁ Τηλέμαχος θὰ ἐμποδίζωμεν ἐνταῦθα τοὺς μνηστῆρας, σεῖς ὑπάγετε, δεῖσθε ὅπισθεν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του, καὶ ῥύψατέ τον ἐντὸς τοῦ θαλάμου, νὰ μένῃ ἐκεῖ ὑποφέρων μέχρις οὗ ἀποτελειώσω τοὺς μνηστῆρας πάντας. (Ὁ Εὐμαῖος καὶ ὁ Φιλοτίμος ἀπελθόντες δένουσιν τὸν Μελανθέα λέγοντος τοῦ Εὐμάϊου.)

ΕΥΜ. Τώρα Μελανθεῦ, μένε οὕτω διὰ νὰ φυλάττης καλῶς τὴν νύκτα, ὥς νὰ κοιμᾶσαι ἐπὶ μαλακῆς κλίνης· οὕτω σοὶ πρέπει.

(Ἡ Ἀθηνᾶ παρουστίζεται ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ Μέντωρος, ἣν βλέπων ὁ Ὀδυσσεὺς λέγει.)

ΟΔΥΣ. Μέντωρ, βοήθησον τὸν φίλον σου, εἰς τὴν δεινὴν ταύτην περίστασιν, ἐνθυμούμενος τὰς ὁποίας ἄλλοτε σ' ἔκαμον εὐεργεσίας.

ΑΓΕΛ. (Ἐπίτης πρὸς τὸν Μέντωρα.) Πρόσεξον μὴ σέ παρασύρῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τὸν ὑπερασπισθῆς, διότι ἂν φονεύσωμεν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν, θὰ φονευθῇς καὶ σὺ μετ' αὐτῶν, καὶ θὰ σοὶ ἀφαιρέσωμεν τὰ κτήματά σου μετὰ τῶν τοῦ Ὀδυσσεύως· οὔτε δὲ τοὺς υἱούς σου θ' ἀφῆσωμεν νὰ ζῶσιν εἰς τὰ μέγαρκα, οὔτε τὰς θυγατέρας, οὐδὲ τὴν ἔντιμον σύζυγόν σου νὰ περιέρχεται τὸ ἄστυ τῆς Ἰθάκης.

ΑΘΗΝΑ. (Ὀργισθεῖσα.) Ὀδυσσεῦ, ἡ ἰσχὺς σου καὶ ἡ γενναίότης σου δὲν ἀκμάζουσι πλέον ὥς ἄλλοτε, ὅτε ὑπὲρ τῆς ὥραίας Ἑλένης ἐπολέμεις ἀτρόμητος, καὶ ἐπὶ ἐννέα ἔτη πολλοὺς ἐφόνευες· διὰ δὲ τῆς ἐπινοήσεώς σου ἐκυριεύθη ἡ πόλις τοῦ Πριάμου. Πῶς ἐλθὼν ἤδη εἰς τὸν οἶκόν σου, διατάξεις ἀπέναντι τοιούτων; Ἄγε, ἄνθρωρε, στήθε παρ' ἐμοῖ. καὶ ἰδὲ τίς εἶναι ὁ Μέντωρ ὅταν πρόκειται νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς φίλους του. (Ἡ Ἀθηνᾶ εἰποῦσα ταῦτα καθίσταται ἀφανής· ὁ δὲ Αἰγέλας μὴ βλέπων τὸν Μέντωρα λέγει.)

ΑΓΛ. ὦ φίλοι, ἤδη οὗτος ὁ ἀνὴρ θὰ καταβληθῇ ὁ Μέντωρ ἀνεχώρησε καιρηθεὶς ματχίως· μὴν ἀκοντίσητε ὅλοι συγχρόνως· ἀλλὰ οἱ ἐξ πρώτον καὶ ἔπειτα οἱ ἄλλοι· ἴσως δώσῃ ὁ θεὸς νὰ φονευθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ δοξασιώμεν. Φονευομένου δὲ τούτου, οἱ ἄλλοι εὐχερῶς καταβάλλονται. (Ἀκοντίζει πρώτος κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύως, ἀλλ' ἄνευ ἐπιτυχίας, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνευ οὐδεμιᾶς ὡσαύτως ἐπιτυχίας)

ΟΔΥΣ. ὦ φίλοι, εἶναι ἡ σὲ ρά μου ἤδη, νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐγὼ πρὸς τοὺς ἰδικοὺς μου· (πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν.) Ἀκοντίσατε εἰς

τὸ πλῆθος αὐτῶν, οἵτινες ἐπιθυμοῦν τὸν φόνον μας πρὸς ἐπί-
μετρον τῶν κακοπραγιῶν των. (Ἀκοντίζουσιν καὶ φονεύουν τέσ-
σαρας, οἱ δὲ λοιποὶ ὀπισθοχωροῦν· ἀκοντίζουσιν ἐκ δευτέρου καὶ
φονεύουν ἑτέρους τέσσαρας.)

ΕΥΜ. (Φονεύσας τὸν Κτήσιππον λέγει.) ὦ Φίλερι, υἱὲ τοῦ
Πολυθέρσου, ποτὲ δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται τις ἀνοήτως. Ἴδου
ἡ ἀνταπόδοσις τοῦ ποδός, ὅνπερ ἔρριψας κατὰ τοῦ Ἰσοθέου Ὀδυσ-
σέως. (Φονεύουν ἑτέρους δύο.)

ΛΕΙΩΔ. (Λαμβάνων τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσέως.) Σὲ καθι-
κατεύω, Ὀδυσσεῦ, φείσθητί μου καὶ ἐλέησόν με· σὲ βεβαιῶ,
ὅτι οὐδεμίαν γυναῖκα προσέβαλυν ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ τοὺς
μνηστῆρας δὲ ἀπέτρεπον ἀπὸ τοῦτο, πλὴν δὲν μὲ ἔκρουον, νὰ
παύσουν τὰς κακίας· δι' ὃ καὶ ἐπέσυρον εἰς ἑαυτοὺς ὀδυνηρὸν
θάνατον. Ἐγὼ ἤμην μάντις μεταξὺ των, οὐδ' ἔπραξά τι κακὸν
διὰ νὰ ἀποθάνω. ὦ πῶς οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ἄσπλαγχνοι
εἰς τοὺς ἀγαθοὺς!

ΟΔΥΣ. Ἀφοῦ καυχᾶσαι ὅτι εἶσαι μάντις, θὰ ἠυχήθης
βεβαίως, πολλάκις ἐντὸς τῶν μεγάρων μου διὰ νὰ χαθῶ μα-
κρὰν τῆς γλυκείας πατρίδος μου, ὅπως σὺ νυμφευθῇς τὴν σύζυ-
γόν μου. Διὰ τοῦτο ὅθεν δὲν θὰ ἀποφύγῃς τὸν θλιβερὸν θάνα-
τον. (Συγχρόνως τὸν φονεύει.)

ΦΗΜ. (Λαμβάνων ὡσαύτως τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσέως.)
Σὲ καθικατεύω, Ὀδυσσεῦ, φείσθητί μου, καὶ ἐλεησόν με· θὰ
μεταμεληθῇς ἔπειτα φονεύων ἐμὲ τὸν αἰοιδόν, τὸν ψάλ-
λοντα εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Θέλω ψάλλει
ἐνώπιόν σου ὡς εἰς θεόν. Μὴ, ἐιςέσαι νὰ μὲ φονεύσῃς· ὁ ἀ-
γαπητός σου υἱὸς Τηλέμαχος θὰ σὲ εἴπῃ, ὅτι παρὰ τὴν θέλη-
σίν μου συναναστρέφομαι αὐτούς, ὅπως τραγωδῶ εἰς τὰ
συμπόσια των.

ΤΗΛ. Στάσου, μὴ κυπαῖς τοῦτον, οὐδὲν κακὸν ἔπραξεν·

ἀς σώσωμεν δὲ καὶ τὸν κήρυκα Μέδοντα, ὅστις πάντοτε μὲ ἐπεριποιεῖτο παιδίον ὄντα, ἐκτὸς ἂν ἐφονεύθη.

ΜΕΛΩΝ. (Ἐγειρόμενος, ὅθεν ἔκειτο προσποιούμενος τὸν φονευμένον, τρέχει εἰς τὰ γόνατα τοῦ Τηλεμάχου, λέγων.) ὦ φίλε, ἰδοὺ ἐγώ, κρατήσου, καὶ εἰπέ εἰς τὸν πατέρα σου μὴ τυχὸν ἐν τῇ ὀργῇ του μὲ φονεύσῃ, ὠργισμένος ὢν ἔτι κατὰ τῶν μνηστήρων, οἵτινες ἔφθειραν τὴν περιουσίαν του. Οἱ ἄφρονες! οὐδόλως σεβόμενοι οὐδὲ σέ.

ΟΔΥΣ. Ἐχε θάρρος· ἀποῦ ὁ Τηλέμαχος σ' ἐλύτρωσεν διὰ νὰ διηγῆσαι εἰς ἕκαστον, ὅτι ἡ ἀγαθοεργία εἶναι καλλιτέρα τῶν κακουργιῶν. Ἄλλ' ἐξέλθε τοῦ φόνου, καὶ κάθησον εἰς τὴν αὐλὴν μετὰ τοῦ περιφήμου ἀοιδοῦ, μέχρις ὅτου ἀποπερατώσωμεν ὅ,τι ἀναγκαιοῖ ἐντὸς τοῦ θαλάμου.

(Ἐξέρχεται οὗτος. ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς παρατηρεῖ καὶ δὲν εὐρίσκει οὐδένα ζῶντα.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, καὶ ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ,

(παρόντων τοῦτε Τηλεμάχου καὶ τῶν βοσκῶν.)

ΟΔΥΣ. Τηλέμαχε, κράζον τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν· ἐπιθυμῶ νὰ τῇ ὁμιλήσω. (Ἀπέρχεται ὁ Τηλέμαχος, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται μετὰ τῆς γραίας, ἣτις βλέπουσα τοὺς νεκροὺς τρομάζει, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς λέγει πρὸς αὐτήν.) Γραῖα, χαῖρε ἐνδομύχως, ἀλλὰ μὴ φωνάξῃς, διότι οὐδ' εἶναι ὅσιον νὰ ἐπιχαίρῃ τις διὰ τοὺς φονευθέντας ἐχθροὺς του. Τούτους ἐξωλόθρευσαν οἱ θεοὶ καὶ τὰ ἀπονενοτημένα ἔργα των, διότι οὐδένα ἀνθρωπὸν ἐσέβοντο. Ἄλλ' ἡδὴ ἄγε, εἰπέ μοι, τίνες εἰσὶν αἱ ἀτιμάζουσαι με ὑπηρέτριαι, καὶ τίνες οὐχί.

ΕΥΡΥΚΛ. Τέκνον μου, λοιπὸν θέλω σ' εἶπει τὴν ἀλήθειαν. Ἰπάρχουσιν ἐν τῷ οἴκῳ πεντήκοντα ὑπηρέτριά. τούτων αἱ δώδεκα ἐγένοντο ἀναιδεῖς, οὐδένα ἐσέβοντο, οὔτε ἐμέ, οὔτε τὴν Πηνελόπην, οὔτε τὸν Τηλέμαχον, ἡλικιωθέντα· ἤδη. Ἀλλὰ θέλω ἀναδῆ τῶρα νὰ ἀναγγείλω ταῦτα πρὸς τὴν σύζυγόν σου, εἰς τὴν ὅποίαν θεός τις, φαίνεται, ἔπεμψεν ὕπνον.

ΟΔΥΣ. Μὴν ἐξυπνίζης αὐτὴν, ἀλλ' εἰπέ νὰ ἔλθουν ἐδῶ αἱ γυναῖκες αἱ ἀπρεπῇ ἔργα διαπράττουσαι. (Πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς βοσκούς.) Διατάξατέ τας νὰ ἐκφέρωσι τοὺς νεκροὺς, καὶ καθαρίσατε τὸν οἶκον· ἔπειτα δὲ ἐξαγαγόντες καὶ ταύτας εἰς τὴν αὐλὴν φρονέυσάτε τας, διὰ νὰ παύσωσιν αἱ ἀτιμίαι των.

(Εἰσέρχονται αἱ ὑπηρέτριά ολοφυρόμεναι καὶ δακρύουσαι, καὶ μεταφέρουσι τοὺς νεκροὺς εἰς τὴν αὐλὴν· ἔπειτα πλύνουσι τὴν αἵθουσαν· καὶ ἐπὶ τέλους ἐξάγουσι καὶ ταύτας εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὰς κρεμῶσιν. Ἐπίσης ἐξάγουσιν καὶ τὸν Μελανοθεά καὶ τὸν διαμελίζουσι.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

(Ἡ Εὐρύκλεια ἔρχεται εἰς τὸν θάλαμον τῆς Πηνελόπης, καὶ ἀναγγέλει εἰς αὐτὴν, ἐν τῇ κλίνῃ τῆς ὑπνώττουσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀδυσσεὺς.)

ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ, καὶ ΠΗΝΕΛΟΠΗ.

ΕΥΡΥΚ. Ἐγέρθητι Πηνελόπη, ἀγαπητόν μου τέκνον, διὰ νὰ ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅ,τι καθημερινῶς ἐπεπόθεις· ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ εἶναι εἰς τὸν οἶκόν του, ἔν καὶ ἀργά.

Ἐφόνευσεν ὅλους τοὺς ὕβριστάς μνηστῆρας, οἵτινες κατέτρωγον τὴν περιουσίαν του καὶ κατεφρόνουν τὸ τέκνον του.

ΠΗΝ. Μῆτερ μου, σ' ἐτρέλλανον οἱ θεοί! διατί περιπαίζουσα θλίβεις τὴν ψυχὴν μου, καὶ μ' ἐγείρεις ἀπὸ γλυκύν ὕπνον, ὃν οὐδέποτε ἐκοιμήθην, ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησεν εἰς τὸ κατηραμένον Κακοῖλιον. Ἀλλ' ὕπαγε τώρα· ἂν ἄλλη τις μ' ἐξύπνα καὶ μ' ἔλεγεν ταῦτα, κακῶς ἤθελον ἀποπέμψει αὐτήν. Ἀλλ' ἔχε χάριν εἰς τὸ γῆρας σου.

ΕΥΡΥΚ. Δὲν σέ περιπαίζω, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀληθῶς σοὶ λέγω, ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν του· οὗτος εἶναι ὁ ξένος, τὸν ὅποιον ὅλοι ἠτίμαζον ἐντὸς τῶν μεγάρων. Ὁ Τηλέμαχος πρὸ πολλοῦ τὸ ἐγνώριζεν, ἀλλὰ φρονίμως ἐκρυπτε τὰ σχέδια τοῦ πατρὸς του, ἕως ὅτου κολάσει ἐκεῖνος τὴν ὕβριν τῶν ὑπερηφάνων μνηστήρων.

ΠΗΝ. Ἐλθέ, εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν, μῆτερ μου! Τῷ ὄντι ἦλθεν, ὡς λέγεις; πῶς μόνος ἐπέβαλεν χεῖρας εἰς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας πολλοὺς ὄντας, καὶ πάντοτε ἡνωμένους;

ΕΥΡΥΚ. Οὐδὲν εἶδον, οὐδὲν ἔμαθον, εἰμὴ μόνον ὅτι ἤκουον στεναγμοὺς φονευομένων, ἐν τῷ θαλάμῳ καθημένη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Τηλέμαχος μ' ἐφώνησεν, μετέβην καὶ εὔρον τὸν Ὀδυσσεά ἱστάμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν φονευμένων. Ἦθελε; εὐχαριστηθῇ βλέπουσα αὐτὸν ὡς λέοντα θουτημένον ἐντὸς τῶν αἱμάτων. Καὶ ἰδοὺ ἤδη αὐτὸς μὲν ἀγνίζει τὴν οἰκίαν, ἐμὲ δὲ ἔπεμψε νὰ σέ φωνάξω. Ἀλλ' ἐλθέ, ὅπως χαρῆτε, ἀφ' οὗ ἀμφοτέρωι πολλὰ κακὰ ὑπέστητε. Ἦδη ἐκπληροῦται ἡ ἐπιθυμία σας. Ἠλθεν οὗτος ἐν τῷ οἴκῳ του, καὶ εὔρε σέ καὶ τὸν υἱόν του ζῶντας, τοὺς δὲ κακοποιούς μνηστῆρας ἐξωλόθρευσεν.

ΠΗΝΕΛ. Μῆτέρ μου, μὴ_καυχᾶσαι χαίρουσα. Γινώσκεις πόσον οὗτος ἦτο ἐπιθυμητὸς ἂν ἤρχετο, μάλιστα εἰς τὸν υἱόν, του· ἀλλ' ὁ λόγος σου οὗτος δὲν εἶναι ἀληθής, θεὸς δέ τις

ἴσως, ὀργισθεὶς ἐξωλόθρευσε τοὺς μνηστῆρας, ἕνεκα τῶν κα-
κουργιῶν των. Ὁ Ὀδυσσεὺς μακρὰν που ἐγάθη διὰ παντός.

ΕΥΡΥΚΛ. Ἐκνον μου, ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἐκ τῶν χει-
λέων σου· ἐνῶ ὁ σύζυγός σου εὐρίσκεται ἐν τῇ οἰκίᾳ του,
λέγεις ποτὲ δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ! Πάντοτε ἀπιστεῖς. Πλὴν ἐλθέ νὰ
σὲ εἴπω καὶ ἕτερον σημεῖον ἐπιμαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν τῶν
λόγων μου. Πλύνουσα τοὺς πόδας του παρετήρησα τὴν πληγὴν,
ἣν τῷ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος, καὶ ἤθελον νὰ τὸ φανε-
ρώσω, ἀλλ' ἐκεῖνος μ' ἐκλείπει τὸ στόμα ἕνεκα τῶν φρονίμων
σχεδίων του. Ἀλλ' ἀκολούθει μοι. Ἐγὼ συμφωνῶ μὰζύ σου,
ἂν σὲ ἀπατήσω, νὰ μὲ δώσης τὸν ἐλεεινότερον θάνατον.

ΠΗΝΕΛ. Μῆτέρ μου, δύσκολον νὰ γνωρίζῃς τὰς βουλὰς
τῶν αἰώνιων θεῶν. ἂν καὶ πολὺπείρος οὖσα. Ὅμως ἄς ὑπάγω-
μεν πρὸς τὸν υἱόν μου, διὰ νὰ ἴδω τοὺς φανευμένους, καὶ ποῖος
τοὺς ἐφόνευσεν. (Καταβαίνουσι.)

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

(Ἐν τῇ κίθούσῃ κάθεται ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τηλέμαχος· ἡ Πηνε-
λόπη εἰσέρχεται μετὰ τῆς Εὐρυκλείας, καὶ καθεζομένη
παρατηρεῖ σιωπῶσα τὸν Ὀδυσσεά κάτω νεύοντα.)

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ, ΠΗΝΕΛΟΠΗ, καὶ ΟΔΥΣΣΕΥΣ

ΤΗΛ. (Πρὸς τὴν Πηνελόπην, βλέπων αὐτὴν ἐν σιωπῇ πε-
ριεργαζομένην προσεκτικῶς τὸν Ὀδυσσεά. Μῆτερ, ἐπίμονε καὶ
σκληρόκαρδε, διατὶ μακρύνεσαι οὕτω τοῦ πατρός μου καὶ δὲν
πλησιάζεις νὰ τὸν ὁμιλήσῃς; Οὐδεμία ἄλλη γυνὴ θὰ ὑπέ-
φερεν νὰ μένῃ μακρὰν τοῦ ἀνδρός της ἐπανελθόντος μετὰ εἴ-

χρσιν ἔτη εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ δοκιμάσαντα τοσχύτας ταλαι-
πωρίας. Ἡ ἰδική σου καρδία φαίνεται εἶναι, καὶ λίθου σκληροτέρα.

ΠΗΝ. Ἐκνον μου, ἡ ψυχὴ μου ἐκχρυσύται καὶ δὲν δύναμαι
νὰ ὁμιλήσω, οὔτε νὰ τὸν ἴδω κατὰ πρόσωπον. Ἄν εἶναι τῷ ὄντι
οὗτος ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εὐκολώτερον
θὰ γνωρισθῇ, διότι ὑπάρχουν σημεῖα γνωστὰ εἰς μόνους ἡμᾶς.

ΟΔΥΣ. Τηλέμαχε, ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ με δοκιμάζῃ,
διότι ταχέως θέλει πεισθῇ· δυσκολεύεται δὲ νὰ με γνωρίσῃ
ἤδη διότι εἶμαι ἀπληγτος καὶ κακρενδυμένος. Ἡμεῖς ἄς σκεφθῶ-
μεν περὶ τῶν λοιπῶν, διότι καὶ ἓνα μόνον ἄνθρωπον νὰ φο-
νεύσῃ τις προφυλάττεται, πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς, οἵτινες ἐφρονεύ-
σαμεν τοὺς καλλιτέρους πολίτας. Περί τούτων λοιπὸν ἄς
σκεφθῶμεν.

ΤΗΛ. Σὺ ὁ ἴδιος, πάτερ μου, σκέψου· ὁ περίφημος κατὰ τὴν
σύνησιν ἡμεῖς δὲ θέλωμεν σ' ἀκολουθήσει καὶ πολεμήσει μ' ὅλας
τάς δυνάμεις μης.

ΟΔΥΣ. Λοιπὸν λέγω, ὅπερ μοι φαίνεται καλλίτερον. Ἐν
πρώτοις σεῖς νὰ λουσθῇτε· ἔπειτα δὲ διατάξατε καὶ τοὺς ὑπη-
ρέτας νὰ ἐνδυθῶσι· καὶ ἀκολούθως ὁ θεὸς ἀσιδὸς διὰ τῆς με-
λψδικῆς φόρμιγγος, ἄς προηγεῖται τοῦ χοροῦ, ὅπως ἔξωθεν
ἀκούοντες οἱ γείτονες νομίζουσιν ὅτι γίνεται γάμος, χωρὶς
νὰ διαδοθῇ εἰς τὴν πόλιν ἢ τρομερὰ φήμη τοῦ φόνου, παρὰ
ἄφ' οὗ ἡμεῖς ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἀγρόν μας, καὶ συσκεφθῶμεν
ὁποῖον στρατήγημα θὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς.
(Ἐξέρχεται ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ Εὐρύκλεια ἐνδύει τὸν Ὀδυσ-
σεῖα λέγοντα τῇ Πηνελόπῃ.) Καλότυχε, μόνην τὴν ἰδικήν
σου καρδίαν κατέστησαν τόσον σκληρὰν οἱ Ὀλύμπιοι θεοί.
Οὐδεμία γυνή, ὑπομείνασα τοσαῦτα ἤθελεν ἀπομαχρύνεσθαι
τοῦ συζύγου της ἐπιστρέφοντος μετὰ εἰκσιν ἔτη εἰς τὴν
πατρίδα του. Ἀλλ' ἔλθε μητὲρ Εὐρύκλεια, ἐτοίμασον κλίνην

νά κοιμηθῶ μόνος, διότι αὕτη ἔχει σιδηρᾶν καρδίαν εἰς τὰ στήθη της.

ΠΗΝΕΛ. Καλότυχε, οὔτε ὑπερηφνεύομαι, οὔτε περιφρονῶ, οὔτε πολὺ ἀπορῶ, ἀλλὰ γινώσκω καλῶς ὅποῖος ἦτο ὅτε ἐκ τῆς Ἰθάκης ἀνσχωρεῖς. Πλὴν πῆγαινε, Εὐρύκλεια, ἐτοίμασον δι' αὐτὸν κλίνην ἐκτὸς τοῦ στερεοῦ θαλάμου, ἣν ὁ ἴδιος εἵχε κατασκευάσει.

ΟΔΥΣΣ. ὦ γύναι, πολὺ πικρὸς εἶναι ὁ λόγος σου οὗτος. Ποῖος μετέθηκε τὴν κλίνην μου εἰς ἄλλην θέσιν; Τοῦτο μοὶ εἶναι δυσάρεστον. Μὴ θεὸς τις τὸ ἔπραξεν; διότι οὐδεὶς θνητὸς ἠδύνατο νὰ μετακινήσῃ τὴν κλίνην μου, ἔχουσιν μέγιστον σημεῖον, ὅπερ ἐγὼ αὐτὸς ἔκαμον. Εἰς τὸ περίφραγμα ὑπάρχει κορμὸς ἐλαίας, ἔχων τὸ πάχος κίονος, τὸν ὅποιον εἶχον περιφράξει διὰ τοίχου ἐκ λίθων· ἐτελείωσα δὲ τὸν θάλαμον κόψας τὸν κορμὸν, ἐφ' οὗ κατεσκεύασα τὴν κλίνην. Πλὴν, δὲν γνωρίζω ἤδη, ἂν αὕτη μένῃ εἰς τὴν θέσιν της, ἢ κόψας τις τὸν κορμὸν τὴν μετέφερεν εἰς ἄλλο μέρος.

ΠΗΝ. (Ἀναγνωρίζουσα, ἐκ τῆς παραστάσεως τούτων, τὸν Ὀδυσσεά ἐναγκαλίζεται αὐτὸν λέγουσα.) Μὴ κακοκαρδίζεις κατ' ἐμοῦ Ὀδυσσεῦ· οἱ θεοὶ μᾶς ἔδωκαν τοσαύτας ταλαιπωρίας, διότι ἐφθάνησαν τὴν ἀγάπην μας. ἐπιθυμοῦντας νὰ διέλθωμεν ὁμοῦ τὴν νεότητά μας. Μὴ ἀγανακτῆς, μηδὲ ὀργίζου κατ' ἐμοῦ, διότι δὲν σὲ ὑπεδέχθην ἀμέσως, ἐπειδὴ ἐφοβούμην μὴ ἐξαπατηθῶ, διότι πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν εἰσὶν ἀπαταιῶνες. Οὔτε ἡ Ἀργεῖα Εὐλένη θὰ συγκατένευεν εἰς ἔρωτα, ἂν ἐγνώριζεν ὅτι οἱ ἀρειμάνιοι παῖδες τῶν Ἑλλήνων ἐμελλον νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὴν εἰς τὴν πατρίδα της. Ἴσως μὲν θεὸς τις, ἢ θεὰ προέτρεψεν αὐτὴν εἰς τοῦτο, καὶ δὲν ἐσκέφθη περὶ τῶν κακῶν, ὑφ' ὧν καὶ ἡμεῖς τὸ πρῶτον ἐπενθήσαμεν. Ἦδη ἀφ' οὗ μοὶ παρέστησες τὰ σημεῖα τῆς συζυγιαῆς κλίνης μας, ἣν οὐδεὶς ἄνθρωπος μέχρι

τοῦδε εἶδεν, ἐκτὸς ἡρώων καὶ τῆς θαλαμηπόλου μου, πείθεται ἡ ψυχὴ μου, ἂν καὶ τοσοῦτον σκληρά.

(Ἐνχαλιζονται καὶ κλαίουσι ἀμφοτέρω.

ΟΔΥΣ. ὦ γύναι, εἰσέτι δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πέρας τῶν δαιῶν μας, ἔχομεν ἀκόμη πολλὰ βάσανα νὰ δοκιμάσωμεν κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Τειρεσίου. Πλὴν ἄς μεταβῶμεν εἰς τὴν κλίνην ὅπως ἀναπαυθῶμεν.

ΠΗΝ. Ἡ κλίνη εἶναι ἑτοιμος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου· ἀλλ' εἰπέ μοι, ὅποιος εἶναι ὁ ἄγων; δὲν εἶναι κακὸν νὰ τὸ μάθω ἡδῇ, ἀφ' οὗ καὶ μετὰ ταῦτα θὰ τὸ ἀκούσω.

ΟΔΥΣ. Καλότερχε, διὰτὶ μὲ παρακινεῖς, νὰ σοὶ εἶπω τώρα· ἀκολούθως θέλω σοὶ τὰ εἶπει, καὶ δὲν θὰ κρύψω τίποτε· ἀλλὰ δὲν θὰ εὐχαριστηθῇς, καθὼς οὔτε ἐγὼ χαίρω, γινώσκων ταῦτα· Ἐπειδὴ ὁ μάντις Τειρεσίας μὲ διέταξε νὰ περιέλθω πολλὰς πόλεις κρατῶν κωπία, ἕως οὗ φθάσω εἰς ἀνθρώπους, ἀγνοοῦντας τὴν θάλασσαν, καὶ τρώγοντας τροφὴν ἄνευ ἁλατος, οἵτινες δὲν γινώσκουσι περὶ πλοίων οὐδὲ περὶ κωπίων· σημεῖον δὲ τούτων μ' εἶπεν τὸ ἐξῆς. (Ὅπερ δὲν θὰ σὲ κρύψω.) Ὅπόταν ἀπαντήσας με ἕτερος ὁδοιπὸρος μοὶ εἴπῃ ὅτι κρατῶ πτύον ἐπὶ τῶν ὤμων, τότε νὰ ἐμπήξω ἐπὶ τῆς γῆς τὸ κωπίον, καὶ νὰ θυσιάσω εἰς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα· ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὴν πατρίδα μου, νὰ θυσιάσω ἐκατόμβας εἰς ὅλους τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ὁ θάνατος δὲ θὰ μὲ ἐπέλθῃ μακρὰν τῆς θαλάσσης, ὅποτε βαθὺ γῆρας θὰ μὲ καταλάβῃ, καὶ ὅποτε οἱ λαοὶ μου θὰ εὐδαιμονῶσι. Ταῦτα, μοὶ εἶπεν, ὅτι θὰ ἐκτελεσθῶσι.

ΠΗΝ. Λοιπὸν, ἐὰν οἱ θεοὶ παρέχωσιν εὐτυχὲς τὸ γῆρας σου, ἐλπίζομεν νὰ λησμονήσωμεν τὰς δυστυχίας.

ΠΡΑΞΙΣ ΗΕΜΠΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α.

Ἐν τῇ ἐξοχῇ τοῦ Ὀδυσσεως, ὁ γέρων Λαέρτης κατεβρύπων-
μένος, σκυλλίζει φυτὸν τι, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, ἀφίνων τοὺς ἀκο-
λουθοὺς του, εἰσέρχεται μόνος ἀγνώριστος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, οἱ ἀκόλουθοί του, καὶ ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ.

ΟΔΥΣ (πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀκολούθους του.)

Ἦδη σεις εἰτέλθετε εἰς τὸν οἶκον, ἐγὼ δὲ θὰ δοκιμάσω τὸν πα-
τέρα μου, ἂν θὰ μὲ γνωρίσῃ, ἢ ὄχι, μετὰ τὸσαῦτα ἔτη ἐπανελθόν-
τα. (Ὅσοι εἰσέρχονται ἐν τῷ οἴκῳ, αὐτοὶ δὲ προχωρεῖ πρὸς τὸν
γέροντα, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν.) Ὁ γέρον, πόσον ἐπιτηδεύεις καλλιερ-
γεῖς τὸν κῆπον; οὐδὲν φυτὸν ὑπάρχει παριμελημένον· πλὴν ἐπεθύ-
μουν νὰ σ' ἐρωτήσω τι, καὶ μὴ δυσαρεστηθῆς. Σὺ ὁ ἴδιός μοι
φαίνεται ἡμελιμένος, δὲν πιστεύω ὅμως ὁ κύριός σου νὰ σὲ
ἀμελῇ, ὦ, ὀκνηρὸν, οὔτε φαίνεσαι ἐκ τῆς μορφῆς σου, ὡς ὑπερέ-
της, διότι ὁμοιάξεις βραχιλέα· οἱ δ' πρέπει νὰ ἔχῃς καλὴν περι-
ποίησιν, ὡς ἀρμόζει εἰς γέροντα. Ἀλλ' εἰπέ μοι, τίνος δοῦλος εἴ-
σαι, καὶ τίνος κῆπον καλλιεργεῖς; προσέτι, ἂν ἡ νῆσος αὕτη,
εἰς ἣν ἤλθομεν, εἶναι τῷ ὄντι ἡ Ἰθάκη, ὡς μ' εἶπεν πρὸ ὀλί-
γου τις, ὃν ἀπῆντησα ἐρχόμενος, καὶ ὅστις δὲν ἀνέμενεν νὰ
τὸν ἐρωτήσω περὶ τοῦ ξένου μου, ἂν ζῇ ἢ ἀπέθανεν. Ἦν δὲ οὐ-
τος, ὃν ποτὲ ἐφιλοξένησα ἐν τῷ οἴκῳ μου, ὅστις ἔλεγεν ὅτι
κατάγεται ἐκ τῆς Ἰθάκης, υἱὸς τοῦ Λαέρτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρ-

κίχου· τούτον ἐπεριποιήθην ἐγκαρδίως· καὶ πλούσιος ὢν, τῇ ἐρίσῃα πλούσια δῶρα.

ΛΑΕΡ. Ξένε, τῷ ὄντι ἤλθες εἰς τὴν γῆν, περὶ ἧς μ' ἐρωτᾷς, καὶ τὴν ὁποῖαν ἐξουσιάζουσιν ἄνδρες ὕβρισταί καὶ βίαιοι. Μπαταίως ἐδώρησας εἰς τὸν ξένον σου· ἂν τὸν εὕρισκας εἰς τὴν Ἰθάκην ἥθελε σέ φιλοξενήσει καὶ σ' ἀνταμείψει μὲ πολλὰ δῶρα. Πλὴν εἰπέ μοι, πόσα ἔτη παρῆλθον, ἀφ' ὅτου ἐφιλοξένησας τὸν δυστυχῇ ἐκεῖνον ξένον, τὸν κακόμοιρον υἱὸν μου, ἂν ὑπῆρξέ ποτε, καὶ τὸν ὁποῖον μακρὰν τῆς πατρίδος καὶ τῶν φίλων του, θὰ ἔφαγον οἱ ἰχθυὲς τῆς θαλάσσης, ἢ θὰ ἐγένετο βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν σαροφάγων ὀρνέων, καὶ οὔτε ἡ μήτηρ του τὸν ἐσθλάνωσεν, οὔτε ὁ πατήρ του νεκρὸν τὸν ἐκλαυσεν, οὔτε ἡ συνετὴ σύζυγός του Πηνελόπη, κλείευσα τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐθρήνησεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς νεκρικῆς κλίνης του, ὅπερ εἶναι χρέος ὀφειλόμενον εἰς τοὺς θνήσκοντας. Ἄλλ' εἰπέ μοι, τίς εἶσαι; καὶ ποῖα ἡ πατρίς σου, καὶ οἱ γονεῖς σου.

ΟΔΥΣ. Εἰμαι ἀπὸ τὴν Ἀλύβαντα, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀφείδοντος, ὀνομάζομαι δὲ Ἐπίρητος. Ἀποπλανηθεὶς ἤλθον ἐνταῦθα, καὶ ἤρξαμ' ἐπὶ τὸ πλοῖόν μου εἰς τὸ ἄκρον τῆς νήσου. Εἶναι ἤδη πέντε ἔτη, ἀφ' ὅτου ὁ δούμοιρος Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησε χαίρων ἐκεῖθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὑπὸ καλοῦς οἰωνού· ἠλπίζομεν δὲ νὰ συναντηθῶμέν ποτε πάλιν, καὶ νὰ φιλοξενηθῶμεν. (Ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ Ὀδυσσεύς ἐπέρχεται εἰς τὸν Λαέρτην σκοτοδινίασις ὑπὸ θλίψεως, διότι ἅμα ἀκούσας, λαβὼν κόνιν μὲ τὰς χεῖράς του ρίπτει αὐτὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, βαρέως στεναζών· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς συγκινηθεὶς, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρατηθῇ εἰς τὸ θέαμα, δράμει, ἐναγκαλίζεται, καὶ καταφιλεῖ τὸν πατέρα του λέγων.) Ἐκεῖνος, δι' ὃν στενάξεις πάτερ, ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμὶ· ἤλθον μετὰ εἴκοσιν ἔτη εἰς τὴν πατρίδα μου. Παῦσον τοὺς θρήνους καὶ τοὺς στεναγμούς σου, καὶ ἡς σπεύσωμεν, ἤδη μὲν

λιστα, εἰς ἄλλο· διότι ἐφόνευσα τοὺς μνηστῆρας εἰς τὸν οἶκόν
μας, ἐκδικούμενος τὰς ὕβρεις καὶ τὰ κακουργήματά των.

ΛΑΕΡΤΗΣ. Ἐὰν τῷ ὄντι, σὺ εἶσαι ὁ υἱός μου Ὀδυσσεύς,
καὶ ἤλθες ἐνταῦθα, εἰπέ μοι κανέν γνωστὸν σημεῖον ὅπως
πεισῶ.

ΟΔΥΣ. Ἰδὲ, πρῶτον τὴν πληγὴν ταύτην, ἣν μ' ἐπροξέντισεν
ἐν τῷ Παρνασσῷ ὁ ἀγριόχοιρος· ἰδοὺ δὲ καὶ τὰ δένδρα, ἅτινα
μ' ἐχάρισας ποτὲ ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ· δεκατρεῖς ἀπιδιάς, δέκα
μηλέας, τεσσαράκοντα συκέας, καὶ πεντήκοντα σειρὰς κλιμά-
των, ὧν ἐκάστη ἐτριγᾶτο κατὰ διαφύρους ἐποχάς, φέρουσα παν-
τὸς εἶδους σταφυλὰς.

(Εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα ἀναγνωρίζων ὁ Λαέρτης τὸν Ὀδυσσεά
λυποθυμεῖ ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, καὶ πίπτει εἰς τὰς ἀγκά-
λας αὐτοῦ, εἰτα δὲ ἀναλαμβάνων λέγει.)

ΛΑΕΡ. Ζεῦ πάτερ! θεοβαίως ὑπάρχουσιν ἀκόμη θεοὶ ἐπὶ τοῦ
εὐρέως Ὀλύμπου, ἐὰν τῷ ὄντι ἐτιμωρήθησαν, οἱ αὐθάδεις καὶ ὕ-
βρισταὶ μνηστῆρες· φοβοῦμαι ὅμως τώρα, μήπως οἱ Ἰθακήσιοι
φθίσωσιν ἐνταῦθα καὶ διαδῶσσι καὶ εἰς τὰς πέριξ νήσους. καὶ
μάλιστα εἰς τὰς πόλεις τῶν Κεφαλλήνων, τὰς εἰδήσεις ταύτας
τοῦ θανάτου τῶν μνηστήρων.

ΟΔΥΣ. Θάρρει, καὶ μὴ φρόντιζε περὶ τούτων. Ἄλλ' ἄς
ὑπάγωμεν εἰς τὸν οἶκον τῆς ἐξοχῆς, ὅπου ἔπαμψα προηγου-
μένως τὸν Τηλέμαχον, καὶ τοὺς πιστοὺς θεσκούς.

(Ἀπέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Οἱ Ἰθακήσιοι πληροφορηθέντες περὶ τοῦ φόνου τῶν μνηστῆρων, τρέχουν πανταχόθεν ὁδουράμενοι, ἐμπροσθεν τῆς αἰχῆς τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ ἐκρέοντες ἕκαστος τοῦ νεκροῦ τὴν θύπτουσιν αὐτοὺς ἀκολουθῶς συναθροίζονται εἰς τὴν ἀγορὰν καταλυπημένοι ὄντες· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς συνελθούσης ὁ Εὐπειθῆς, πατὴρ τοῦ Ἀντινόου, δακρυρροῶν δημηγορεῖ.

ΕΥΠΕΙΘΗΣ, ΜΕΔΩΝ, ΛΑΙΘΟΡΙΟΣ

καὶ διάφοροι Ἰθακήσιοι.

ΕΥΠ. ὦ φίλοι, κακὸν μέγα ἐπροξένησεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰς τοὺς Ἕλληνας· διότι, τοὺς μὲν τῶν ὑπηκόων του, ὀδηγήσας ἐπὶ τῶν πλείων, μετ' αὐτῶν, συναπώλετε καὶ αὐτοὺς, τοὺς δὲ ἐνυχτέρους ἐκ τῶν Κεφαλλήνων ἐφόνευσεν εἰς τὴν ἐπανάθειν του· ἄλλ' ἄγετε ταχέως, ἃς ἐπέλθωμεν κατ' αὐτοῦ πρὶν ἢ οὗτος ὑπάγῃ εἰς τὴν Πύλον ἢ τὴν Ἥλιδα· ἄλλως θὰ μείνωμεν διὰ παντός· κατησχυμένοι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους· διότι εἶναι ἀτιμία νὰ μάθωσιν ὅτι δὲν ἐξεδικήθημεν τοὺς φονεῖς τῶν υἱῶν καὶ ἀδελφῶν μας· οὔτε θέλει μ' εἶναι πλέον εὐχάριστον νὰ ζῶ· προτιμώτερον μ' εἶναι ν' ἀποθάνω καὶ νὰ καταβῶ τὸ ταχύτερον εἰς τοὺς νεκρούς. Ἀλλ' ἄγωμεν, μήπως προλάβουσιν ἐκεῖνοι καὶ ἀποπλεύσωσι.

(Ἀπαθτες συγχινούνται· ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῶν εἰσέρχεται ὁ Μέδων καὶ ὁ Ἀοιδὸς Φήμιος, τοὺς ὁποίους βλέποντες οἱ Ἰθακήσιοι ἐκπλήττονται· πρὸς τούτους δὲ λέγει ὁ Μέδων)

ΜΕΔΩΝ. Ἀκούσατε ἤδη καὶ ἐμοῦ. Ἰθακήσιοι· ἐπειδὴ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐπραξέ τι παρὰ τὴν θελητήν τῶν θεῶν διότι ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδον, τὴν ἀθάνατον θεὰν ἵσταμένην πλησίον τοῦ

Ὀδυσσέως, καὶ ὁμοιάζουσιν καθ' ὅλα μὲν τὸν Μέντορα, ἥτις, ὅτε μὲν ἐνεθάρρυνε τὸν Ὀδυσσέα· ὅτε δὲ διήγειρε τοὺς μνηστῆρας πρὸς ἐπίθεσιν· οὔτινες ὁμῶς ἔπιπτον ἀν' Ἀλεπαλλήλῳ.

ΑΛΙΘ. (Λαμβάνων τὸν λόγον.) ἰκούσατε καὶ ἐμοῖ, Ἰθακήσιοι. Ταῦτα εἶλοιο, ἐγένοντο ἐκ τῆς ἀνοησίας σας· ἐπειδὴ δὲν ἐπείθεσθε οὔτε εἰς ἐμέ, οὔτε εἰς τὸν ἄρχοντα Μέντορα, διὰ νὰ παύσητε τοὺς υἱοὺς σας τῆς παλαιότητος, οὔτινες μέγα κακούργημα ἔπραξαν, φθείροντες τὰ κτήματα, καὶ ὑβρίζοντες τὴν γυναικα γενναίου ἀνδρός· διότι ἐνόμιζον νὰ μὴν ἐπανέλθῃ πλέον. Ἦδη ἄς γίνῃ, ὡς σᾶς λέγω, καὶ ἀκούσατε τὰς συμβουλὰς μου. Καλλίτερον νὰ μὴν ὑπάγωμεν κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως, μήπως ἐπισύρωμεν καὶ ἐφ' ἡμῶν τὸν Ὀλβιον.

(Δι' ἄχρῳ γινώσκοντες οἱ Ἰθακήσιοι. ἀποτίρονται οἱ περισσότεροι τῆς κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως ἐπιθέσεως, οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχηγοῦντος τοῦ Εὐπειθοῦς ὁπλίζονται, καὶ ἀπερχόμενοι κατ' ἐκείνου.)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἶκημα τῆς ἐσχόλης τοῦ Ὀδυσσέως. ἔνθα εἰσὶν ἡήροισμένοι οἱ περὶ αὐτόν. Ὁ Λαέρτης λούεται, χρίεται μὲ ἐλαιον, καὶ ἐνδύεται ὠραίαν χλαῖνιν· τὸν ὁποῖον βλέπων ὁ Ὀδυσσεύς, ἀποτείνεται πρὸς αὐτόν μετὰ θαυμασμοῦ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΛΑΕΡΤΗΣ, ΔΟΛΙΟΣ

καὶ οἱ υἱοὶ του.

ΟΔΥΣ. Πάτερ, θεός τι τὸν γέροντα φαίνεται, θὰ σὲ μετέβληεν καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπιον, καὶ παρὰ τὴν ὠραιότητα τῆς μορφῆς.

ΔΑΕΡ. Ζεῦ πάτερ, καὶ Ἀθηναῖ, καὶ Ἀπολλων! Εἴθε καὶ ἐγὼ
 νὰ ἦμην νεώτερος, ὥς ὅτε, βασιλεύων εἰς τοὺς Κεφαλλήνας,
 εὐρέντα ἐπὶ τῆς ἡπείρου, τὴν ὠραίαν πόλιν Νήρικον! ἂν τοι-
 οῦτος ὦν χθὲς εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ φέριον ἐπὶ ὤμων τὰ ὄπλα,
 ἀντιπαρεταστόμην κατὰ τῶν μνηστῆρων, πολλοὶ μὲν τούτων
 παχέως ἤθελον λάβει τὸν θάνατον ἐκ τῶν χειρῶν μου, σὺ δὲ ἤ-
 θελες ἐξιλεωθῇ ἐνδομύχως.

(Ἐνῷ οὗτοι κάθηνται περὶ τὴν τράπεζαν, εἰσέρχεται ὁ γέρον
 Δόλιος μετὰ τῶν υἱῶν του, εἰδοποιηθεὶς περὶ τῆς ἐλεύσεως
 τοῦ Ὀδυσσέως· ἴστανται δὲ ἐκπληκτοί, ἐλέποντες αὐτόν.)

ὈΔΥΣ. (Πρὸς τὸν Δόλιον.) Κάθητον, ὦ γέρον, εἰς τὴν
 τράπεζαν, καὶ ἄφες τὴν ἐκπληξιν· διότι ἐνῷ πρὸ πολλοῦ ἐπι-
 θυμοῦμεν ν' ἀρχήσωμεν τὸ φαγητόν, καθήμεθα τοσαύτην ὥραν
 καὶ σὰς περιμένομεν.

(Ὁ Δόλιος, ἀνοικταῖς ἀγκάλαις, τρέχει πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, καὶ
 λαμβάνων τὴν χειρὰ του φιλεῖ σὺτὴν λέγων.)

ΔΟΛ. ὦ ἀγαπητέ, ἄφ' οὗ ἐκνηῆλθες εἰς ἡμᾶς, οὔτινες
 κατὰ πολλὰ σέ ἐπιθυμοῦμεν, ἐνῷ δὲν ἡλπιζομεν πλέον νὰ σέ
 ἴδωμεν, ἀλλ' οἱ θεοὶ σ' ἐπανεφέρουν ὑγιῇ, ὑγίαινε λοιπόν, καὶ
 χαῖρε· εἴθε οἱ θεοὶ νὰ σοὶ παρέχωσιν εὐδαιμονίαν. Ἀλλ' εἰ-
 πέ μοι, ἢ συνετὴ Πηνελόπη γινώσκει τὴν ἄφξιν σου, ἢ νὰ πέμ-
 ψωμεν πρὸς αὐτὴν μηνυτὴν τινα;

ΟΔΥΣ. Ὁ γέρον, ἐκείνη γνωρίζει πλέον, καὶ μὴ στενοχω-
 ρῆσαι διὰ τοῦτο.

(Ὁ Δόλιος κάθηται, ὡταύτω; καὶ οἱ υἱοὶ του, ἀσπαζόμενοι τὴν
 χεῖρα τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ τρώγουσι· μετὰ δὲ τὸ φαγητόν ὁ
 Ὀδυσσεὺς λαμβάνει τὸν λόγον.

ΟΔΥΣ. Ἄς ἐξέλθῃ τις νὰ παρατηρήσῃ, μήπως οἱ Ἰθακή-
 σιοι ἐρχόμενοι ἐκ τῆς πόλεως ἐναντίον μας μᾶς ἐπλητίχσαν.

(Εξέρχεται εἰς υἱὸς τοῦ Δολίου, καὶ βλέπων τοὺς Ἰθακήσιους πλησίον ὄντας, ἐπανερχεται, καὶ λέγει πρὸς τὸν Ὀδυσσεά.)

Υἱὸς τοῦ Δολίου. Ἴδού ἐκεῖνοι ἔφθασαν, ἃς ὀπισθῶμεν ταχέως.

(ὀπλίζονται ἀμέσως ἅπαντες καὶ ἐξέρχονται ἀρχηγοῦντες τοῦ Ὀδυσσεώς.)

ΣΚΗΝΗ Δ΄.

Ἐν τῇ ἐξοχῇ τοῦ Ὀδυσσεώς, οἱ κατ' αὐτοῦ ἐπελθόντες Ἰθακήσιαι, ἔρχονται εἰς συμπλοκὴν μετ' αὐτοῦ· ἡ Ἀθηναῖ ἐπιφανεῖσα ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ Μέντορος, ἐνθαρρύνει τὸν Ὀδυσσεά.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἰθακήσιαι,
καὶ ΑΘΗΝΑ.

ΟΔΥΣ. Τηλέμαχε, ἥδη θ' ἀποδείξης μόνος, ἐπερχόμενος κατὰ τῶν ἐναντίων, ὅπου πολεμοῦσι μὲν οἱ ἄνδρες διακρίνονται δὲ οἱ ἄριστοι, ὅτι εὐδόλως κατατγχύνεις τὸ γένος τῶν πατέρων σου, οἵτινες καὶ πρότερον ἐφημιζόμεθα, καθ' ἅπασαν τὴν γῆν, διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρείαν μας.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ. Θὰ γνωρίσης, πάτερ μου, ἂν ἐπιθυμῇ τοῦτο ἡ ψυχὴ σου, ὅτι δὲν κατατγχύνω τὴν γεννοιάν σου, ὡς λέγεις.

ΛΑΕΡΤΗΣ. (Χαίρων.) Ὅποια εὐτυχὴς ἡμέρα ὑπάρχει αὕτη δι' ἐμέ, ὦ ἀγαπητοὶ θεοί! θεθαίως χαίρω ἄρκετὰ, ἀκούων ὅτι ὁ υἱός μου καὶ ὁ ἑγκονός μου, ἀμιλλῶνται περὶ ἀρετῆς.

ΑΘΗΝΑ. ὦ υἱέ τοῦ Ἀρκησίου, περιπόθητε πάντων τῶν φίλων, ἀπ' οὗ ἐπικαλεσθῆς τὴν γλαυκῶπιδα κόρην, καὶ τὸν

πατέρα Δία, στρέψον ἄμέτῳ, καὶ ῥίψον τὸ ἀκόντιόν σου κατὰ τῶν ἐναντίων.

(Ἐνθαῤῥυνθεις ὁ Λαέρτης εὐχεται εἰς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Δία, καὶ ἄμέτῳ ῥίπτει τὸ ἰκόντιόν του, καὶ φρονεῖ τὸν Εὐπειθῇ ὅθι ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τηλέμαχος ὁρμῶν κατὰ τῶν προμάχων, καὶ ἐκκτέρωθεν ἄλχεται ἡ μάχη. Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνῆ, δι' ἰσχυρὰς φωνῆς, ἐμποδίζει τὴν μάχην λέγουσα.)

ΑΘΗΝΑ Παύσατε, ὦ Ἰθακήτιοι, τὴν ὀλεθρίαν μάχην, καὶ συμβιβάσατε ταχέως τὰς μεταρῶν διαφορὰς, χωρὶς ποσῶς νὰ χθῇ αἷμα (Τρόμος καταλαμβάνει τοὺς Ἰθακιστοὺς εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἀθηνᾶς· τὰ ὄπλα πίπτουσιν ἐκ τῶν χειρῶν των, καὶ τρέπονται πρὸς τὴν πόλιν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, μεγαλοφώνως βοῶν, ὁρμᾷ κατ' αὐτῶν. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, κεραυνὸς τοῦ Διὸς πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις λέγει πρὸς τὸν Ὀδυσσεῦ.) ὦ διογενὲς υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ποῦσον πλέον τῆς ὀλεθρίας μάχης, καὶ συμβιβίστου μὲ τὸν λαόν σου, μήπως ὀργισθῇ ἐναντίον σου ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ παντόπτης Ζεὺς.

(Ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπακούει ἀγαλλόμενος, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἐπιφέρει τὴν εἰρήνην μεταξὺ των.)

ΤΕΛΟΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Ν. Ζ. Λιβανός,	Σώμ.	5
Π. Μεταξάς	»	5
Εμ. Καλογιαννης	»	5
Οθων Φερεντίνος	»	3
Θεμ. Ν. Νικολαΐδης.	»	2
Σ. Φενερλής	»	5
Μ. Συμεωνίδης	»	5
Γ. Ι. Αμπακόπουλος.		
Πέτρος Ζ. Ροΐδης.		
Κ. Γ. Παππακρίτης.		
Π. Τελατινίδης.		
Ε. Ταμπάκος.		
Κωσ. Γ. Μπογιούκας.		
Αθ. Λιθαθινόπουλος.		
Διονήσιος Γερσσίμου.		
Αλέξανδρος Δαμιανός.		
Σ. Δ. Κακαθύμιος		
Γ. Παπαζογλου.		
Χαρ. Ασπροποταμίδης.		
Αθανάσιος Αιχαμντόπουλος		

Ι. Κοτζομητέλης,
Η. Κηπουρός.
Άχιλλεύς Φραγκάκης.
Θ. Βαλλής.
Γε. Λιβανός.
Γ. Παντός.
Ι. Σαρρής.
Ι. Κολήρης.
Ι. Α. Κοκκώνης.
Γ. Δαμαλάς.
Σ. Κόσκολης.
Δ. Αποστόλου.
Γ. Χρυσοβελώνης.
Ηρ. Βαλλής.
Ι. Δ Παππας.
Α. Βαμβούρης.
Φ. 'Αναγνωστόπουλος.
Ν. Καραντινός.
Γ. Η Καψιμάλης.
Π. Μ Βαμβούρης.
Παύλος Γαρζόνης
Γεώργιος 'Αποστόλου

Μαριγώ Φ. Πιζάνη.
 Φωτεινή Ρεβίθη.
 Ιωάννα Μεταξοπούλου.
 Εὐαγγελινός Βασιλόπουλος.
 Παναγῆς Βασιλόπουλος.
 Δ. Α. Μακρῆς.
 Θεόδωρος Α. Μακρῆς.
 Κωσταντῖνος Γ. Μακρῆς.
 Μιχὲς Κωσταλιάς.
 Κωσταντῖνος Μ Τσιρίγος
 Β. Μεταξόπουλος.
 Μ. Σφυρκοῦδης.
 Γ. Π. Καβίρης.
 Α. Λουγγῆς.
 Δ. Α. Ἐμμανουήλ.
 Ν. Λουγγῆς.
 Χαρ. Καραντινόπουλος.
 Δ. Ν. Ζόριας.
 Νικόλαος Στεργίου.
 Χαρίλαος Τραμπίδης.
 Παναγιώτης Δήμαρχος.
 Νικόλαος Περιοκόκης.
 Σταῦρος Ὁρλώφ.
 Ανδρέας Παπγιολάκης.
 Ιωάννης Ν. Ἀμοιργῆς.
 Αρειστιδῆς Γ. Πάριος
 Γεράσιμος Μ. Καθολιεράτος.
 Παναγῆς Ματζούκης.
 Α. Πορφυρόπουλος.

Χ. Βλάντης,
 Ν. Δερτουτσάκης.
 Χαράλαμπος Μαυροκέφα.
 Διον Ἀρτελάρης Ναύαρχ.
 Νικόλαος Α. Μπερλάης.
 Γεώργιος Μαρουάκης.
 Ἰωάννης Λαζαρόπουλος.
 Ν. Δ. Πανάς.
 Οθ. Δετορέλης.
 Γ. Ιω. Φούντης.
 Βασίλειος Χαλικιόπουλος.
 Θ. Λατζιδάκης.
 Σταῦρος Γιαννόπουλος.
 Μιχαὴλ Κ. Νομικός.
 Φ. Γ. Σταυράκης.
 Μ. Ἀμποάφ.
 Σωτήριος Καραντινόπουλος.
 Γ. Ι Πεντάκης.
 Νικόλαος Κ. Χωραφάς.
 Γεώργιος Παπαμάρκος.
 Ε. Ε. Περισιτιάνος.
 Π. Η. Παπαδόπουλος.
 Διονύσιος Πορτέλης.
 Σ. Γ. Γ.
 Ηρακλῆς Ζάννος.
 Ιωάννης Γκεντιλίνης.
 Γαβριὴλ Μπεθεράτος.
 Χαρ. Π. Φερεντῖνος.
 Επαμεινώνδας Γ. Λούφας.

